

5/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAJ – VELIKI TRAVEN

CZ 557 LUX

Maj vam prinaša ugoden nakup orožja znamke Česka zbrojovka iz zaloge.

CZ 455 AMERICAN RED

CZ 455 LUX

* Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - MAK

- Česka zbrojovka - Docter - Meopta

- Niggeloh - Sellier & Bellot

- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher

- Alfa Proj - Norica - Mauser - Huglu

SLOVARMS

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

SAUER

**SAUER 404.
MORE
HUNTING.**

ŠIROK IZBOR
NOČNE OPTIKE

DD Optics
Pražijska Optika

GPO
GERMAN PRECISION OPTICS

Niggeloh

TITAN 6

Blaser

Vixen

HAWKE

STASSER

Verney-Carron

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CI., št. 5

maj – veliki traven

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik dr. Arpad Kőveš

Odgovorna urednica

Jasna Kovačič Siuka

Bojan Avbar, Franc Černigoy,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 23.000 izvodih.

Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila *Lovec*
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:
http://www.lovska-zveza.si

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej.

Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI22X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zaven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Foto: Miha Vogrin

IZ VSEBINE:

I. Žizek:	Izobraževanje lovcev na razpotju ali kako zagotoviti enotne standarde v državi?	216
IZ DNEVNEGA TISKA		218
MNENJA IN PREDLOGI		220
M. Koritnik:	Ko zobe pokažejo narava, človek in še kaj	220
M. Toš:	Stari vzorci, novi časi!	221
LOVSTVO		222
E. Krašna:	Pomagajmo pticam	222
M. Hafner:	Nega grmovnega sloja za izboljšanje prehranskih razmer rastlinojede parkljaste divjadi	226
G. Hodnik:	Slovenske lovske krogle – novosti	231
PO LOVSKEM SVETU		233
F. Rotar:	Bili smo gostje lovskega shoda okraja Velikovec	233
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		234
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		235
M. Toš:	Miha, France in Jože	235
LOVSKA ORGANIZACIJA		239
J. Žagar:	Dr. Milan Brglez obiskal Lovsko zvezo Slovenije	239
M. Toš:	Napaka v Wikipediji odpravljena	240
J. Žagar:	V Zlatorogovi galeriji na ogled razstava <i>V objemu lepote narave</i>	241
S. Žerjav:	Ribiški slovar	241
B. Ačko:	Memorial Pohorskega bataljona 2018	242
F. Rotar:	Odprto prvenstvo Koroške lovske zveze v veleslalomu	243
B. Ačko:	Zlati pohorski jelen na smučišču	243
F. Rotar:	Peti volilni Občni zbor Koroške lovske zveze: novi predsednik inženir gozdarstva Janez Švab	244
T. Mlinšek:	LD Dolič nadaljuje tradicijo lovske razstave v LGB Slovenj Gradec	245
J. Marhl:	Bazenska lovska razstava v Podvelki	246
E. Slivnik:	70 let LD Stol	247
M. Burgar:	70 let LD Destriak	247
JUBILANTI		249
MLADI IN LOVSTVO		250
S. Smolič:	Lovca LD Mirna na obisku v OŠ Mira	250
LOVSKI OPRTNIK		252
A. Savorgnani:	Obnova lovskega doma na Golavi	252
B. Kovač - Danč:	Lovski krst v LD Orlica	253
F. Svetec:	Lovske trofeje kot pokazatelj premišljenega upravljanja z divjadjo v lovišču	253
M. Koritnik:	Reševanje ujetega srnjaka	253
L. Kramberger:	Lovska sreča lovca Mirka Kaučiča	254
O. Naglost:	Skrb za zajičje potomstvo	254
B. Kovač - Danč:	Vidra in bober se vračata v lovišče LD Orlica - Vuhred	255
Žan, Eva:	Srna s cmoki iz kopriv v smetanovi omaki	256
V SPOMIN		257
LOVSKA KINOLOGIJA		258
V. Turk, V. Pirher:	Novosti Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) in Vzrejne komisije DLP	258
R. Bandelj:	Državna samostojna tekma psov v delu po umetni krvni sledi (CACT SLO) – Pokal Istre	258
D. Bandelj:	Državna tekma za jamarje v obori na divjega prašiča	259
F. Rotar:	Štajerc med koprivskimi »jagri«	259
KZS:	Predvidena legla lovske psov	260

SLIKA NA NASLOVNICI:

Evropski srnjak – *Capreolus capreolus*

Foto: Oton Naglost

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Izobraževanje lovcev na razpotju ali kako zagotoviti enotne standarde v državi?

Spoštovane tovarišice lovke, tovariši lovci ter vse druge bralke in bralci osrednje lovske revije! Teoretična izobraževanja pripravnikov generacije 2018 so v polnem razmahu, tako da še nimam podatkov o učnem uspehu, vendar se mi že od razpisa v oktobru lani postavlja kar nekaj vprašanj, na katera pa kljub resnemu pristopu izvajalcev izobraževanja nimam konkretnih in zadovoljivih odgovorov. In zakaj ne? Ker nismo dosledni pri uresničevanju sklepov Komisije za izobraževanje in Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije. Pa lepo po vrsti ...

Do konca oktobra 2017 je bila na razpis prijavljenih večina območnih lovskih zvez. Kar je tudi prav. Vendar niso upoštevale pogoja najmanjšega števila udeležencev izobraževanja, tj. 20 pripravnikov. Pri postavki predavatelji, ki je sestavni del razpisa, smo ugotovili, da vsi predavatelji izpolnjujejo predpisano izobrazbo oziroma dolžino lovskega staža. S svojim podpisom pri prijavi sta za vse zahtevane pogoje odgovorna predsednik območne lovske zveze in vodja izobraževanja. Komisija LZS za izobraževanje spremlja sestavo predavateljskih aktivov že dalj časa. Večina predavateljev za predavanje pripravi učno gradivo, uporablja sodobno računalniško tehnologijo, premalo pa upošteva katalog znanja, ki je vsakemu predavatelju dostopen po tematskih sklopih na spletni strani LZS. Osnova za pridobljeno znanje je vsebina lovskega priročnika Divjad in lovstvo. Za čim celovitejšo izvedbo bo treba v prihodnjih letih okrepiti predavateljske aktivne oziroma vztrajati, da bi iz nabora predavateljev sestavili takšen predavateljski aktiv, ki bi posledično omogočil za vsak tematski klop samo enega predavatelja.

Nekaj besed je treba nameniti tudi zaključnemu izpitu, ki ni enoten za vso Slovenijo. In kako zagotoviti enotnost? V najkrajšem mogočem času bo treba popraviti navodila, ki opredeljujejo teoretično in praktično izobraževanje lovskih pripravnikov. Zaključni izpit bi moral potekati takole: Komisija LZS za izobraževanje bi morala pripraviti izpitne pole, ki bi jih nato prevzeli izvajalci prenesene naloge za izobraževanje. Kandidati bi izpitne pole izpolnili in jih izročili nevtralni komisiji, ki bi jih popravila. Na podlagi pozitivno opravljenega pisnega dela izpita bi pripravniki opravljali ustni izpit, in sicer pred komisijo, ki bi jo imenoval pristojni minister. Seveda se bo o opisanem predlogu treba uskladiti najprej znotraj lovske organizacije, nato pa še s predstavnikom Zavoda za gozdove Republike Slovenije in pedagoško institucijo.

Nekaj besed moram nameniti tudi sami vsebini izobraževanja, ki je pomembnejša od vseh razpisov in potrjevanj. Če bomo dobro opredelili vsebino izobraževanja za lovske pripravnike, bomo dobili lovke in lovce, ki bodo lovski organizaciji v ponos. Nekdaj smo se izgovarjali, da čakamo na nov lovski priročnik. No, le-ta je pred leti tudi zares obogatil naše knjižne police, zato bi človek pričakoval, da bo do zdaj večina zaloge pošla. Pa ni tako. Pri vpisu pripravnic in pripravnikov v lovske družine jim je treba predstaviti praktični in teoretični del lovskega izpita.

In če smo opredelili, da je lovski priročnik osnovna literatura, na kateri bo temeljilo preverjanje znanja pri lovskem izpitu, je samo po sebi razumljivo, da ga mora imeti vsak novi član v svoji lovski knjižnici. Na podlagi lovskega priročnika Divjad in lovstvo je narejen tudi katalog zahtevanega znanja po posameznih sklopih in določen najmanjši zahtevani standard, da pripravnik lahko opravi teoretično izobraževanje. Kljub večkratnim razgovorom in priporočilom nekateri predavatelji tega kataloga ne upoštevajo v celoti in priročnika ne predstavljajo novim članom naše lovske organizacije.

V dveh letih od začetka mandata smo na LZS prejeli kar nekaj prijav o zlorabi izvedb izobraževanja pripravnic in pripravnikov. Po sklepu Upravnega odbora LZS smo ponovno uvedli kontrolne preglede. Z vso odgovornostjo trdim, da pri pregledih nismo ugotovili zlorab. Ugotovili pa smo, da se krepijo predavateljski aktivni, kar je pohvalno, večina predavateljev pripravlja kakovostno učno gradivo, uporabljajo sodobne tehnične pripomočke, preverjanje znanja je korektno in vsa dokazila so arhivirana v skladu z razpisi. Edina neenotnost, ki smo jo zaznali, se kaže pri priznavanju dokazil, predvsem pri praktičnem delu varnega ravnanja z lovskim orožjem in priznavanju dela izpita. V najkrajšem mogočem času bo treba doreči, kaj in kako v takih primerih. Sam menim, če smo po svoji zeleni barvi enaki, če s svojim pozitivnim odnosom do narave in vsega živega v njej odražamo svoje visoke etično-moralne lastnosti, moramo biti enaki tudi pri osnovnem izobraževanju. Pa je tako?

Vsako leto je daljši spisek šolskih zavodov, ki v svoje učne programe vpeljujejo tudi lovske teme. Vendar so ti učni procesi samo delno primerljivi z učenim programom lovskih pripravnic in pripravnikov. Kaj hitro pa nastane sklicevanje na zakonsko določilo o priznavanju teoretičnega dela lovskega izpita. Z mojega stališča je edina sprejemljiva razlaga, da je treba dopolniti člen v Zakonu o divjadi in lovstvu na naslednji način: »Prizna se tisti del lovskega izpita, ki ga slušatelji na srednjem ali višješolskem izobraževanju poslušajo in tudi pozitivno zaključijo.« Ves preostali program, ki ga v procesu na srednji ali višji stopnji ni v učnem programu, pa naj opravijo v okviru izobraževanja za lovca. Vse, kar je mogoče dokazati s potrjenimi dokazili, je sestavni del arhiva o opravljanju lovskega izpita in vodenju evidenc vsakega posameznika ter ga hrani izvajalec izobraževanja.

Nekaj besed bom namenil še preostalim izobraževanjem, ki jih razpisuje LZS in se največkrat tematsko navezujejo na potrebe članic. Z zmanjševanjem števila članstva se krčijo sredstva za prenos nalog. Pri pregledu vpisov v Lisjaka smo ugotovili, da je številčno stanje prijavljenih zadovoljivo in opravičuje izobraževanja na območnih lovskih zvezah, vendar kaj, ko pri natančnejšem pregledu ugotovimo, da se nekateri posamezniki pojavljajo večkrat na seznamih različnih izobraževanj. Po tej ugotovitvi pa podoba ni več tako idealna. Tovrstna izobraževanja so namenjena vsem. Kako prenesti

informacije do članstva? Verjetno bo treba na spletni strani LZS objaviti izbrane lokacije in teme s prijavljenimi datumi. To je naloga naše komisije in to bomo pri naslednjih razpisih tudi upoštevali in naredili.

V razmislek: Zavedam se in vem, da smo različni in da imamo različne poglede na isto temo. In prav je tako. Ne sprejemam pa tistega dela slovenskih lovcev, ki ne razume konstruktivne kritike, pač pa se odloči za kritizerstvo z eno in edino željo: škodovati. Vedno pogosteje sem priča dogodkom, ko si slovenski lovci ob srečanju ne sežejo v roke, si ne pogledajo v oči in si ne zaželi vsega dobrega. Pa tako malo je potrebno.

Etični kodeks slovenskih lovcev pa še naprej sameva bog ve v katerem predalu!

Slovenskim lovkam in lovcem želim dober pogled, veliko lovskega tovarništva in lovskega blagra.

*Ivan Žižek,
predsednik Komisije LZS za izobraževanje*

»Če bomo dobro opredelili vsebino izobraževanj za lovske pripravnike, bomo dobili lovke in lovce, ki bodo lovski organizaciji v ponos.«

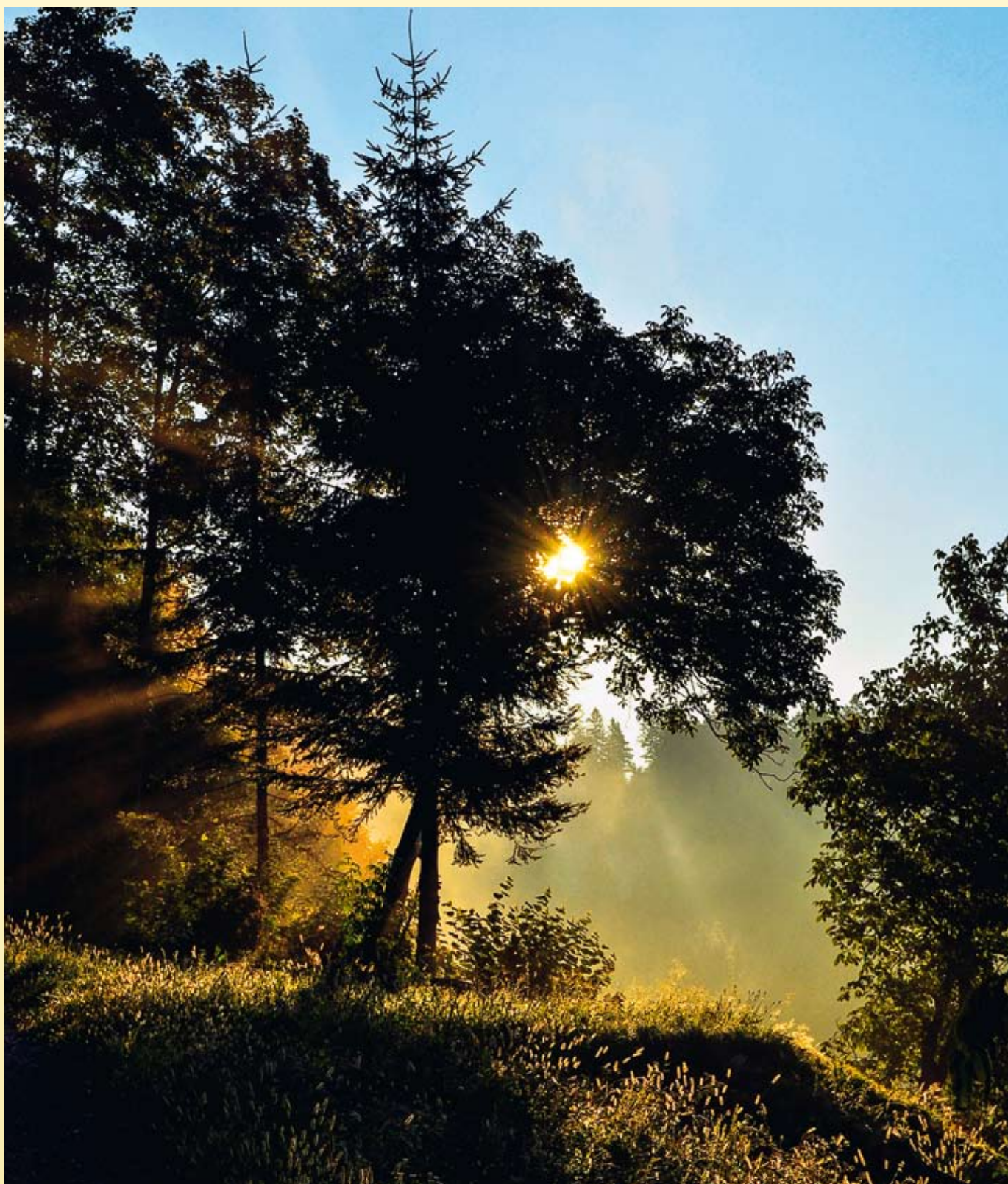

Foto: Marko Richier

Foto: Janez Tarman

DIVJE ŽIVALI V (HUDI) ZIMI PRIHAJAJO NA CESTE IN DVORIŠČA

ŠTAJERSKI TEDNIK, 3. 3. 2018 (Eva Milošič) – V Zvezi lovskih druženj (ZLD) Ptuj - Ormož in Lovski zvezi Maribor (LZM) so pozvali, naj ob visokem snegu pomislimo tudi na prostoživeče živali. Divjad lahko zimo preživi le s čim manj gibanja in s tem porabljanja energije, zato je ne vznemirjajmo. Predsednik LZM Marjan Gselman je pojasnil, da divjad ob visoki snežni odeji potrebuje predvsem mir: »Vsako vznemirjanje v naravnem okolju ji lahko občutno škodi, ker po nepotrebnem izgublja rezervno energijo in je v primeru preganjanja tudi zelo lahek plen potepuških psov.« To velja predvsem za srnjad, pa tudi za druge živalske vrste: »Od jelenjadi do gamsov in seveda male, poljske divjadi (fazani, poljske jerebice, poljski zajci) v nižinskih loviščih Slovenskih goric, Dravskega polja in Dravinjske doline.« V ZLD Ptuj - Ormož so opozorili, da se mnoge prostoživeče živali pozimi pogostejše približajo cestam: »Sploh v primeru, kadar je rob ob cesti splužen tako, da lahko živali pridejo do kopne zemlje, pa tudi zaradi soli, ki jih privlači.« Voznike so zato opozorili, naj upoštevajo večjo verjetnost prisotnosti prostoživečih živali ob cesti in zato večjo možnost

trkov z njimi. Divjad se zaradi pomanjkanja hrane bolj približa tudi kmetijam in stanovanjskim hišam. Na vznemirjanje divjadi in na nevarnost psov je v svojem sporočilu za javnost opozorila tudi Lovska zveza Slovenije (LZS), prenesel pa ga je MMC RTV SLO 2. 3. 2018. LZS je pozvala lastnike psov, sprehajalce in vse, ki se rekreirajo v naravi (tekače in tekače na smučeh, turne smučarje, krpljarje itn.), »naj tam, kjer se prostoživeče živali zadržujejo oziroma skrivajo, izvajajo čim manj motenj, ter jim tako omogočijo, da bodo varčevale z energijo v težkih zimskih razmerah.«

RIS, MAJHNA MAČKA VELIKE VREDNOSTI

DELO, 2. 3. 2018 (Borut Tavčar) – Kakor je lev simbol Afrike, je ris dragocen simbol naše naravne dediščine. Prisotnost risa pozitivno vpliva na celoten ekosistem, zato je njegov obstanek v dinarski regiji zelo pomemben. Svetovna fundacija za naravo (World Wide Fund for Nature – WWF) Adria v Sloveniji in na Hrvaškem sodeluje v dveh mednarodnih projektih, katerih namen je zagotoviti rešitve za grožnje, ki pretijo preživetju risa. 3. marec je namreč mednarodni dan divjih oziroma prostoživečih živali pod okriljem Združenih narodov, ki je letos posvečen velikim mačkam pod sloganom *Velike*

mačke: ogroženi plenilci. Velike mačke so simbol ohranjene narave in skrbijo za ravnovesje vrst v naših ekosistemih, a se dandanes mnoge soočajo s številnimi pritiski in celo izumrtjem. »Ris živi skrivnostno življenje, zato je zbiranje znanstvenih informacij, ki omogočajo njegovo učinkovito upravljanje, velik izziv. Zavedamo se, da so lovci pomemben partner pri spremljanju populacije risa, in upamo, da se bodo skozi naš štiriletni projekt izboljšali sodelovanje in dolgoročne ohranitve te izjemne vrste velikih mačk na območju dinaridov,« je poudarila Irma Popović Dujmović iz WWF Adria. Izboljšanje sožitja med človekom in velikimi zvermi v Evropi je cilj novega mednarodnega projekta LIFE EuroLargeCarnivores, ki poteka v 17 evropskih državah, WWF Adria pa ga izvaja na Hrvaškem in v Sloveniji. Skozi projektne aktivnosti se bo izboljšala komunikacija z vsemi interesnimi skupinami, ki vplivajo na upravljanje z velikimi zvermi, in tako zagotovila temelje za dolgoročno stabilno populacijo. Hkrati veterinarska fakulteta Univerze v Zagrebu skupaj s partnerji izvaja projekt LIFE Lynx (vodilni partner v Sloveniji je Zavod za gozdove, sodelujejo pa še Lovska zveza Slovenije, Univerza v Ljubljani in Zavod Republike Slovenije za varstvo narave), v okviru katerega bodo na Hrvaškem in v Sloveniji znova naselili 14 risov s Karpatov, da bi ustavili parjenje med sorodniki, ki

najbolj ogroža preživetje risa pri nas. O vnovični naselitvi risa v Sloveniji je 3. 3. 2018 v VEČERU v članku z naslovom **Kmalu novi risi v Sloveniji** poročala Andreja Kutin Lednik, daljši članek STA z naslovom **Velike mačke – plenilci, ki so med najbolj ogroženimi prostoživečimi vrstami**, pa je objavil tudi DNEVNIK.

SRNJAKOVA KOPRSKA PUSTOLOVŠČINA: UTAPLJANJE V MARINI, NATO PA KOLAPS NA STRANIŠČU

Www.reporter.si, 25. 3. 2018 – Koprčane je presenetil srnjak, ki je zašel v središče mesta in nekako končal v morju v koprski marini. Mimoidoči so obvestili LD Koper, a je živali še pred njihovim prihodom uspelo priplavati do obale, nato pa je zbežala v javno stranišče na koprski tržnici, kjer je onemogla obležala. Lovci so srnjaka odpeljali do Sermina, kjer so ga izpustili v naravo. Na Facebooku so lovci zapisali, da so bili o podobnih plavalnih podvigih obveščeni »nazadnje pred štirimi leti, ko je srnjak potem, ko je pretekel pol Kopra, skočil v morje pri Marini Koper, kjer so ga nato iz morja s čolnom spravili uslužbenci marine. Običajno se na take podvige odpravljajo mlajši srnjaki, ki ravno v tem

času iščejo svoj novi življenjski prostor. Zaradi urbanizacije in vse manjšega naravnega življenjskega prostora, divjadi včasih preprosto zmanjka prostora in se znajde v mestu.« O srnjačku, ki se je iz morja obnemogel zašel v stranišče, so **24. 3. 2018** v elektronski izdaji poročale tudi **PRIMORSKE NOVICE** (www.primorske.si), **26. 3. 2018** pa tudi **DNEVNIK** (www.dnevnik.si).

PODRAVJE: VEČ LISIC, MANJ FAZANOV IN ZAJCEV

ŠTAJERSKI TEDNIK, 27. 3. 2018 (K. Š.) – V ptujsko-ormoškem upravljavskem območju je srnjad najpogostejša vrsta divjadi, ki povzroči veliko škode. Kmetje se morajo obnašati kot dobri gospodarji, po zaščito se lahko obrnejo tudi na lovske družine. Ptujsko-ormoško lovskoupravljavsko območje zajema 100.000 hektarjev lovišč in 30 lovskih družin. Odvzem divjadi načrtujejo skupaj z Zavodom za gozdove, in to za celotno pokrajino. Kvoto potem razdelijo med lovske družine. Treba je upoštevati, da odvzem divjadi vključuje odstrel in tudi naravne (bolezen, zveri, ujede) ter nenaravne izgube (povoženje, psi, kosilnice). Na omenjenem območju je srnjad najpogostejša vrsta divjadi. Odvzem te vrste je lani znašal 3.635 osebkov oziroma

skoraj štiri odstotke več, kot so načrtovali, je dejal Peter Kovačec, predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo v Območnem združenju upravljalcev lovišč ptujsko-ormoškega lovskoupravljaljskega območja. Od tega so lovci ustrelili 2.902 osebkov, preostalo so izgube – največ na cestah, kjer je bilo povozenih 548 srn in srnjakov. Psi so jih pokončali 46, kosilnice 19.

POD NOVIM PRAPOROM

ŠTAJERC, 29. 3. 2018, (Marjan Toš) – Zveza lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož je v Kidričevem svečano razvila nov prapor. Simbol prapora je jerebičji par v zeleni in zlati barvi kot znamenje trajnosti in zvestobe, okrašen z božjim drevesom, kar simbolizira sv. Huberta in boginjo Diano. Simbol novega prapora ni bil izbran naključno, pač za zaradi velikega pomena poljske jerebice v naravnem okolju in njene izredne ogroženosti v sodobnem času. Slavnostni govornik na prireditvi je bil predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Lado Bradač, novi prapor pa sta svečano razvila predsednik ZLD Ptuj - Ormož dr. Srečko F. Krobe in častni predsednik ZLD mag. Emilijan Trafela. V varstvo ga je prevzel praporščak Frančišek Petrena iz LD Tomaž, glavni boter novega prapora pa je Roman Štemberger. Ob tej priložnosti so poskrbeli tudi za

bogat kulturni program, v katerem so nastopili Lovski rogisti ZLD Ptuj - Ormož. Novi prapor bo še trdnje povezal in združil ptujsko-ormoške lovce v njihovih prizadevanjih za varstvo narave in divjadi. Prireditve je bila izjemno dobro obiskana in je sovpadala z letnim pregledom gospodarjenja z divjadjo v Ptujsko-Ormoškem lovskoupravljaljskem območju, ki ga vodi Branko Novak. Dogodek je bil hkrati svojevrstna napoved skorajšnjega začetka praznovanja stoletnice organiziranega lovstva na ptujskem območju in ustanovitve ZLD Ptuj - Ormož, ki bo potekala v letih 2020 in 2021.

OTROCI V OBROČU MEDVEDOV IN VOLKOV

SLOVENSKE NOVICE, 24. 3. 2018 (Tina Horvat) – Zima še kar traja in se noče posloviti, medvedi pa so se že več kot očitno prebudili iz zimskega spanja. Tako je Dejan Ogrinec v Trnovskem gozdu poleg sledi dveh medvedov opazil tudi popolnoma sveže volčje sledi. Od domačinov je izvedel, da tam živi velik, kar 16-glavi trop volkov. Žara Benedika so presenetile stopinje v bližini lovske kočice na Nanosu, kjer so bile razmere še čisto zimske. Prepričan je bil, da v tem času medvedje še spijo, zato je v trenutku, ko je zagledal stopinje, postal bolj pozoren

na okolico in bil glasnejši pri gibanju. Tudi večkrat se je ozrl nazaj, čez ramo, ali kosmatinca ni kje v bližini. Podobno opažajo po vsej Sloveniji, v Ribnici, na Notranjskem, v Starem trgu pri Ložu, skratka povsod, kjer je medved doma. A za omenjene kraje je prisotnost medveda nekaj običajnega, ni pa tako v Ljubljani in njeni bližnji okolici, kjer domačini in lovci opažajo, da je v hladni in dolgi zimi vse več lačnih rjavih kosmatincev, na pragu Ljubljane pa so prvič opazili tudi volkove. Tristo metrov pred Ljubljano so se čez Ižansko cesto sprehodili trije, dva so opazili v naselju Lipe. Predsednik Lovske zveze Slovenije Lado Bradač, sicer tudi starešina Ljubljani bližnje LD Tomišelj meni, da je v okolici Ljubljane in po vsej Sloveniji veliko preveč medvedov in volkov. »Precej nenavadno je, da volk raztrga živino na domačiji sredi naselja in da se volkovi sprehajajo po Ižanki. Volkovi tako blizu Ljubljane so nekaj novega, to zimo jih opažamo prvič, prej jih ni bilo. Tudi medvedja populacija zelo hitro narašča, pred šestimi leti jih je bilo 425, zdaj jih je že 580 v Sloveniji. Žal nam je, da se je ministrstvo za okolje politično odločilo za manjši odstrel. Mislim, da je medvedov preveč. Na območju naše lovske družine jih je trenutno okoli osem, a to so seveda prehodni medvedi, ki se selijo iz kraja v kraj.«

Pripravil: **dr. Marjan Toš**

Foto: Janez Papčič

Ko zobe pokažejo narava, človek in še kaj

Narava, nepredvidljiva, nezaustavljiva in brez-kompromisna lahko grobo poseže v ljudi, divjad, okolje in še v kaj drugega in to nam je z vso svojo močjo pokazala konec minulega in v začetku letošnjega leta.

Tako kot v mnogih drugih lovskih družinah smo se lani tudi v **LD Banja Loka - Kostel** soočili s povečanim načrtom odvzema jelenjadi. Taka enostranska odločitev Zavoda za gozdove Slovenije nam nikakor ni bila po volji, saj se imamo lovci še vedno za nekakšne naravovarstvenike ter smo zavezani k ohranjanju primerne številčnosti divjadi in skrbi zanjo. A preostalo nam ni nič drugega, kot da se s tem sprijaznimo in poskusimo uresničiti vsaj obvezni del načrta. Upali smo, da bo samo to, s čimer se bomo morali soočiti pri upravljanju z divjadjo v lovišču in nas ne bo prese-netilo še kaj drugega, kar bi lahko vplivalo na divjad in njeno številčnost. Kmalu smo ugotovili, da so bili naši upi zaman.

Že konec leta 2017 je poleg človeka tudi narava začela kazati svoje zobe. Začelo se je v začetku decembra, ko je zapadlo kar precej mokrega in težkega snega. Pod njegovo težo so se v gozdu zvijale in lomile veje, lomila in podirala so se drevesa. Vse to je več kot očitno vznemirilo divjad, katere gibanje je bilo v novo-zapadlem snegu ovirano in izčrpavajoče.

Le dva dni za tem se je narava poigrala z vetrom. V ponedeljek, 11. decembra 2017, se je že močan veter še okrepil in se razvil v neurje, kakršnega ne pomnijo tudi najstarejši občani in so ga poimenovali stoletni veter. Že dopoldan je močno pihalo, popoldan pa je veter pokazal svojo pravo moč. Ves popoldan in vso noč je razkrival strehe, podiral krhke lesene zgradbe, med drugim je uničil kar nekaj lovskih objektov in lovišču ter ruval in

najdbi poginule divjadi. Na svoj račun pa so prišli tisti, ki se v snegu in ledu gibljejo lažje in hitreje. Tisti, ki niso uvrščeni v uredbo o lovnih dobah.

Foto: Anton Rauh

Zima 2017/2018 je bila zelo huda – samo ugibamo lahko, koliko je še poginjenih osebkov, katerih ostanke bodo raznesle zveri in jih ne bomo nikoli našli.

lomil drevje. Posledice so bile neverjetne. Ogromna škoda je nastala na premoženju ljudi. Še večja škoda je bila v gozdu in nikakor si ni bilo mogoče predstavljati muk in trpljenja divjadi, ki je v neurju zagotovo preživljala težke trenutke, saj ni bilo kraja, kamor bi se lahko umaknila in se zatekla pred neurjem.

Kot da to ni bilo dovolj, je 1. februarja začelo še snežiti. Sneg, ki smo se ga predvsem starši in otroci sprva razveselili, je za divjad pomenil muko, lakoto in pogin. Kot bi se narava odločila stresti na zemljo vse zaloge snega, ki so ji ostale iz prejšnjih let, sneženje nikakor ni ponehalo. Sneg se je iz dneva v dan bolj kopičil in v drugi polovici februarja ga je v višjih predelih lovišča zapadlo že več kot en meter. Debela snežna odeja je parkljasto divjad prisilila, da se je umaknila v nižje predele, kjer je bilo snega nekoliko manj. A ga je bilo le za spoznanje manj. Njeno gibanje in iskanje tako potrebne hrane je bilo tudi tod precej oteženo in začela so prihajati prva obvestila o

Hkrati s parkljasto divjadjo so se v nižje kraje in v bližino naselij spustili tudi volkovi in pognali strah v kosti divjadi in lokalnim rejcem drobnice. A niso bili le volkovi tisti, ki so pri divjadi zahtevali davek. Za divjad neugodne vremenske razmere so izkoristili tudi vaški in potepuški psi, saj je bila divjad v takšnih razmerah tudi zanje lahko dosegljiv plen ali zgolj dobrodošla igrača za preganjanje.

Poleg volkov in visoke snežne odeje, s katero nas je narava več kot velikodušno obdarila, se je konec februarja v življenje divjadi globoko zagrizel še mraz. Temperature so se spustile krepko pod 20 °C, zaradi česar so se v divjadi zelo zmanjšale možnosti za preživetje. Skrajni čas je bil, da lovci pokažemo in dokažemo, da smo v resnici ljubitelji narave in divjadi in da ji v zanj pogubnih trenutkih skušamo pomagati po svojih zmožnostih in ji vsaj malo olajšati preživljanje hude zime. Ni bilo potrebnih veliko besed in začeli smo iskati dodatno krmo za divjad. A naleteli smo na

novi težavo. Po hudi suši v minulem poletju je bil pridelek sena precej manjši kot sicer in z zimo, snegom in mrazom je prišlo tudi pomanjkanje krme. Lokalni kmetje, pri katerih smo iskali pomoč, so tudi sami morali kupovati dodatno krmo za svojo živino. Končno nam je krmo v odkup ponudil lokalni kmet, ki je tudi lovec in z odprtimi rokami smo sprejeli ponudbo. Akcija je hitro stekla in v vsem lovišču, predvsem po nižinah, kjer je bilo divjadi več, smo raztrosili bale sena. A komaj smo krmo odložili, že je pošla in izkazalo se je, da je je premalo, da bi naš trud lahko imel takšen učinek, kot smo si želeli. Raztrosena krma je bila le pljunek v morje potreb divjadi in v gozdu so kot živi mrtveci omahovaje tavale shirane in oslabele živali. Na srečo so se temperature po nekaj dneh dvignile, sneg pa je začel izginjati. Shirana in skoraj povsem onemogla divjad je spet lažje našla potrebno količino hrane, da si bo opomogla od hude zime. Vsaj tista, ki je preživela zimske razmere.

Otoplitev je za marsikateri, predvsem šibkejši osebek prišla prepozno. Izgube zaradi zime bodo ogromne. Do konca marca smo zabeležili 36 osebkov divjadi, predvsem jelenjadi, ki jim zime ni uspelo preživeti. Samo ugibamo lahko, koliko je še poginjenih osebkov, katerih ostanke bodo raznesle zveri in jih ne bomo našli nikoli.

Ob upoštevanju lanskega povečanja odvzema, zime in volkov bo v dveh letih iz lovišča odvzetih precej več osebkov, kot bi bilo potrebno in posledice bodo verjetno dolgotrajne. Sedaj smo na vrsti ljudje, da pokažemo, ali smo sposobni ravnati z divjadjo v pomenu trajnostnega gospodarjenja ali pa se bomo globoko zagrizli v njeno življenje in ne glede na zimske razmere, pogin in večanje števila plenilcev določali in izvrševali takšen odstrel, ki ne bo v interesu divjadi in trajnostnega gospodarjenja z njo. A to je le moje skromno mnenje, dirigentska palica pa je v drugih rokah.

Mladen Koritnik

Stari vzorci, novi časi!

Zima se je poslovila in z njo tudi ena od standardnih obveznosti v lovskih družinah, to je dopolnilno zimsko krmljenje divjadi. Ali smo ga opravili tako, kot veleljajo predpisi, lovska etika in predvsem značilnosti vrst, ki so bile takšne pomoči lovcev potrebne tudi v minuli zimi, je zdaj poglavitno vprašanje, na katero bi si bilo dobro odgovoriti. Še pred tem pa ne bo škodilo, če si zelo na kratko skupaj obudimo spomin na teoretična strokovna navodila o **dopolnilnem zimskem krmljenju male divjadi** – omejil se bom namreč izključno na to divjad, sicer bi po nepotrebnem izgubili preveč dragocenega časopisnega prostora.

Strokovna literatura določa, naj bo dopolnilno zimsko krmljenje res premišljeno, krma pa čim bolj podobna tisti, ki bi jo sicer mala divjad dobila v naravi, če ji tega ne bi preprečevale zimske razmere (zadnje zime so izjemno mile, zato pretirane skrbi s krmljenjem najbrž ni bilo nikjer). Sicer pa je »krmljenje divjadi ukrep, ki ga je v Sloveniji v preteklosti lovstvo intenzivno uporabljalo pri upravljanju z divjadjo več vrst, pri nekaterih pa ga uporablja še dandanes. Glede na namen krmljenja razlikujemo zimsko, preprečevalno in privabljalno krmljenje. Zimsko krmljenje parkljarjev (navadna jelenjad, damjak, muflon) se opravlja z namenom zmanjšanja pritiska živali na naravne prehranske vire in kopičenje energijske rezerve v času prehranske ožine. Pri mali divjadi (fazan, poljska jerebica, poljski zajec, raca mlakarica) je krmljenje namenjeno povečanju prehranske ponudbe in s tem preživetju posameznih živali oz. skupin. Preprečevalno krmljenje je namenjeno le divjemu prašiču z namenom zadrževanja živali v predelih, kjer so manjše možnosti nastanka škode na kmetijskih površinah. Privabljalno krmljenje navadnega jelena, damjaka, muflona, divjega prašiča, lisice, kune belice in kune

zlatice se opravlja z namenom privabljanja predvsem zaradi odstrela».¹

Teoretično je torej vse v najlepšem redu in tudi strokovne usmeritve so že dolgo znane. Kako pa je včasih v praksi? Na spletni strani ene od slovenskih lovskih družin v Slovenskih goricah (namenoma je ne bom imenoval, da ne bi koga ali pretirano dvigoval iz sivine povprečja ali celo užalil, da sem si sposodil njihov model za javno razmišljanje) sem prebral zanimivo navodilo vodstva o izvajanju zimskega krmljenja. Takole so med drugim zapisali: »Dopolnilno (zimsko) krmljenje divjadi je dovoljeno le za tiste vrste divjadi in na lokacijah, predvidenih z načrti lovskoupravljaljskih območij. V skladu s temi načrti dopolnilno zimsko krmljenje srnjadi na območju lovske družine, ki je članica Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) Slovenske Gorice, ni dovoljeno. To pomeni, da je vsem lovcem prepovedano nastavljanje koruze ali druge hrane za srnjad na priložnostnih lokacijah za krmljenje ali celo v priročnih jasliah za srnjad. Dopolnilno zimsko krmljenje male divjadi – fazanov in poljskih jerebic – je dovoljeno le na lokacijah, predvidenih v letnem načrtu upravljanja z loviščem (LNU). Krma se lahko polaga izključno v krmišča, ki so določena po posameznih revirjih v okviru LNU LD in za katera so osebno odgovorni vodje revirjev. Nadzor nad izvajanjem vršita pooblaščenca lovska čuvaja, delo pa koordinira gospodar lovske družine. Ta je po Pravilih lovske družine za vse ukrepe v zvezi z divjadjo in loviščem (od evidentiranja, vodenja evidenc, krmljenja ipd.) osebno odgovoren kot odgovorna oseba lovske družine. Pri izvajanju dopolnilnega zimskega krmljenja divjadi upoštevajte strokovne usmeritve, po katerih mora biti hrana kakovostna, raznolika in čim bolj sorodna tisti, ki

¹ Miran Hafner, Značilnosti krmišč in krmljenja divjadi v Sloveniji. V: Lovec, 9/2015, 439–444.

jo mala divjad dobi v naravnem okolju. V slučaju hude zime in visoke snežne odeje ste dolžni izvajati tudi preventivne ukrepe za preprečevanje škode od poljskega zajca na območjih intenzivnih nasadov in omogočiti jerebičjim kitam dostop do zelene krme. Tudi letos vodite natančne evidence količin hrane, porabljenih ur in permanentno izvajajte dodatni monitoring glede stanja male divjadi in njenih izgub (tudi po prenilcih – lisice).« Menim, da so si lovski tovariši kar dobro zamislili vse skupaj, a še bolj zanimivo bi bilo vedeti, kako je v resnici potekalo zimsko krmljenje male divjadi zlasti glede izvajanja monitoringa v krmiščih in ob njih. Tega vsaj za zdaj (še) ne vemo, pa tudi ne, kolikšne količine hrane – in kakšno – so porabili v eni sezoni.

Morda bomo lahko kaj več izvedeli tudi o tem, sploh če bi dobili podatke za daljše časovno obdobje in bi lahko delali primerjave. Že več kot trideset let se kot predavatelj na tečajih za lovske pripravnike soočam z zanimivimi pogovori s slušatelji tudi o tej problematiki. Pri predmetu poljske kure je ta tema še posebno živahna, saj v loviščih, kjer še imajo vsaj nekaj fazanov, opravljajo zimsko krmljenje. Na vprašanje, s čim krmijo fazane, je po navadi odgovor kot iz topa, kratek in jednat: s koruzo. Pa še s čim? Potem je največkrat vse tiho, le tu in tam mi slušatelji povedo, da so z mentorjem nosili v krmišče tudi druga žita (pšenico), nekateri celo seneni drobir in redki tudi kremenčev pesek. Ko razprava steče in se slušatelji razgovorijo, spoznamo zanimive ocene in ugotovitve. Na primer, da pri njih vztrajajo, da je treba krmiti s koruzo, vse drugo je nepomembno in če bi se temu uprli, bi tvegali zame-ro ali kaj več. In da ponekod začnejo krmiti šele takrat, ko je visok sneg, ne pa dovolj zgodaj, da bi se fazani na dodatno hrano v krmiščih lahko navadili in jim ne bi bilo treba tavati zanje šele v visokem snegu. Precej neverjetne so se mi zdele tudi informacije, da lahko tu in tam v revirjih namesto klasičnih krmišč za fazane iz naravnih

materialov na štirih količkih (še) najdemo zgornje dele avtomobilskih školjk. Je to sploh še mogoče? Očitno, saj nimam razloga, da pripravnikom ne bi verjel. A moram biti pošten in zapisati, da so taki odkloni res vse redkejši in da tudi zaradi novega načina razmišljanja, dodatnega znanja in nenehnega usposabljanja ta tema postaja vse bolj dodelana. Tako ne želim posploševati in nikogar žaliti, zlasti ne tistih, ki res stopajo v korak s časom odločno, brez ovinkarjenja in s kritično distanco do ostankov mnogih neumnosti in starih, preživetih vzorcev. To me navdaja z velikim optimizmom, saj sem vse bolj prepričan, da so nove generacije mentorjev pripravnikom eno od zagotovil, da bodo negativni stari vzorci in zgledi slej ko prej utonili v pozabo. Zato se tudi veselim morebitnega branja spletne strani lovske družine, ki se je dokaj sistematično lotila ukrepa dopolnilnega zimskega krmljenja male divjadi o tem, kaj so na primer v zadnjih treh letih ugotovili z monitoringom. Da je fazanov v vseh loviščih v Slovenskih goricah izjemno malo in da je ponekod teh poljskih kur le še za vzorec, ni nobena novost. Zato bi morale biti temu primerne tudi količine porabljene krme za zimsko krmljenje. To bi bili za nekoliko daljša obdobja zanimivi pokazatelji, ki bi lahko tudi nasploh služili za strokovne ukrepe v prid mali divjadi.

Za nekoliko vedrejši zaključek sem se spomnil besed enega od mojih že zdavnaj preminulih mentorjev, ki mi je pred mnogimi leti na vprašanje, zakaj potrebujemo tolikšne količine koruze, ko naravnih fazanov skoraj nimamo več, z nasmeškom in v šali dejal nekako takole: »Veš, mladi kolega, tudi pipike in pufčki morajo jesti.« Morda je imel celo prav, čeprav trditve nisem nikoli preverjal. Prepričan sem, da bi bilo zdaj kaj takšnega skoraj nemogoče. Ali pač? In še: če krmimo le fazane in morda poljske jerebice, mora biti krmišče narejeno tako, da do močne krme (korusa) ne more priti tudi srnjad!

Dr. Marjan Toš

Pomagajmo pticam

Ptice so pomemben del človeške kulture in zgodovine, saj se pojavljajo v likovni in glasbeni umetnosti, literaturi, simboliki in heraldiki, nenazadnje so tudi pogoste spremljevalke ljudi v vsakdanjem življenju kot hišni ljubljenci ali domače živali. Še ena pomembna vzporednica med ljudmi in pticami je, da sta obe vrsti poselili skoraj celotno zemeljsko oblo in se prilagodili tudi najtežjim življenjskim razmeram.

Ptice najdemo v kulturni krajini, v vseh vrstah gozdov in pragozdov, kjer so še posebno številčne, v nižinskih in zamočvirjenih predelih, na vseh vodnih površinah, v visokogorju, puščavah in pustinjah ter tudi v najtežjih življenjskih razmerah na Arktiki in Antarktiki. Prilagodile so se tudi na življenje s človekom, saj jih veliko živi in gnezdi v vseh urbanih okoljih. Ljudje so jih gostoljubno sprejeli in zanje pozimi skrbijo s hranjenjem, varovanjem njihovih gnezdišč in spomladi s postavljanjem valilnic, ptice pa se oddolžijo z uničevanjem škodljivcev v sadovnjakih in na vrtovih ter nas razveseljujejo s svojim petjem.

Kačar, naša redka ujeda

Kačar *Circetus gallicus* je dokaj redka evropska in tudi naša ujeda. Po oceni ornitologov jih v Evropi gnezdi le okrog 9.000 parov. Njegov življenjski prostor je južna Evropa, severna Afrika, Mala Azija in stepski del vzhodne Evrope. Približno dve tretjini evropskih kačarjev gnezdi v Franciji in na Pirenejskem polotoku. Njegovo latinsko ime *Circetus gallicus* izvira iz latinske besede *Circus*, kar pomeni lunj, in grške besede *Aetos*, kar pomeni orel. Drugi del latinskega imena *Gallicus* mu je dodal avtor Gmelin leta 1788, ker je opisano ptico našel v Franciji. V Sloveniji je kačar stalna, a dokaj redka ujeda. Slovenski ornitologi so doslej zabeležili njegovo gnezdenje na Primorskem, Notranjskem, Ljubljanskem barju, Dravskem polju in le eno na območju Julijskih Alp. Kačar je ptica selivka, ki se v drugi polovici septembra in začetku oktobra seli v Afriko. Evropski kačarji se pretežno selijo po dveh glavnih selitvenih poteh: prva poteka preko Gibraltarja, druga pa preko Bližnjega vzhoda. Kačar prezimuje v podsaharskih savanah in se v aprilu in maju vrača na svoja evropska gnezdišča, ki jim je zelo zvest. Redki kačarji prezimujejo kar v Sredozemlju.

Foto: Edvard Krašna

Najditelja prvega kačarja: gospodar LD Čaven Robert Bratina in lovski čuvaj Benjamin Purger

Zaradi večanja števila prebivalstva in vse večje poseljenosti se zelo krči življenjski prostor nekaterih vrst ptic. V zadnjih 400 letih jih je zaradi različnega človekovega vpliva izumrlo že 135 vrst. Tudi njihova številčnost se zelo zmanjšuje. Po podatkih raziskovalcev je leta 1980 na Zemlji živelo dve milijardi ptic, leta 2009, torej 29 let pozneje, le še 1,6 milijarde.

Pticam lahko pomagamo na različne načine. Najpogostejša pomoč sta že omenjeno zimsko krmljenje in spomladansko postavljanje različnih valilnic. Oboje moramo postavljati na krajih, nedostopnih za domače mačke, ki so v urbanih okoljih največje plenilke odraslih ptic in mladičev iz dostopnih gnezd. Njihove pogoste žrtve so prezgodaj ali pravkar poleteli mladiči, ki komaj letijo in še ne zaznavajo ali

poznajo svojih naravnih sovražnikov. V starejši nemški literaturi sem zasledil izrek: »Domača mačka pokonča v naravi več ptic in malih sesalcev kot tri lisice.« Normalno je, da so njihove žrtve tudi mladi poljski zajčki. Pred nekaj leti mi je sosedova mačka 11. marca prinesla še živega sveže poleglega zajčka.

V naravi večkrat najdemo prezgodaj poletele mladiče, kar je še posebno pogosto pri vseh sovah. Njim pomagamo tako, da jih damo na drevo ali višje mesto, ki ni v dosegu mačk. Starši jih bodo že našli in hranili, dokler ne bodo dokončno poleteli. Najpogosteje najdemo že odrasle osebe, ki so oslabei, izčrpani, bolni ali poškodovani zaradi zaletavanja v žice, veje, steklene površine ali cestna in železniška

S čim se prehranjuje kačar?

Kot že pove njegovo ime, se hrani pretežno s kačami in drugimi plazilci. Ob pomanjkanju plazilcev se hrani tudi z dvoživkami, polži, žuželkami, pticami, malimi sesalci in včasih celo ribami, a nikoli ne uživa mrhovine. Druge vrste živali lovi ob pomanjkanju plazilcev ali daljšem slabem vremenu, ko plazilci niso aktivni. Med kačami lovi strupene in nestrupene, pri čemer obvlada kače do dolžine dveh metrov. Pri lovu strupenih kač uporablja posebno taktiko: kačo tako dolgo udarja s perutnicama, da jo utruji in le-ta porabi ves strup z napadi na letalna peresa. Nato jo pokonča s hitrim in močnim udarcem kljuna v zatilje. Kačo zmerne velikosti pogoltne kar celo in vedno z glavo naprej. Če jo odnese v gnezdo samici pred valjenjem ali med njim ali mladiču, jo izbljuva v gnezdu. Pri tem si pomaga s kremplji, včasih pa mu pomagata tudi samica ali odrasčajoči mladič. Plena nikoli ne nosi v gnezdo v krempljih. Če je kača daljša, pogoltne le del, zopet z glavo naprej, preostali del pa mu visi iz kljuna, tako da je videti, kot bi nosil vrv. Zanimiv je podatek, da kačarjeva družina v času valjenja in vzgoje mladiča pospravi najmanj 200 kač in drugih plazilcev. Kačar, sršenar in ribji orel redno pijejo vodo, medtem ko druge ujede, ki se hranijo s toplokrvnimi živalmi, vode ne potrebujejo.

vozila. Lovci smo pogosto v naravi in zato tudi najpogostejše najditelji takih ptic. Tudi ko ptico najdejo drugi obiskovalci, se bodo le-ti najprej obrnili na lovce, zato moramo vedeti, kaj je treba storiti v takem primeru.

Hranjenje kačarja pred izpustom

Foto: Matevž Krašna

Edvard Krašna, avtor prispevka, s kačarjem tik pred izpustom

Najdeno ali prineseno ptico moramo najprej pregledati in ugotoviti, kako je z njo. Če ima rano, jo je treba očistiti in razkužiti. Nato je treba ptico nahraniti in ji dati vodo, saj jo ob dehidriranosti potrebuje še bolj kot hrano. Nadalje je treba poskrbeti, da pride ptica čim prej v zavetišče, kjer zanj dokončno poskrbijo. Žal je tako zavetišče v Sloveniji le v Muti na Koroškem, vodi pa ga usposobljen strokovnjak, veterinar dr. Zlatko Golob (tel.: 041/518-939).

Z najdenimi pticami imam sam bogate izkušnje, saj sem imel v zadnjih dvajsetih letih doma včasni oskrbi več kot sto poškodovanih in nekaj tudi poginulih ptic. Približno četrtno smo uspeli ponovno spustiti v naravo, preostale so poginile same ali pa so jih odrešili muk v zavetišču zaradi preobsežnih poškodb.

V septembru in oktobru 2017 sem imel doma kar štiri primere oslablje-

nih, poškodovanih in poginulih ptic. 1. septembra 2017 sta me obiskala gospodar LD Čaven **Robert Bratina** in čuvaj

Telesne značilnosti kačarja

Kačar spada med večje ujede. V dolžino meri od 62 do 68 cm, od česar odpade približno 27 cm na rep. Njegov razpon kril meri od 160 do 180 cm, teža manjšega samca je okrog 1.750 g, večje samice pa dosežejo do 1.900 g. Zgornji del telesa, glava, vrat in del oprsja so rjave barve, del oprsja, trebuh ter spodnji del perutnic in repa pa so beli. Trebuh in perutnice so posejani z v vrsti razporejenimi temnimi pegami. V belem repu ima tri, včasih štiri, temne prečne proge. Preostale telesne značilnosti so še velika, lunjem in sovam podobna glava ter velike rumene oči, ki so pomaknjene bolj naprej in med ujedami največje. Kljun je sivo-modre barve s temno konico, enake barve so tudi voščenica in noge. Ob korenu kljuna ima ščetine. Kljun se mu krivi že v korenu, a ne tako izrazito kot pri sovah. Noge pokrivajo debele in trde luske, ki ga ščitijo pred kačjimi ugrizi. Ima močne noge in prste, a ne tako ostre kremplje kot druge ujede. Njegove perutnice so dolge in široke, saj v zraku pretežno jadra. Njegovo jadranje je bolj podobno orlovemu kot kanjinemu. V zraku pogosto lebdi tako kot kanja ali postovka, le da ima stegnjene noge. Kačar glede na vse telesne značilnosti deluje kot križanec med lunjem, sovo, kanjo in orlom. Tako ga je opisal že dr. Fritz Engelman v svoji knjigi *Evropske ujede* leta 1928. Znan je primer obročkanega kačarja, ki je dočakal starost 17 let. Najverjetneje živijo tudi dlje.

Foto: Matevž Krašna

Foto: Edvard Krašna

Izpust kačarja v bližini kraja najdbe. Dogodek je posnel Jure Škrlep, soavtor oddaj Dober pogled; v ozadju najditelja kačarja.

Razmnoževanje kačarja

Kačar spolno dozori pri starosti od tri do štiri leta. Samci in samice živijo v trajnih parih in so zelo zvesti svojim gnezdiščem. Mladi samci, ki šele osvaja samic, se morajo zelo izkazati s svatovskimi leti, oglašanjem in pogosto s prinašanjem hrane. Najpogosteje si par zgradi gnezdo na vrhu krošnje visokega bora ali hrasta nekje na samem ali na robu gozda, redkeje na pečinah. V vzhodnoevropskih stepah gnezdi na pečinah, na nižjih krčljavih drevsinih in včasih tudi na tleh. Tako kot nekatere druge ujede gnezdo ves čas oblaaga s svežimi vejicami. Samica skoraj vedno znese le eno belo in sorazmerno veliko jajce (74 x 58 mm), ki tehta najmanj 150 g in je tolikšno ali še večje, kot je jajce precej večjega planinskega orla. Vali samica, občasno jo za krajši čas zamenja samec. Glede na izredno velikost jajca je tudi čas valjenja med našimi ujedami najdaljši, saj traja od 45 do 47 dni. Mladič poleti po 65 do 75 dneh. Po poletu starši še kar nekaj časa skrbijo zanj in ga hranijo. Jeseni skupaj v družbi drugih kačarjev poletijo na prezimovanje v Afriko.

Foto: Matevž Krašna

Lovec Josip Troha, najditelj drugega kačarja na lovškem pokopališču

Benjamin Purger in mi prinesla oslabiljenega mladiča orla kačarja, ki sta ga našla ob jutranjem obhodu lovišča na pobočju Čavna nad njihovo lovsko kočjo. Ponoči je bila huda nevihta z močno burjo, kar ga je verjetno zdelalo, da sta ga lahko prijela na gozdni poti. Doma sem ptico

nahrnil, ji dal vodo in poskrbel, da je bila naslednji dan že v zavetišču v Muti. Kačarji so selivci in se konec septembra selijo v savanski predel pod Saharo. Ker ptica ni imela nikakršnih poškodb, smo jo izpustili pohiteli, da bi lahko skupaj s starši odletela v Afriko. 9. septembra 2017

Foto: Edvard Krašna

Portret kačarja z veliko, lunjem in sovam podobno glavo, velikimi rumenimi očmi in že v korenu ukrivljenim kljunom

sem jo prevzel v Ljubljani. Doma sva kačarja z ornitologom **Petrom Krečičem** še dobro nahranila in napojila, nato pa ga odpeljala na kraj, kjer so ga našli. Tam smo ga ob pristnosti najditeljev in nekaj lovcev spustili v naravo ter mu zaželeli srečno pot v Afriko.

Samo tri tedne po spustu kačarja me je 4. oktobra 2017 poklical lovski kolega **Primož Bone** in mi sporočil, da je lovec **Josip Troha**, član LD Čaven, na lokavškem pokopališču našel veliko ujeddo. Z ornitologom Petrom Krečičem sva odšla v Lokavec do najditelja in na najino veliko presenečenje našla orla kačarja. Najprej sva pomislila, da je naš stari znanec, pred nedavnim izpuščen mladič, a sva

kmalu ugotovila, da je starejši in nekoliko drugače obarvan osebek. Najdeni kačar ni imel vidne rane, zato sva domnevala, da je bolan ali zelo oslavljen. Tudi njega sem odpeljal domov, ga nahranil in mu dal vodo ter se dogovoril, da ga bom naslednje jutro odpeljal do Ljubljane in nato v Muto. Naslednje jutro sem ga našel poginulega in ob njem izbljuvane koščke mesa, s katerimi sem ga nahranil prejšnji večer. Poginulo ptico smo vseeno poslali v Ljubljano v **Prirodoslovni muzej**, kjer jo je pregledal ornitolog **Tomaž Mihelič** in ugotovil, da je bil enoletni kačar. Naknadno sem prejel sporočilo, da je orel poginil zaradi izčrpanosti oziroma sestradanosti.

Teden po kačarjevem poginu, 11. oktobra 2017, me je ponovno obiskal Benjamin Purger s kolegom in mi prinesel poškodovano veliko uharico. Našli so jo na dvorišču neke hiše v vasi Črniče s hujšo, že starejšo in vneto poškodbo na levi perutnici. Po velikosti in obarvanosti sem domneval, da je mladič samček. Rano sva mu z ženo oskrbela, kolikor je le bilo mogoče. Nahranil sem ga, mu dal vodo in poskrbel, da je bil naslednje jutro že v Ljubljani. Žal je tudi on poginil, še preden je prišel do Mute.

Moje naslednje srečanje s poginulo večjo ptico je bilo 30. oktobra 2017, ko me je obiskal ornitolog Peter Krečič in mi pripeljal najdenega poginulega rjavega škarnika, opremljenega z oddajnikom, ki so mu ga namestili 8. junija 2017 v gnezdu na jugu Češke. Sledili so ga na njegovi selitveni poti, ki se je končala ob avtocesti nad ajdovskim smetiščem. Da se je njegova selitvena pot ustavila, so našim ornitologom sporočili češki kolegi, ki so ga spremljali vse do njegovega konca.

Poginil je, ker se je zaletel v vozilo na avtocesti. Na podlagi sporočila čeških kolegov ga je iskal in končno tudi našel Peter Krečič.

Včasih v naravi najdemo poškodovane ali poginule ptice, opremljene z obročkom. S posredovanjem DOPPS-a lahko ugotovimo podatke, kdaj, kje in kdo ga je obročkal in na tak način ugotovimo starost ptice ter koliko časa je bila obročkana in kako daleč od kraja obročkanja je bila najdena. Doslej sem posredoval pri več najdenih obročkanih pticah na območju Primorske in nekaj primerov navajam v nadaljevanju.

- Škrjančar, obročkan v gnezdu 17. julija 1993 v kraju Riesa blizu Dresdna, najden v Ankaranu 15. oktobra 1993.
- Sokol selec, obročkan v gnezdu 1. maja 2000 nad Idrijo, najden poškodovan 14. maja 2002 v Krepljah na Krasu.
- Pegasta sova, obročkana v gnezdu 20. junija 2002 v kraju Csokoly na jugu Madžarske, najdena poginula 10. februarja 2003 na ajdovskem smetišču.
- Postovka, obročkana v gnezdu 19. julija 2012 v pristaniškem mestu Oulu na severu Finske, najdena poginula 24. decembra 2012 v Ajdovščini (najditelj B. Bone).
- Sloka, obročkana 23. decembra 2010 v kraju Troye-D. Ariege v Pirenejih, najdena poginula 21. novembra 2013 v Vojsčici na Krasu (najditelj R. Peras).

Namen obročkanja ptic je proučevanje ptičjih selitev in njihovega načina življenja. Ob najdbi obročkane ptice pokličite **Prirodoslovni muzej Slovenije**, kjer se lahko obrnete na **Dareta Fekonjo** (tel.: 041/513-440).

Z vsem opisanim lovci dokazujemo, da smo resnični varuhi narave in da skrbimo za vse živalske vrste, ne glede na to, ali so lovne ali ne. Še posebno moramo nameniti pozornost ogroženim in redkim vrstam in vsem tistim, ki jih človek vsak dan znova ogroža s svojim načinom dela in življenja.

Edvard Krašna

Viri:

- Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens, Theodor Mebs / Daniel Schmidt. Kosmos Verlags GmbH et Co Kg, Stuttgart (2006).
- Das Geheime Leben der Vögel, David Attenborough, Scherz Verlag, Bern, München, Wien (1999).
- Die Raubvögel Europas, Dr. Fritz Engelmann Verlag J. Neumann - Neudamm GmbH et. Co KG, Melsungen (1928, 1997).
- Ornitološki atlas Slovenije, Iztok Geister DZS, Ljubljana (1995).
- Die Greifvögel, Zygmund Pielowski, Verlag J. Neumann - Neudamm GmbH et Co. 3509 Morschen/Heina (1993).

Kaj ogroža kačarja?

Kačarja najbolj ogroža pomanjkanje hrane zaradi velikih sprememb v okolju. Na območjih intenzivne kmetijske obdelave so kače in drugi plazilci skoraj izginili. Vse večje zaraščanje površin mu onemogoča uspešen lov plazilcev. Poleg tega je majhen tudi njegov prirastek, saj znaša le od 0,5 do 0,7 mladiča na par. Znani so množični odstreli kačarjev na obeh glavnih selitvenih poteh in celo na Malti. Ob jesenski selitvi leta 1993 so na Malti v enem dnevu odstrelili 50 kačarjev, ki so pravkar prileteli tja. Pri ohranitvi kačarjeve populacije je zato pomemben cilj ohranjanje njegovih sedanjih gnezd in gnezdilnih habitatov ter odprtih nezaraščenih površin, bogatih z njegovo hrano, ter preprečitev njegovega preganjanja doma in na vseh selitvenih poteh.

Foto: Janez Pappež

Nega grmovnega sloja za izboljšanje prehranskih razmer rastlinojede parkljaste divjadi

Grmovni sloj, ki obsega vegetacijo predvsem grmovnih, polgrmovnih in drevesnih vrst do višine grmovja (5 m), najdemo v različnih delih življenjskega okolja divjadi v gozdovih, gozdnem robu, ob tekočih in stoječih vodah in tudi v gozdnih ostankih ter drugih ostankih naravne gozdne vegetacije v urbani in agrarni krajini. Nastaja tudi z zaraščanjem travnišč na prehodu med travnikom ali pašnikom in gozdom. Grmovne in drevesne vrste v grmovnem sloju so v okolju divjadi lahko posamično ali v različno velikih skupinah. Večje skupine predvsem grmovnih vrst imenujemo grmišča. Nekatera zaradi naravnih motenj (npr. požari, plazovi) nikoli ne dosežejo razvojne faze gozda. Grmišča so pomembna sestavina življenjskega prostora številnim vrstam ptic in sesalcev ter njihovim populacijam, s tem pa tudi praktično večini vrst, ki jih uvrščamo med divjad. Za rastlinojede parkljarje so pomembna tudi kot prehranski vir, in sicer v poletnem, še posebno pa v zimskem obdobju, za kar jih je treba ustrezno vzdrževati oziroma negovati.

Kje v okolju divjadi najdemo grmišča?

Grmišča kot končna stopnja vegetacijskega razvoja v danih naravnih razmerah so v Sloveniji na večjih površinah le nad gozdno mejo in ob vodotokih. V območju nad gozdno mejo prevladujejo ruševja in resave; poraščajo jih rušje, borovnica, jesenska resa, alpska azaleja, rjasto slečje, dlakavo slečje, brini, vrbe, zelena jelša, jerebika, visoko stebličevje in drugo grmičevje. Ruševje, resave in drugo gorsko grmičevje so pomemben življenjski prostor gamsa, ruševca, belke, planinskega zajca ipd., še posebno v povezavi z drugimi gorskimi habitatnimi tipi (alpska travnišča, skalne razpoke, melišča). Zaradi težke prehodnosti omogočajo gorska

grmišča mirna območja z zelo omejenimi človekovimi vplivi.

Večina drugih grmišč je razvitih kot razvojna stopnja pri zaraščanju travnišč (grmišča pred zaraščanjem travnikov in pašnikov v gozd) (*slika 1*), vegetacija obrežij (obvodni vegetacijski pasovi), grmovna vegetacija je značilna tudi za gozdne robove (*slika 2*) in ostanke naravne vegetacije v agrarni in agrarno urbani krajini (*slika 3*). V grmiščih se pojavljajo številne grmovne vrste oziroma vrste gozdnega roba, odvisno od vegetacijskega pasu in nadmorske višine. Tudi pionirski stadiji gozda so oblika grmišča (*slika 4*). V nekaterih grmiščih prevladuje leska, tako govorimo o grmiščih z leščevjem. Nekatera suha travnišča v nižinah in gorskem pasu, večinoma pa na primorskem krasu se zaraščajo tudi z brinjem. V sistem grmišč bi lahko uvr-

Foto: Miran Hafner

Slika 1: Veliko grmišč je razvitih kot razvojna stopnja pri zaraščanju travnikov in pašnikov.

Foto: Miran Hafner

Slika 2: Grmovna vegetacija porašča tudi gozdne robove in obvodne pasove.

stili tudi mlado gozdno drevje listavcev, iglavcev ter mešanih sestojev (mladi osebki listnatih in iglastih drevesnih vrst – mladovja) (*slika 5*); poraščajo namreč grmovni sloj, njihov pomen za prostoživeče divje živali je podoben kot pri drugih grmiščih. Podobno velja tudi za zgodnje razvojne stadije gozdov, posekane na panj (panjevci). V Primorju in na prisojnih legah so grmišča tudi sestoji zimzelenih grmičev in grmov. Grmišča so pomembna sestavina življenjskega prostora številnim vrstam ptic in sesalcev ter njihovim populacijam, s tem pa tudi praktično večini vrst, ki jih uvrščamo med divjad. Grmišča v gozdnem prostoru so torej pomembna za divjad gozda in gozdnega roba, grmišča agrarne krajine predvsem za malo divjad, obvodna grmišča pa za divjad vodnih in obvodnih vrst.

Foto: Miran Hafner

Slika 3: Ostanke gozda in gozdne vegetacije v agrarni krajini so pomembni predvsem za malo divjad, pa tudi za srnjad.

Grmišča so pomembna za rastlinojede parkljarje – za kritje, razmnoževanje in vzrejo mladičev ter prehranjevanje v poletnem obdobju, še bolj pa v zimskem. Ko pozimi sneg prekrije travnike in pašnike, se rastlinojeda parkljasta divjad namreč v večjem deležu prehranjuje z olesenelimi deli rastlinja.

Zakaj so grmišča pomembna za rastlinojedo parkljasto divjad?

Grmišča so pomembna tudi za rastlinojede parkljarje – za kritje, razmnoževanje in vzrejo mladičev ter prehranjevanje, in sicer v poletnem, še bolj pa v zimskem obdobju. Ko pozimi sneg prekrije travnike in pašnike, se namreč rastlinojeda

Foto: Miran Hafner

Slika 4: Tudi pionirski stadiji gozda so oblika grmišča.

parkljasta divjad v večjem deležu prehranjuje z olesenelimi deli rastlinja, to je popki, poganjki in tanjšimi vejicami drevesnih in grmovnih vrst (**slika 6**). Različne grmovne in drevesne vrste so tej divjadi tudi različno priljubljene; bolj priljubljene so vrbe, jerebika, trepetlika, leska, jesen, javorji, divja češnja, lipa, beli gaber, robinija, bezeg, robida, resa, malinovje. Zadostne površine drevesnih in grmovnih vrst (v grmovnem sloju), ki so pri rastlinojedih parkljarjih priljubljene in s katerimi se lahko hranijo – grmišča, zato povečujejo nosilno zmogljivost okolja zanje, predvsem v zimskem obdobju.

Poleg tega, da pri ukrepih gospodarjenja z gozdovi ostajajo grmovne vrste in gospodarsko manj pomembne vrste (mehkih) listavcev po vsej površini sestojev povsod tam, kjer preveč ne ovirajo gospodarsko pomembnejšega drevja, je za divjad, še posebno za rastlinojede parkljarje, pripo-

Foto: Miran Hafner

Slika 5: Gozdno mladje (mladje gozdnega drevja, ki bo gradilo bodoče sestoje) porašča grmovni sloj, katerega pomen za prostoživeče divje živali je podoben kot pri drugih grmiščih.

Foto: Jonez Papež

Slika 6: Pozimi, še posebno v snegu, se rastlinojeda parkljasta divjad v večjem deležu prehranjuje s popki, poganjki in tanjšimi vejicami drevesnih in grmovnih vrst.

ročljivo tudi posebej urediti z grmovjem porasle površine. Take površine so zelo pomembne tudi za zmanjševanje poškodb, ki jih povzročajo rastlinojedi parkljarji z objedanjem gozdnega mladja (jelenjad tudi z lupljenjem lubja) zlasti v predelih, kjer se zadržuje pozimi (zimovališča). V takih predelih je zato priporočljivo načrtno presvetliti manjše površine s preredčenjem (visokega) drevja, da se pod njim izoblikuje čim bujnejši polnilni sloj grmovnih vrst. Popki in mladi poganjki takšnega grmovja morajo biti rastlinojedim parkljarjem dosegljivi, ko je kopno, obenem pa tako visoko, da jih ne prekrije tudi višja snežna odeja. Dostop živali do takšnih površin s priljubljenimi grmovnimi vrstami jih lahko odvrne od objedanja gozdnega mladja gospodarsko pomembnejših vrst drevja drugod v sestojih. Za vzdrževanje grmišč so pomembne tudi manjše povr-

šine v gozdu – posamično grmovje in njegove manjše skupine (**slika 7**). V gozdovih so marsikje površine porasle s skupinami npr. leskovega grmovja, ki jih s primerno nego in prirezovanjem lahko uporabljamo kot grmišča toliko časa, dokler se na takšni površini ne zarastejo drevesne vrste, graditeljice prihodnjega sestoja.

Kdaj in kje negujemo grmišča?

Lovci lahko negujemo (vzdržujemo) posamično grmovje in njihove manjše ter večje skupine (grmišča) za izboljševanje prehranskih razmer rastlinojede parkljaste divjadi v gozdu, gozdnem robu, obvodnih pasovih, v pionirskih stadijih gozda, na zaraščajočih se pašnikih, kjer košnja ni več mogoča, v agrarni krajini ipd. Z

Foto: Miron Hafner

Slika 7: Za nego grmišča je pomembno tudi posamično grmovje in njihove manjše skupine.

nego grmovnega sloja začnemo tedaj, ko večina popkov, poganjkov in listov živalim ni več dostopnih (so »zunaj dosega gobca«). Vzporedno s tem je zmanjšana gostota grmovja in posledično tudi stopnja kritja (**slika 8**). Z vzdrževanjem grmišča omogočimo pomlajevanje grmovja ter dostopnost popkov, poganjkov in listov živalim za prehrano, z večjo gostoto poganjkov in povečano gostoto drugega pritalnega rastlinja pa se povečajo tudi možnosti za kritje. Grmišča vzdržujemo v periodiki (obhodnji) od tri do deset let, odvisno od hitrosti rasti grmovnega sloja. V nižinah je praviloma obhodnja krajša, v višjih nadmorskih višinah daljša. Na zaraščajočih se površinah, kjer gostota zaraščajoče vegetacije (grmovja) ni velika, pogosto grmišča vzdržujemo v kombinaciji s košnjo.

Dela izvajamo praviloma v poznem zimskem obdobju oziroma zgodnjepomladanskem času, takoj ko skopni sneg, in pred olistanjem grmovja, kar je v nižinah lahko že konec februarja, praviloma pa v

Foto: Miron Hafner

Slika 8: Grmišča negujemo s posekom grmovja z motorno verižno žago, pri čemer začnemo posek od sredine grma navzven.

marcu, sicer je poganjanje iz panjev šibko. Tedaj bo tudi naše delo lažje (grmovje še ni olistano, lastnik pa bo vejevje (ki še ni v soku) lahko s pridom uporabil za kurjavo). Grmovnega sloja ne negujemo spomladi (po olistanju) v času gnezdenja ptic. Navedene vegetacijske oblike so namreč priljubljena zatočišča in gnezdišča številnih vrst ptic. Takšna dela lahko opravljamo tudi v jesenskem obdobju, po odpadanju listja, kar je v novembru in decembru, če jih iz kakršnihkoli razlogov nismo opravili spomladi in to omogočajo obveznosti pri izvajanju lova in izvajanju načrtov odvzema. Ne nazadnje je takšna dela mogoče izvajati tudi pozimi, lahko tudi v kombinaciji z zimsko sečnjo za prehrano divjadi, če v tem času grmišča niso živalim pomembni habitati in bi jih v njih v tem času lahko preveč vznemirjali. Divjad se na posek grmovja in

rast poganjkov iz posekanih panjev (z objedanjem) odzove že v prvem letu po opravljenem ukrepu. V loviščih, kjer živi velika divjad, naj bodo lokacije osnovanja in nege grmišča razporejene predvsem na dele območja, kjer je več vrst rastlinojedih parkljarjev (poleg srnjadi tudi jelenjad, muflon ali gams), in dele območja, kjer odnosi med rastlinojedi in okoljem niso najboljše usklajeni (večja stopnja objedanja gozdnega mladja, lupljenje letvenjakov in drogovnjakov).

Kako negujemo grmišča?

Grmišča negujemo s posekom grmovja, kar lahko storimo z motorno verižno žago (**slika 8**) ali s sekiro (**slika 9**). Panji posekanega grmovja naj bodo čim nižji. Vejevje zlagamo v kupe ali vrste (linije) (**slika 10**), da omogočimo čim bolj neoviran dostop živali do poganjkov, ki bodo

že v naslednjem letu začeli rasti iz panjev. Vejevje zlagamo v primerni oddaljenosti od panjev in naj jih ne prekriva. Če je vejevje dolgo (visoki grmi), ga za lažje zlaganje enkrat ali dvakrat prežagamo (presekamo). Z debelejšega vejevja odstranimo tanjše veje in jih zložimo posebej, da jih za potrebe kurjave lahko porabi lastnik. Vejevje začnemo žagati z motorno žago od sredine grma navzven, da nagnjeno in padajoče vejevje ne zapira verige (**slika 8**). Pri delu uporabljamo novejšo – sodobnejšo motorne žage (zavora verige, sistemi za zmanjševanje povratnega udarca, varovalo verige) in dobro naostreno sekiro. Z motorno žago naj upravljajo tisti, ki so primerno usposobljeni za tovrstno delo. Uporabljajmo zaščitna sredstva; pri delu z motorno žago so to najmanj glušniki in zaščitna očala (najbolje čelada z glušniki in mrežico za

Za divjad, še posebno za rastlinojede parkljarje, je priporočljivo posebej urediti z grmovjem porasle površine. Dostop živali do takšnih površin s priljubljenimi grmovnimi vrstami jih lahko odvrne od objedanja gozdnega mladja gospodarsko pomembnejših vrst drevja drugod v sestojih.

Z nego grmovnega sloja začnemo tedaj, ko večina popkov, poganjkov in listov živalim ni več dostopnih (so »zunaj dosega gobca«), vzporedno s tem je zmanjšana gostota grmovja in je posledično zmanjšana tudi stopnja kritja.

zaščito oči pred žagovino), protivrezne hlače, terenski čevlji (najbolje z zaščito za prste) in zaščitne rokavice. Pri delu s sekiro prav tako uporabljajmo zaščitna očala, zaščitne rokavice in terenske čevlje. Da ne oviramo drug drugega pri delu in da se izognemo poškodbam, bodimo tudi pri zlaganju vejevja v primerni medsebojni razdalji, uporabljajmo pa najmanj terenske čevlje, zaščitne rokavice in zaščitna očala. Pri takšnem delu – gibanju med grmovjem, posekom grmovja in zlaganjem vej – so poleg vrezov spodnjih okončin (nog) lahko najverjetnejše prav poškodbe

Foto: Miran Hafner

Slika 10: Po poseku vejevje zlagamo na kupe ali v linije, da divjadi omogočimo neoviran dostop do mladih poganjkov, ki bodo spomladi že začeli rasti.

Dela praviloma opravljamo v poznem zimskem obdobju oziroma zgodnjepomladanskem času, takoj ko skopni sneg, in pred olistanjem grmovja, kar je v nižinah lahko že konec februarja, praviloma pa v marcu.

Grmišča vzdržujemo v dogovoru z lastnikom gozda in javno gozdarsko službo. Lokacijo za nego grmovnega sloja – grmišča izberemo že v letu pred izvedbo. Vnesti jo moramo v predlog letnega načrta lovišča, izbrati odgovorne nosilce izvedbe in pripraviti terminski seznam delovnih akcij. Člane opozorimo na uporabo zaščitnih sredstev.

oči. Ne pozabimo na komplet za prvo pomoč, pri delu na strmih terenu ali/in v zimskih razmerah pa uporabljajmo tudi dereze, mobilni telefon pa ima dandanes tako ali tako že vsak pri sebi.

Grmišča vzdržujemo v dogovoru z last-

Foto: Miran Hafner

Slika 9: Grmišča lahko vzdržujemo tudi s sekiro.

nikom gozda in javno gozdarsko službo. Lokacijo za nego grmovnega sloja – grmišča izberemo že v letu pred izvedbo.

Od lastnika gozdne (kmetijske) površine pridobimo dovoljenje, od gozdarske službe pa nasvete, če je na takšni površini nega grmovnega sloja smiselna glede na gozdnogojitvene cilje. Lokacijo moramo vnesti tudi v predlog letnega načrta lovišča, izbrati moramo odgovorne nosilce izvedbe in pripraviti terminski seznam delovnih akcij. Člane opozorimo na uporabo zaščitnih sredstev. **Pozor – gozdnega mladja, to je mladega gozdnega drevja, ki bo gradilo bodoče gozdne sestoje in trenutno porašča grmovni sloj, ne sekamo in ne prirezujemo na način, kot smo opisali v prejšnjih odstavkih, ne negujemo ga tako kot grmovne vrste v grmiščih!** Rastlinojedi parkljarji se radi hranijo tudi s popki in mladimi poganjki drevesc gozdnega mladja, vendar naj gozdno mladje čim prej uide dosegu in objedanju rastlinojede parkljaste divjadi, negujemo pa ga z drugimi gojitvenimi ukrepi.

Miran Hafner, spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@gmail.com

Foto: Jonez Torman

Slovenske lovske krogle – novosti

Predstavljeno strelivo FOX s krogli Classic Hunter¹ in sam pri-spevek so lovci lepo sprejeli. Kaj pa druge domače lovske krogle, o katerih sem že pisal² – lovske krogle serije Hunter Davida Seljaka iz podjetja Los iz Cerknega in lovske krogle serije OK Marjana Ošlovnika s Koroške?

Moja takratna predvidevanja o njihovem delovanju, nastala po streljih v testni material, se izkazujejo za pravilna. Domače konstruktorje sem pozival, naj krogle preizkušajo – predvsem v balistični želatini. Le-ta najbolje pokaže, kako hitro se krogla odpre, koliko, kje deluje najsiloviteje, ali prodira naravnost (stabilnost) in koliko. Ošlovnik je svoje krogle OK že od začetka testiral v vodi ter v mokrem in suhem papirju. Krogle Classic Hunter, proizvajalca Andreja Janežiča, je v balistični želatini temeljito preizkusil Uroš Troha iz LD Laze.¹ Seljaku iz podjetja Los proizvodnja lovske krogel pomeni le stransko dejavnost in ima trenutno v prednosti druge projekte.

Da razumemo, kako neka krogla deluje v telesu divjadi, je potrebno nekaj truda. Opisov lovske krogel in njihovega delovanja ne bom ponavljal. Posebej sem obravnaval zgradbo lovske krogel, nato monolitne lovske krogle, predstavil sem vse domače konstruktorje, načine preizkušanja delovanja in učinek lovske krogel na cilju.³

Kaj je bilo novega v vmesnem obdobju?

Podjetje Los je leta 2016 izdelalo kroglo iz dveh delov, po obliki podob-

¹ Lovec, 5/2017

² Lovec, 1/2016 (OK, FOX),

³ Lovec, 2/2013, 4/2013, 1/2014, 3/2014, 6/2014, 10/2014, 12/2014 (Los), 4/2015, 11/2015

no seriji Hunter. To je bila sestavljena krogla, pri čemer je bil zadnji del, s katerim nalega v cevi, iz medi, prednji del pa iz bakra in vstavljen v zadnji del. Prednost te krogle (le teoretične) naj bi bila kombinacija dobrih drsnih lastnosti medi, kombiniranih z deformacijskimi lastnostmi bakra. Kot vemo, se medi lepo stružijo, a se ob zadetku drobijo. Baker pa ni tako prijazen za struženje,

Sestavljena krogla Los – Duplex

Mnogim, tudi meni, se je takrat pojavilo vprašanje, zakaj Los ni te krogle že v začetku v celoti izdelal iz bakra. Krogle

Vse krogle Marjana Ošlovnika; izvirna OK, OK+ in najnovejša OK-Cu

a je zaradi svoje žilavosti odličen za deformacijske monolitne krogle. Prvi deformacijski rezultati, objavljeni avgusta 2016 na forumu Strelec.si, so pokazali lepo deformacijo (*fotografija 1*).

so nato poslali italijanskemu proizvajalcu streliva v testiranje. Krogla je testiranja prestala, a so ugotovili, da bi bila proizvodnja preveč zapletena in predraga.

Avgusta 2017 je bila na forumu Strelec.si objavljena novica, da so v podjetju Los prvotno kroglo 155 H naredili v celoti iz »materiala po naročilu«, očitno bakra, ter jo »... pripravili do tega, da se preoblikuje v lepšo gobico kot krogla z bakreno konico, katere izdelava je zapletena, predraga in niti ni izpolnila pričakovanj.« Kaj bo z novo bakreno kroglo iz podjetja Los, bo pokazal čas. Upajmo, da bo izdelana tako lepo kot prejšnje iz medi. Upam, da bodo tokrat več pozornosti namenili zunanji in ciljni balistiki, ker je bilo to pri prejšnji zapostavljeno (zaradi svoje dolžine so imele včasih težave s stabilnostjo, pojavljalo se je tudi neenakomerno drobljenje). Če bo njena cena ugodna, obeta, da bo po priljubljenosti prehitela svoje drobljive predhodnice iz medi. Upam si trditi, da bo lahko celo sestavina nabojev katerega

Prvi test krogel OK-Cu iz kal. .30-06 v sod z vodo

Foto: Gregor Hodnik

Zunanji prstani na krogli OK-Cu

tujega proizvajalca, s katerim sodeluje Los (Fiocchi Italija).

Ošlovnik, konstruktor krogle OK, izdelane iz medu oziroma bakrove zlitine s 40 % cinka (CuZn40), katere prednji del se zdrobi na manjše koščke, je v tem vmesnem obdobju najprej izdelal različico OK+. Prednji del le-te se do zarez nadzirano razdrobi na štiri večje koščke, preostanek pa prodira naprej. O tem je bilo nekaj več napisano v reklamni predstavitvi⁴ (*fotografija 2*).

Kmalu po objavi mojega prispevka o strelivu FOX je Ošlovnik kroglo poskusno v celoti izdelal iz bakra ter jih iz puške kalibra .30-06 izstrelil v sod z vodo in v suh papir, ki je zelo neprijazen do lovskih krogel in pokaže, česa je lovska krogla sposobna. Fotografije so nakazovale odlično deformacijo brez drobljenja glave (*fotografija 3*). Nova krogla OK-Cu je kopija krogle OK+, le da je izdelana iz bakra in se ne drobi. V notranjosti izvrtine so štiri zarez, ki glavo krogle lepo preoblikujejo v štiri roglje; kot bi gledal kroglo ABC prof. Franceta Avčina, a še lepšo in brez svinca. Pravzaprav je OK-

⁴ Lovec, 7–8/2016

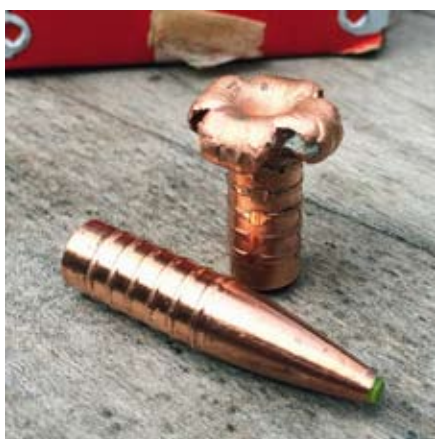

Foto: Gregor Hodnik

OK-Cu po strelu v moker papir iz .308 Win.

Cu najbolj podobna krogli TSX/TTSX proizvajalca Barnes, le da ima **OK-Cu** zunanje prstane (*fotografija 4*), po katerih se krogla nalega v cevi, preostanek krogle pa se ne dotika cevi (še manjše trenje, manj ostankov v cevi).

Preizkus

Marjan Ošlovnik mi je po pogovoru poslal 15 krogel OK-Cu kal. .308". z maso 10,5 g (162 grs). Pet krogel OK-Cu sem kolegu napolnil v .308 Win, vzporedno s serijo tekmovalnih krogel Sierra MK, mase 10,9 g (168 grs). Devet krogel sem napolnil za reducirno polnitev z N120

Foto: Gregor Hodnik

Naboji .308 Win. in 300 BLK s krogli OK-Cu

Foto: Gregor Hodnik

OK-Cu z različno stopnjo preoblikovanja

v kal. .300 AAC Blackout (7,62 x 35) (*fotografija 5*). Lovski kolega/pripravniki je s puško Sako 85 na 100 m naredil odlično skupino šestih zadetkov najprej s Sierr MK (Match King), nato pa je v natanko isto skupino izstrelil še tri OK-Cu. Skupina vseh devetih zadetkov (ena sama velika luknja) je merila 4 cm. Sam sem tisti dan testiral tudi svinčenke, zato sem imel tarčo na 50 m. Iz puške Ruger American Ranch sem vanjo izstrelil tri strele (V0 = 560 m/s), pri čemer sta bila prva v isto luknjo, tretji pa tesno zraven.

Z natančnostjo OK-Cu sva bila zelo zadovoljna.

Pravo presenečenje je bil strel iz .308 Win. v namočen papir na 50 m. Izstopna hitrost (V0) krogle je bila 780 m/s, na 50 m (V50) pa okoli 750 m/s. V papirju najdena OK-Cu je imela čudovito deformacijo v obliki štirih rogljev, kljub dokaj majhni zadetni hitrosti (*fotografiji 6 in 7*). Kratek test je pokazal, da je krogla obetavna in da je konstrukcijsko ni smiselno več izboljševati. Edina pripomba, ki jo imam pri krogah OK, je njihova plastična konica. Sama izdelava vzame veliko časa in bi mogoče moral konstruktor poiskati drug način.

Ošlovnik bo, upajmo, nove krogle OK-Cu začel ponujati na trgu, ko bo zanje povpraševanje. Sam bi domače lovske krogle tega tipa namreč z veseljem uporabljal, saj sedaj za en kos podobne TTSX krogle, ki jih polnim v 7 x 64 in .223 Rem., dam skoraj en evro.

O rezultatih omenjenega kratkega testa krogel OK-Cu in o novostih iz podjetja Los sem se kmalu zatem pogovarjal z Urošem Troho, ki je po objavi prispevka o strelivu FOX nadaljeval s testom krogel ClassicHunter in jih je izstrelil v balistično želatino tudi pri reducirni hitrosti. Strinjala sva se, da bi bilo zanimivo narediti primerjalni test vseh treh novih lovskih krogel iz bakra oziroma zlitin bakra, ki se deformirajo in se ne drobijo. Ker oba bolj prisegava na nedrobljive krogle, naju toliko bolj navdušujejo nove slovenske deformacijske monolitne krogle: ClassicHunter Andreja Janežiča, OK-Cu Marjana Ošlovnika in prihodnja Hunter (?) Davida Seljaka iz podjetja Los. Na potezi so konstruktorji.

Gregor Hodnik

Bili smo gostje lovskega shoda okraja Velikovec

Čezmejno zgledno lovsko sodelovanje z lovci na oni strani naše severne meje traja že več kot pol stoletja. Začelo se je v obdobju, ko je bila naša severna državna meja še kar »zaprta«. Dejstvo je, da so prve lovske prijateljske, kulturne in pozneje tudi strokovne povezave z matično lovsko domovino začeli povezovati in širiti prav naši severni lovski rojaki člani **Kluba prijateljev lova Celovec (KPLC)**. Čeprav zadnji dve leti administrativno državno mejo spet bolj nadzorujeta avstrijska policija in vojska zaradi (ne)varnosti množičnega prehoda beguncev iz Slovenije v Avstrijo, koroško lovsko prijateljevanje ne trpi! Tradicionalno ga plemenitijo, povezujejo in širijo tudi vsakoletna tradicionalna kulturna in strokovna srečanja lovcev. Predvsem pa lovske razstave, ki so nekakšna primerjava upravljanja z divjadjo na tej in oni strani Pece. In če smo skromni, ima pri tem veliko vlogo tudi glasilo Lovec.

Letošnji lovski dan okraja **Velikovec na avstrijskem Koroškem**, ki deluje pod okriljem **avstrijske Koroške lovske zveze (Kärntner Jägerschaft)**, je po petih letih spet potekal v veliki in lepo vzdrževani poklicni kmetijski šoli, ki stoji na obrobju turistično in trgovsko razvitega obdravskega mesta Velikovec. Naj omenimo, da okraj Velikovec premore kar deset lovskogojitvenih bazenov (LGB), samo na območju Železne Kaple delujejo štirje, in eno zasebno lovišče. V 140 majhnih revirjih – loviščih, ki skupaj merijo 90.368 ha, od katerih je 53 občinskih in kar 87 zasebnih, lovi 1.093 lovcev in 190 lovč. Tudi letošnjega pregleda upravljanja z divjadjo za minulo leto bi se sicer morali udeležiti vsi lovski delegati lovskih družb iz desetih LGB, a v Velikovec niso prišli delegati iz Železne Kaple, saj so svojo lovsko razstavo postavili v sklopu praznovanja 750-letnice občine.

Več kot 450-im delegatom, lovskim čuvajem, lovcem, predstavnikom deželnega, okrajnega in občinskega lovskega, političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, med njimi so bili tudi nekateri zavedni Slovenci iz KPLC in člani dvojezičnih lovskih družb **Blato** in **Globasnica**, so dobrodoščilo zaželeli združeni lovski rogisti z avstrijske Koroške (sku-

Foto: Franc Rotar

Letošnji lovski dan okraja Velikovec je potekal v tamkajšnji kmetijski šoli.

pine LGB Pliberk in Steinklogel). Med pomembnejšimi gosti smo opazili prvega podpredsednika

druge. Povabilu se tradicionalno rad odzovem podpisani koroški redni dopisnik Lovec. Lovski moj-

Foto: Franc Rotar

Lovski mojster okraja Velikovec Franz Koschutnigg (za govorniškimi odromi) je rad v družbi lovskih rogistov in pevcev, saj je tudi sam rogist in pevec.

avstrijske Koroške lovske zveze dr. **Walterja Brunnerja**, okrajnega glavarja mag. **Andreja Gerda Klöscha**, župana Občine Velikovec **Valentina Blaschitz**, biologa dr. **Huberta Zeilerja**, ki je tudi predaval o srnjadi, in

ster **Franz Koschutnigg**, sicer učitelj gozdarstva in lovstva na tamkajšnji kmetijski šoli, je v kar dolgem pozdravnem nagovoru nekaj časa namenil predstavitvi podpisanega, ki že več let skrbi za čezmejno lovsko sodelovanje.

Koschutnigg je med drugim poudaril, da **Franc Rotar** in glasilo Lovec skrbita za čezmejno lovsko obveščanje s sprotnim, aktualnim in objektivnim poročanjem o lovstvu in lovski kulturi z obeh strani meje.

Zanimiv in všečen lovski dan so z ubranim petjem popestrili tudi združeni lovski pevci iz okraja Velikovec. Zaupali so nam, da njihov prvi nastop zagotovo vodi v ustanovitev novega lovskega pevskega zbora okraja Velikovec. Trinadstropna šola je bila v soboto, 3. februarja 2018, povsem lovska. Učilnice in hodnike so krasili številni lepo urejeni razstavniki panoji, na katere so obesili številne trofeje in nagačeno divjad. Pred vhom v veliko športno dvorano, kjer je potekal lovski shod, pa so lovci s pomočjo dijakov gozdarstva in lovstva privlačno uredili tudi dioramo. Strokovna komisija lovskega okraja Velikovec, ki jo že 15 let uspešno vodi lovski mojster Koschutnigg, je ocenila 1.410 lovskih trofej. Lani so odstrelili 3.000 osebkov srnjadi (610 osebkov so izgubili na cestah), 340 osebkov jelenjadi, 180 gamsov, 43 muflonov, 180 divjih

prašičev, enega ruševca, pet divjih petelinov, 36 velikih kljunačev, 166 poljskih zajcev, 958 lisic, 107 jazbecov in 292 kun zlatič. Zabeležili so tudi izgubo petih bobrov in dveh vider.

Franc Rotar

Na kratko iz tujega tiska ...

ZDA: Po podatkih pristojnih zveznih organov so lovci in lovstvo v ZDA najpomembnejši vir financiranja varstva narave. Vse od leta 1937 namreč lovci in športni strelci financirajo varstvo narave prek posebnega davka, ki je vključen v ceno orožja in streliva, pa tudi prek nakupa licenc za lov. Na tak način so doslej zbrali več kot 12 milijard dolarjev. Pristojni državni organi so s tem denarjem med drugim financirali nakupe zemljišč za različna zavarovana območja ter upravljanje in varstvo populacij prostoživečih živali. Tako se je od leta 1900 številčnost belorepih jelenov povečala s pol milijona na več kot 32 milijonov živali, število vaptitjev v gorovju Rocky mountains se je povečalo z 41.000 živali na 1 milijon in številčnost vilorogih antilop (pronghorn antilope) iz 12.000 na 1,1 milijona živali. Podoben razvoj so doživele tudi populacije ptic, še posebno z načrtno vzpostavitvijo mreže habitatov za vodno in obvodno perjad.

(Jagen Weltweit internet)

ZDA: Potem ko so v bližnji preteklosti zaradi hudih pritiskov naravovarstvenih organizacij praktično prepovedali uvoz trofej nekaterih vrst divjadi (zlasti levov in slonov iz Afrike), je zvezni urad za ribe in divje živali (Fish and Wildlife Service) izdal memorandum, s katerim od 1. marca naprej dovoljuje, pod strogimi pogoji, uvoz teh trofej. Številne, tudi afriške države so v času od uvedbe prepovedi posredovale ZDA veliko znanstveno utemeljenih študij, ki so dokazovale in potrjevale naravovarstveno utemeljenost trajnostnega in nadzorovanega lova prej navedenih vrst. Po omenjenih podatkih takšen lov absolutno ne ogroža naravnih populacij, temveč jih, preko sistema sofinanciranja varstva habitatov in populacij, celo povečuje. Je pa novi sistem uvoza tovrstnih trofej v ZDA razmeroma zapleten in bo temeljil na posamezni presoji priloženih dokumentov in stanja posameznih primerov. Za primer navajajo Tanzanijo, kjer so številni lastniki oziroma najemniki lovnih površin zaradi omenjene prepovedi državi vrnili ogromne površine zemlje, ki

Foto: Werner Nagel

so od takrat naprej ponovno pod velikimi negativnimi vplivi zlasti divjih lovcev in živinoreje, kar oboje zelo zmanjšuje številčnost prostoživečih živali in celo ogroža obstoj nekaterih populacij. Država je s prenehanjem turističnega lova izgubila tudi pomemben del prihodkov, ki so bili sicer namenjeni varovanju zavarovanih območij in ogroženih populacij.

(Jagen Weltweit internet)

Danska: V tej državi so se odločili, da bodo zaradi prihajajoče nevarnosti afriške prašičje kuge celotno mejo z Nemčijo preventivno ogradili z mrežo, ki naj bi preprečevala prehod divjim prašičem. Omenjena ograja naj bi bila dolga 70 km, visoka 1,5 m in vkopana 50 cm v tla. Cilj naj bi bil tudi popolno iztrebljenje divjih prašičev v državi, katere pomembna gospodarska panoga je ravno prašičereja. Danska vsako leto namreč izvozi za 4 milijarde evrov mesa in izdelkov iz mesa domačih prašičev. V ta namen so tudi popolnoma ukinili lovopust na vse kategorije divjih prašičev in dovolili uporabo lovka za lov divjih prašičev.

(Wild und Hund internet)

Avstrija: Minula zima, ki je proti koncu postregla z velikimi količinami snega in izredno nizkimi temperaturami, je terjala svoj davek tudi med divjadjo. Tako so na sosednjem Koroškem v okrajih Bad Kleinkirchheim, St. Oswald in Reichenau v relativno kratkem času našli 170 poginjenih in shiranih živali, zlasti srnjadi in jelenjadi, kar je povzročilo, da so dunajske naravovarstvene organizacije tožile tudi omenjene okraje, odgovornega lovskega mojstra in koroško deželno vladno. Vse omenjene stranke naj bi namreč zavestno opustile nujno potrebno krmljenje zaradi hude zime oslabelih živali in bile na tak način odgovorne za njihove muke in pogin. Pristojni deželni lovski mojster je take očitke zavrnil in povedal, da so krmili intenzivno, da pa je divjad zaradi mile zime v začetku že prišla iz višjih nadmorskih višin, kjer so krmišča, v doline. Kasneje se zaradi visokega snega tja ni več vrnila, prav tako je divjad nekatera krmišča, ki so bila postavljena ravno z namenom nujnega preživetja te divjadi v nižjih nadmorskih višinah, zelo slabo obiskovala zaradi intenzivnega smučarskega turizma v tamkajšnjih krajih. V nekaterih

hudih prejšnjih zimah, zlasti tisti v letu 2013/14, naj bi izgube pri srnjadi in jelenjadi znašale kar 10 %, medtem ko naj bi bila po dosedanjih podatkih v letošnji zimi ta številka 5 %.

(Wild und Hund internet)

Avstrija: Poročali smo že o tuberkulozi, ki se občasno pojavlja med jelenjadjo v alpskem prostoru. Kot kažejo zadnji podatki, naj bi se položaj vendarle nekoliko izboljševal. Na srečanju držav v začetku letošnjega marca, kjer so sodelovale Nemčija, Avstrija, Luksemburg in Švica, so namreč govorili ravno o skupnih prizadevanjih za omejitve in izkoreninjenje te bolezni pri jelenjadi v alpskem prostoru. Bolezen je še vedno prisotna zlasti v avstrijski deželi Vorarlberg, kjer so v zadnjem letu med odvzetimi 359 vzorci ugotovili 6,6 % pozitivnih primerov, posamezni primeri pa so bili potrjeni tudi na Tirolskem. Na Bavarskem med odvzetimi 539 vzorci niso odkrili pozitivnega primera, enako tudi v Švici in Luksemburgu, kjer so skupaj pregledali 230 vzorcev.

(Wild und Hund internet)

Pripravil: mag. Janko Mehle

Kolmanov Joža ni bil nikoli lovec. A je lovstvo in lovce poznal do obisti. Kako tudi ne, ko pa je vse življenje preživel na domačiji, v neokrnjeni naravi sredi sončnih goric in često tudi v lovski družbi, ki se je na njegovi domačiji na Ročici zbirala vsako jesen. Ne toliko zaradi lova kot zaradi dobre družbe, sladkih kvasenic, okusne zaseke, luka¹ in sladkega vinca. To je bilo veselja, smeha in petja – in mnoge lovske očance, ki že težko hodijo in še slabše vidijo, daje nostalgija, ko se spomnijo na tiste stare, lepe in dobre čase. Ostalo jih je le še za prgišče, večina njih je že pred Jožetom odšla na njivo počitka, tja gor proti Sv. Ani. Ali dol proti Sv. Benediktu ... Bile so to korenine, da jim ni bilo para. Na zunaj preprosti in skromni možaki, ki so imeli zaradi trdega dela na težki ilovnati zem-

¹ Lük – čebula

pa je že bilo, se je dalo na mizo ob večjih praznikih, za poroke in sedmine.«

Ko je Jože to pripovedoval, sva sedela na leseni klopci pod starimi brajdami. Tam se je napletlo na desetine zgodb, povezanih z zgodami in nezgodami, ki imajo imena in bodo nekoč morda postale spominčice vseh tistih, ki so bili do ušes zaljubljeni v zelene stečine ...

Jože mi je nekoč dejal, da bi bilo to celo pošteno do teh ljudi in minulega časa, ki je znal biti krut in neizprosni, a obenem prijazen in darežljiv do vseh enako. Mnogo bolj kot je današnji, ko je edina zveličavna vrednota denar. Jožetovih pripovedi bi ostalo še več, če se medtem ne bi za vedno poslovil in odšel tja gor na njivo večnega počitka, k ljubljeni Katarini. Na zadnji poti ga je pospremiло veliko ljudi, tudi lovcev, ki so jim bila vrata njegove prijazne, skrb-

goricah ponekod imenujejo tudi tukla, pa jabolčnica, jabolčnik, jobošnica in, šaljivo, tudi 'jebesnica'.

monarhije je drugoval celo z generalom Maistrom. Ne vem več, kaj vse je bil, a jager zagotovo, in to od glave do pete. Vedno je imel odlične pse, ki mu jih je pomagal šolati njegov lovski paznik Feliks Ciuha. Tudi Feliks se je rad pretepaj z nemškutarji ob meji in ti tega niso pozabili, zato je bil med prvimi slovenskimi izgnanci in je v izgnanstvu zaradi trpljenja tudi umrl. Spomnim se ga dobro, bil je zgleden jager, poštenjak, rad je imel divjad in, ne boste verjeli, da sta z Goriškom že pred vojno umetno valila jerebice in jih vozila v Čreto! Gorišek je bil blizu takratnim lovskim velikašem, sam je lov jemal kot nekaj običajnega, a častnega in predvsem slovenskega, saj je vneto podpiral dejavnost mariborske lovske podružnice in njenega lenarškega odseka. Danes bi v lovstvu potrebovali takšnih Goriškov, saj je znal ločiti zrnje od plev. Žal kmalu Hitlerju v čast blizu nas niso goreli le kresovi, pač pa tudi domovi, saj je pri-

Miha, France in Jože

MARJAN TOŠ

lji žuljave roke, a topla in mila srca, tudi ko je šlo za čisto vsakdanje reči. Sploh, če je bilo treba pomagati sosedu, ki mu je pogorela hiša, ali bolnemu otroku, ki ga je stiskala davica. In ob vseh takih križih in težavah so si vzeli nekaj časa zase, za jago, za jagerske kamerade².

Lov so doživljali prvinsko, v njegovi izvirnosti in čarobnosti. Pravično in spoštljivo do narave, ki so ji bili hvaležni za darove življenja. Čas za lovsko podoživljanje je bil sila skop, a ko je le napočil, je bilo njihovo dožemanje lova doživeto in skorajda neskončno.

Pozno v jeseni, ko so bile njive že v prahi³ in pridelki v kaščah, so si vzeli čas za jago. Začeli so v nedeljo zjutraj in končali v ponedeljek ob svitu. Ali včasih šele pozno zvečer ... Tako mi je pravil Kolmanov Jože, ki je 'strice', namazane z vsemi žavbami, dobro poznal. »Veste, bili so iz pravega testa, nabriti do hudiča, polni energije in dobre volje, razdrli so za polno košaro štorij in ušpičili vse mogoče. Na koncu pa so se družno krohotali in si nazdravili s kuklo⁴. Vina namreč ni bilo v izobilju, če

no urejene in bogate domačije na Ročici vedno na stečaj odprta. Takšnih ljudi pač ne najdemo več – poštenih, delavnih, polnih drobnih radosti in neizmerne volje do življenja.

Spominjam se najinih prvih srečanj, ko je najprej rahlo previdno spregovoril o težkem življenju v krajih ob severni meji, kjer slovenstvu ni bilo lahko. Kot da bi bilo včeraj, se je spomnil, kako so aprila 1940 ob meji goreli kresovi, Hitlerju v čast, saj je 20. aprila praznovale rojstni dan.

»A glej ga, zlomka, niso zgoreli niti do polovice, ko so se od nekod vzeli Goriškovi sokoli od Sv. Lenarta in 'kurjače' pošteno premikastili. Kar kadilo se je od njih, ko so urnih pet bežali tja dol proti Čmureku in Muri. Takšnega vetra so jim dali, da so ob ognju pustili vse fane⁵ in korpflaše⁶ dobrega vina iz gosposkih goric. Sokoli so bili od hudiča, vam povem! Tudi moj oče jih je vneto podpiral. Vodil jih je odvetnik dr. Gorišek in njega smo imeli res vsi radi. Predvsem pa spoštovali zaradi pokončne slovenske države. To je bil možakar! Po prevratu in smrti rajneke črno-žolte

šla vojna ...« je Jože nekoliko otožno obujal spomine.

Vojna tudi njegovi družini ni prizanekla. Kolmanovi so bili med prvimi, ki so jih že junija leta 1941 izselili. V Banja Luko so morali, z nekaj culami oblačil in nekaj kolači kruha, ki ga je mati spekla že zgodaj zjutraj, ob odhodu. Kot da bi slutila, da štiri leta ne bo videla krušne peči, v kateri je znala imenitno pečiti kruh in potice. Vse so morali pustiti nemškemu kmetu, ki so prišli v njihov topel dom, poln kašč z žitom, moko, zaseko in mesom. Okoli domačije je bilo na dosegu roke veliko rodovitnih polj, travnikov, gozd in bogat sadovnjak. Štiri leta Jože tega bogastva ni okusil, zato pa je pretrpel toliko več lakote in pomanjkanja. Ko so se Kolmanovi ob koncu vojne vrnili iz izgnanstva, so doma še vedno našli nemške 'lastnike'. »Hudi časi so bili to,« je nadaljeval Jože, »bolje, da vam ne govorim. Oni v veliki izbi in topli kuhinji, mi v skromni sobici. No, kmalu so morali oditi, a dom je bil razdejan, zemlja slabo obdelana, živine ni bilo pri hiši. Morali smo začeti znova, od kokoši do krav. Ne vem, kako je materi s petimi otroki to uspelo, oče je namreč moral ostati v emigraciji, saj je bil vedno zagovornik neodvisne Slovenije, pa še proti komunizmu je bil. Vse je ležalo

² Jagerski kamerad – lovski tovariš

³ Praha, v prahi (njive v prahi) – v jeseni zora ne njive, pripravljene za obdelovanje spomladi.

⁴ Kukla – pijača iz jabolk, ki jo v Slovenskih

⁵ Fana – narečni izraz za zastavo

⁶ Korpflaša – običajno 5-litrski steklenica, opletana z vrbovimi šibami ali s pintovcem, ki je podoben vrbi.

na materinih ramenih, otroci smo pomagali, kolikor smo pač lahko. In preživeli tudi povojno obvezno oddajo, prisilno zadružništvo in nacionalizacijo. Kaj bi o tem, kar je bilo, je bilo, na nikogar nisem jezen, nikomur nič ne očitam. Zgodovine ne morem popraviti, kakršna je, takšna je. Samo da je zdaj mir in da lahko v miru živimo ...»

In se je Jože na mah spomnil na Franceta, dolenjskega orjaka, ki je prišel za miličnika k Sv. Lenartu in tam tudi ostal. France seveda ne bi bil miličnik in še manj Dolenjec, če se ne bi vpisal med lovce. Tam je kmalu postal mož pomembnih odločitev in ker je bil miličnik, to pa je v tistih časih pomenilo oblast, so se ga vsi bali. Bog pomagaj tistemu kurjemu tatu, ki ga je zasačilo njegovo ostro oko in je njegova desnica zapela okoli ušes! Nikogar se ni bal. Hrust, kot je bil, je zmogel opraviti celo z največjimi pretepači tam pri Sv. Antonu, kjer so si s krampi in lopatami voščili dobro jutro in kjer je veljala krilatica: »Krucifiks in porka madona – čreva na plot!« Na hitro je poračunal z njimi in še bolj na hitro je opravil s tatiči fazanov in zajcev, ki jih pa res ni maral. Da o zankarjih, ki so lovili takrat bolj redke srne, ne govorimo. Besen je bil, če je našel v zanki ujeto visoko brejo srno! Takrat je napel vse moči in čez noč našel zlikovca. »Živali trpijo, hudič naj jih vzame! Če že morajo jesti divjačino, naj ugamejo fazana pod koš in srno s staro nabijajo,« je bentil France, ko sta z Jožetom modrovala pod brajdami. Z njim ni bilo šale, častil je red in svojo službo je jemal hudičevo resno. Včasih celo preveč. Lovstvu je takrat koristil mnogo bolj, kot če bi dneve in dneve zabijal lestve k visokim prežam, čeprav se tudi tega dela ni branil. Pozimi pa se je France rad vozil na lisice, pri minus 20 in celo minus 25 stopinjah je sedel pri luknjah in čakal. Jože mi je pripovedoval, da se je k njemu pripeljal z mopedom, saj avtomobilov takrat ni bilo. Nekoč je skoraj zmrznil, saj je pritiskal tako strupen mraz, da je drevje pokalo podolgem in počez. France, ki v takšnem mrazu le ni vzdržal pri lisičini, se je pripeljal na dvorišče, trd kot kamen in rdeč v obraz ter s premrlimi rokami in nogami. Roke so se bojda kar držale krmila mopedov in trajalo je nekaj časa, da sta jih z Jožetom lahko sprostila. V topli kuhinji je kmalu prišel k sebi, sploh ko je nagnil nekaj šilčkov odlične Jožetove kačje slin⁷. Katarina mu je skuhala čaj, spekla domačo klobaso, narezala kruh in potem se je tudi France vidno olajšal. Kmalu je v lepi dolenjščini, ki je ni pozabil vse do konca življenja, povedal storijo, ki se mu je pripetila po nekem

⁷ Kačja slina – slivovec, slivovka

lovu na lisico. Prepričan, da je zvatorepka mrtva, jo je mirno položil predse na krmilo mopedov in se lepo peljal po vasi. Pri vaškem križu so se zbirali domačini, ki so šli v bližnjo mlekarno, in France se je ponosno ustavil s plenom. To je rad storil, saj so bili kmetje veseli, če je kakšna lisica padla na dlako. Preveč kokoši so jim pobrale vsako leto in za vsako uplenjeno so lovce znali nagraditi. In ko je France z nekoliko postrani klobukom zaradi Jožetove kačje slin⁷ želel lisico dvigniti za zadnje noge kvišku, se je le-ta sunkovito obrnila in ga pošteno ugriznila, potem pa urno zbežala proti bližnji njivi. To je bilo krohotanja in zabavljanja čez Franceta in njegovo lisico! France ni rekel nič, dvignil je klobuk in pomahal v slovo množici razposajenih domačinov, ki so se na ta račun še leta smejali in pripovedovali dovtype o lisici, ki se je vozila z mopedom. Ta res ni bila lovska! Zgodilo se je res tako, kot je France povedal Jožetu, Jože pa naprej in zgodba je ostala med ljudmi za večno ...

Ker je bil France odločen mož postave in je imel vse več besede tudi med lovci, je v goste povabil nekaj svojih dolenjskih prijateljev. Da bi malo videli, kako se živi na teh gričih in kako znajo tudi Štajerci jagati. France je znal loviti, poznal je mnoge lovske veščine, bil je odličen v zalazu na srnjaka, spretno je piskal na list ob prsku, prelisičiti je znal marsikaterega najbolj zvitega lisjaka. Rad je poslušal starejše jagre, kako se streže na lovu. Izšolal se je tudi za lovskega čuvaja. Na značko z veliko rdečo zvezdo je bil ponosen in jo je nosil na vidnem mestu. Postal je cenjen in spoštovan zunaj domačih logov in dobival v goste pomembne tovariše ...

Neko poletje, tako mi je pripovedoval Jože, je prišel k Francetu pomemben gost iz Ljubljane, tovariš Miha. Loviti bi morala srnjaka. Pri Jožetu je izstopal dober starejši srnjak z zanimivo trofejo, za katerega je Jože Francetu povedal že pozno spomladi. Srnjak je rad izstopal pozno zvečer, blizu visoke preže na stari hruški. Tam ga je France videval in modroval, da bi bil najbrž dober za tovariša Miho. Kaj slabšega bi gotovo skazilo njegov ugled in veljavo. Lahko bi ga poklicali tudi na občinski komite, kjer bi mu oprali glavo zaradi slabega vodenja visokega gosta. Tuhtal je in tuhtal in ko je tovariš Miha prišel v Slovenske gorice, ga je France brž odpeljal na Jožetovo domačijo. Tam se je tovariš prepričal, da slovenski kmetje dobro delajo, da imajo vzorno urejena polja, da pridelujejo odlično domačo hrano in da le ni vse v zadruhu, kot je pisalo v takratnih političnih manifestih. Jože se visokega gosta ni ustrašil, sprejel ga je enako kot vse druge, ki pa jih pri njem ni manjkalo.

Ker je bilo sonce še visoko, so družno posedli pod brajdami, si postregli z domačim kruhom, zaseko in čebulo in vse skupaj poplanknili. Tu pa se začenja srž zgodbe, ki jo je Jože večkrat povedal ...

Tisto poletje je namreč sonce močno pripekalo, vročina je bila neznosna, žeja pa še večja. Ker Jože ravno tisto leto ni imel vina, o pivu pa na vasi takrat niso še niti sanjali, je tovarišu in Francetu postregel s kuklo. Bila je več kot dobra, lepo ohlajena, iz hrastovega lesenega soda v kamniti hladni kleti. Te pijače Jožetu ni manjkalo, saj je imel bogat sadovnjak z dobrim sadjem. Iz njega je stiskal prvovrstno pijačo, po kateri je slovel daleč naokoli. Najbolj po tisti iz bobovca in moškancev⁸. Tovariš Miha se ni branil pijače, obilno je jedel, še bolj obilno je pil. France je tu in tam pogledal izpod klobuka in zmajeval z glavo, ko si je Miha nalival kozarec za kozarcem. Nič ni upal reči, le skomignil je z rameni in si še sam dal duška. Dobre pijače se tudi on ni nikoli branil. »Če pije tovariš Miha, bom pil pa še jaz,« je potihoma rekel proti Jožetu, ki se je smehljal in si mislil svoje.

Sonce je začelo zahajati in treba je bilo na prežo. France je gosta lepo počasi pospremil in hodil za njim. Videl je, kako ga je večkrat zaneslo, zdaj v levo in zdaj v desno. Še ob pravem času sta prišla do preže, na katero je tovariš Miha komaj prilezel. Tam se je udobno namestil in kmalu – zaspal. Tega France ni vedel, saj se je odpravil na drugo stran, da bi srnjaku 'zaprl' pot in da bi ta ja izstopil pred cev tovariša Mihe. Temu je bilo lova kaj malo mar, sladko je zaspal in zasmrčal, da se ga je slišalo vse do Kolmanovih. Kukla je opravila svoje, bila je premočna tudi za tovariša Miho, za katerega so v lovskih družbah vedeli povedati, da je znal prenesti marsikateri bokal.

Ko se je začelo mračiti, je tam od Svetih Treh Kraljev zagrmelo. Strele so začele parati nebo, v trenutku se je stemnilo, grmelo je kot pred Stalingradom. Usula se je strašna ploha, pred katero se je France še uspel nekoliko zavarovati. V zavetju mogočne hrastove krošnje in ob stoletnem deblu se je takoj spomnil, da ob takšni nevihti ni dobro stati blizu drevja, zlasti ne hrastovega. Kaj naj stori s tovarišem Mihom, ni razmišljal. Upal je, da se je ob prvem gromu skobacal s preže in se kam skril. Nevihta je bila kratka, ploha pa obilna in France je bil premočen do kože. Že v temi je prispel do preže in skoraj ga je kap, ko je na njej v soju slabe svetilke zagledal sklonjeno človeško podobo. Tovariš Miha je še kar dremal in občasno glasno zasmr-

⁸ Bobovci, moškanci – stari sorti visokodebelnih sadnih dreves

čal. Niti blisk in strela ga nista prebudila, tako močan opij je bila Jožetova kukla. Francetu je začelo rojiti po glavi vse mogoče. Tresel se je kot šiba na vodi, ves moker, in če bi ga videli pretepači

od Sv. Antona, bi bilo konec njegove avtoritete.

‘Kaj bo, če se je tovariš Miha prehladil! Kaj bodo rekli na komiteju, če zvedo, da sem ga v nevihti pustil same-

ga! In kaj bodo rekli na lovski zvezi, ko bodo dobili novice o mojem vodenju uglednega gosta?’ Slednjega se je najbolj bal, saj je bil rad v visoki lovski družbi in z njeno pomočjo je napredoval

tudi med miličniki. 'Ali sem vse to res napravil v enem popoldnevu?' se je spraševal na glas. 'Aleluja, zakaj sem dovil Jožetu nalivati to prekleto kuklo, ki je gosta spravila v sladke sanje in zaradi katere bi ga lahko ubila strela? To bi bil šele cirkus, krucinal, še tega bi se manjkalo!' je sam sebi govoril France.

V trdi temi je prišel do Kolmanovih in prosil Jožeta za pomoč. »Veš kaj, Jože, vse ti dam, samo pomagaj mi rešiti tovariša Miho s preže. Tam sedi kot kup nesreče, smrči in se ne premakne. Morava ga spraviti na tla, sicer se bo prehladil in staknil pljučnico. Vzemí močnejšo svetilko, mogoče prižgeš staro šturmanco⁹ in z njo svetiš, ko bova lezla na prežo. Pa na deko ne pozabi.«

In sta šla v temno noč. Brez strahu, saj je Jože dobro poznal vsako potko okoli domačije in do preže na stari hruški sploh ni bilo daleč. Po sveži in mokri travi sta korakala počasi, France s svojo baterijsko leščerbo, Jože pa z veliko šturmanco, ki je svetila kot žaromet. Kmalu sta bila pod prežo, na kateri je tovariš Miha še vedno dremal in se ni zmenil za prišleka.

»Bo treba gor ponj,« je velel Jože Francetu, ki se ni obotavljal in moker, kot je še vedno bil, je zlezel na prežo, tam najprej pobral klobuk, puško in težak nahrbtnik ter vse skupaj odnesel dol do Jožeta. Potem je šel še enkrat na prežo in brez obotavljanja pošteno stresel spečega lovskega tovariša, ki je ves prestrašen zrl v še bolj prestrašenega Franceta in ga vprašal, ali je že tema in je treba domov. »Ja, domov morava, tovariš Miha, ste premočeni kot kafa in lahko še pljučnico staknete. Brž počasi dol s preže,« je velel France. Tovariš Miha pa se ni dal kar tako.

»Kaj boš ti meni govoril o pljučnici, štiri leta sem prebil v hosti, več lačen kot sit in več moker kot suh, pa bi se ene plohe ustrašil! Beži, no, nekam, mladenič!« je Miha godrnjal, preden se je leno spustil po lestvi navzdol. Tam ga

je že čakal Jože in mu posvetil v obraz. »Mokri ste, tovariš Miha, mokri. Greva na suho, da se preoblečete in posušite. Pa še nekaj kukle je ostalo, kar pojdiva počasi,« je Jože vabil gosta na večerni pohod proti domu. Tovariš Miha si ni dal dvakrat reči, urno je stopal na Jožetom, zadaj pa je, natovorjen kot mula, korakal France. Še leščerbo je pozabil na preži.

Na domačiji je gorela luč, izba je bila topla, saj je Katarina zakurila v krušni peči, da bi se mokra oblačila hitreje posušila, in na štedilnik postavila še velik lonec vode, ki je že vrela. Kmalu se je premočeni tovariš Miha ocedil in preoblekel. Nadel si je kar Jožetove hlače in srajco, nogavic in čevljev pa ni potreboval, saj je bil topleti poletni večer. Ko se je pošteno najedel koruznih žganecv z ocvirki in okusno jed poplaknil s kozarcem kukle, si je želel počitka in to, verjeli ali ne – na seniku! Jože ga je odpeljal na dišečo seno, mu dal deko in zaželel lahko noč. Sam je odšel nazaj v izbo, kjer se je sušil tudi France.

»Veš kaj, Jože, tako ne gre, ne smem ga pustiti samega, bom kar tukaj od-dremal teh nekaj uric,« je bil odločen France.

»Kakor želiš, na mizi imaš jesti in piti, klop ti je na voljo, pa delaj, kar hočeš,« je bil kratek Jože in odšel k zaslužnemu počitku.

Ko je zjutraj kot po navadi prvi slišal petelinovo petje in odšel k živini, je iz skednja zaslišal glasno smrčanje. Tovariš Miha je še kar spal in smrčal in Jože ga je prebudil šele, ko je nakrmil vso živino, nakosil travo za prašiče in pripravil voz za pot v mlin. Konje je ta čas spustil na pašnik, sam pa lepo mirmo zbudil tovariša Miho in ga odpeljal k zajtrku. Spet so bili koruzni žganci, kot je na kmetih v navadi, zabeljeni z domačimi ocvirki in politi z vročim mlekom – to je prijalo vsem, in tovariš Miha se je, prespan in kot preroben počutil kot mladenič. Njegova oblačila so bila suha, urejena in počasi se je preoblekel, pozdravil mrko gledajočega Franceta in pretegnil ude.

»To je bilo doživetje, vam povem, dragi moji! Kaj je lahko še lepšega kot naravna kopel in nato miren spanec na dišečem senu, ha? Ni ga lepšega, France, ne jezi se, srnjak bo že še prišel! Ko bo in ko bo tudi meni več do jage. Saj veš, da ni vse samo loviti in streljati, je dobro biti tudi med ljudmi in doživeti kaj domačega. Sam sem doživel in preživel krasno popoldne, še lepši večer in še bolj spokojno noč. Jože, hvala ti za vse, kar si mi ponudil. Le kukle mi prihodnjič več ne nalivaj tako naglo, to je hudičev opoj, si ne bi mislil, da je lahko še hujša od turbo rizlinga¹⁰«. Mirno je

dodal: »Srnjaka mi pa le čuvaj, Jože, morda pridem na lov še letos, drugače pa naj ostane. Sodi v naravo, ki je pri vas res lepa in, kot sem videl, darežljiva. Najbrž zato, ker jo cenite in jo znate poslušati. Rad bi, da pri vas tako ostane. In ko boš v Ljubljani, pridi na ceka¹¹, kjer imaš vedno odprta vrata!«

Stiski rok in slovo od Kolmanove domačije ter Ročice in tovariš Miha se je odpeljal s Francetom. Kolmanovim pa je obljubil, da bo še prišel naokoli. Ne na lov, pač pa na žgance, klobase in seveda – na kuklo!

In res je prišel, še tisto jesen, z lepim psom na lov na zajce in fazane. Jožeta je že od daleč pozdravljaj in ga potegnil na samo, da bi mu nekaj potihoma povedal. Bojda je ves prešeren prosil, naj mu da nekaj litrov tistega močnega napoja za zraven, da bo v miru pil v Ljubljani in še bolj sladko smrčal na udobni zofi, namesto na leseni preži na stari hruški v Ročici. Jože mi je povedal, da mu je natočil dve veliki korpflaši kukle in da mu je Katarina v časopisni papir zavila še dve domači suhi klobasi. Kruh pa je tako ali tako običajna slovenskogoriška popotnica. »Da tovariš Miha ne bodo lačni,« se je smehljala Katarina, ko so ga po končanem lovu naložili v miličniški avto in odpeljali po Ročici tja dol proti Žicam. Ali so spotoma zavili še k Perkovci, kjer je bila od nekdaj trdna lovska postojanka, ni znano. Vsaj Jože se tega ni spomnil, drugače bi mi zagotovo povedal tudi to štorijo ...

Tako kot mi je smeje rad pripovedoval še o čudni lisici, ki je sredi vinograda hodila naprej in nazaj. Ni in ni zbežala nikamor, pa je stari Breznik trikrat streljal nanjo. In še četrtič, ko se je le prevalila na dlako. A ko je prišel do nje, je videl, kaj je storil. Ti šmentni zeleni so mu nastavili nagačeno lisico, ki jo je imel v anovski šoli¹² nadučitelj Rudi, ki je bil tudi nabrit in namazan z vsemi mažami. Rad je imel lovske štorije in on je predlagal, da bi se malo poigrali s stari Breznikom. Krohotali so se v zavetrju, ko je Breznik brezglavo polnil šibrovko in streljal po nagačeni lisici. Ko jo je spravil na dlako, so pohiteli do njega in mu vsi v en glas čestitali za 'odličan' strel.

»Vrag naj vas vzame, kako ste me potegnili!« je bilo vse, kar je prišlo iz Breznikovih ust. Doživeli so njegovo večno zamer. S tistega čudnega lisičjega lova je bojda odšel togoten in nikoli več se ni družil z njimi.

Če jim še na smrtni postelji ne bi odpustil, še na njegov pogreb ne bi smeli ...

¹¹ Ceka – CK (Centralni komite Zveze komunistov Slovenije)

¹² Anovska šola – osnovna šola pri Sveti Ani

Popravek

V Lovcu, 4/2018, so se nam na strani 183 pri zgodbi **Mitje Hribarja Včasih sem bil mlad** narobe zapisale naslednje besede:

In potem – odrešenje! Iz grmovja je pokukal smrček, ki mu je sledila zmerno velika, a vitka glava, med ušesi pa za kako podlaket dolgi veji s po tremi parožki – jelen šilar!

Objavljamo izvirno besedilo:

In potem – odrešenje. Iz grmovja je pokukal smrček, ki mu je sledila zmerno velika, a vitka glava, med ušesi pa za kako podlaket dolgi veji s po tremi parožki.

Avtorju se za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Foto: Jarošlav Popo

Dr. Milan Brglez obiskal Lovsko zvezo Slovenije

Sedež Lovske zveze Slovenije (LZS) je v četrtek, 15. marca 2018, obiskal dr. **Milan Brglez**, predsednik Državnega zbora in podpredsednik stranke SMC. Dr. Brglez je spremljala delegacija predstavnic SMC Mestne občine Ljubljana (MOL): **Simona Pirnat**, mestna svetnica MOL, **Tadeja Vengar**, predsednica četrtne skupnosti Bežigrad, **Sandra Pahić**, četrtna svetnica MOL, in **Nataša Sax**, članica odbora MOL. Visokega gosta s spremstvom so na sedežu LZS sprejeli predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, direktor Strokovnih služb LZS **Srečko Žerjav**, predsednik Strokovno-znanstvenega sveta LZS dr. **Boštjan Pokorny** in predsednik Komisije LZS za upravljanje z divjadjo dr. **Ivan Kos**.

Žerjav je delegacijo seznanil z zgodovino, organiziranostjo, delovanjem in notranjo organizacijo LZS, največje nevladne naravovarstvene organizacije pri nas, ki deluje v javnem interesu, pod svojim okriljem pa združuje skoraj 21.000 članov. Predstavil je

cilje in poslanstvo LZS, sodelovanje z državno upravo in drugimi uporabniki prostora ter vpetost LZS v projekte in mednarodna združenja.

Mag. Bradač je glede na povedano poudaril tudi nekaj ključnih vprašanj in problematik, s katerimi se krovna lovska organizacija in posledično vsak slovenski lovec srečuje zaradi nekaterih nesmislov v zakonski urejenosti lovstva (zlasti 63. člena Zakona o divjadi in lovstvu ter koncesijskega sistema

dajatev oz. pomembnosti vračanja sredstev v naravno okolje) ter nestrokovnih odločitev Zavoda za gozdove Slovenije in ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede upravljanja z divjadjo. Izpostavil je tudi številne akcije in prizadevanja LZS, kot so skupna pobuda nevladnih organizacij Ministrstvu za okolje in prostor za vzpostavitev instituta varuha narave, podpis dogovora o sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo in Direkcijo Republike

Slovenije za infrastrukturo na področju zmanjšanja tveganj za trke z divjadjo na cestah ter bogato založniško dejavnost LZS, v okviru katere sta med drugim izšla tudi zbornik *Slovenski lovci v vojni za Slovenijo* in lovski priročnik *Divjad in lovstvo*. Predsednik LZS je spregovoril tudi o pomenski rabi gozda in njegovih različnih funkcijah (od ekoloških do socialnih, med slednjimi rekreacijske, poučne, raziskovalne ...), ki so v korist najširše skupnosti, in ne dajanje prednosti zgolj gospodarskemu izkoriščanju, s čimer se je strinjal tudi predsednik Državnega zbora dr. Brglez.

Dr. Pokorny je zbrane seznanil z delovanjem in pomenom Strokovno-znanstvenega sveta LZS, pri čemer je poudaril zlasti strokovno podporo LZS, izdajanje zbornika, organizacijo slovenskega lovskega dne in soorganizacijo mednarodnih kongresov. Dr. Ivan Kos je delegaciji predstavil aktivnosti Komisije LZS za upravljanje z divjadjo v povezavi z letnimi lovskoupravljaljskimi načrti in ponovno omenil pomembnost na strokovnih podlagah temelječega upravljanja oz. načrtovanja upravljanja z divjadjo.

Janina Žagar

Foto: Janina Žagar

Sedež LZS je obiskal dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora in podpredsednik stranke SMC, z delegacijo predstavnic SMC Mestne občine Ljubljana.

Napaka v Wikipediji odpravljena

Pred nedavnim se je pojavilo več tehtnih pripomb lovcev na zapis v Wikipediji v geslu o *Lovski zvezi Slovenije*. Bila je očitna napaka v povezavi s prvim predsednikom slovenske lovske organizacije, na kar je opozoril tudi zdajšnji predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Predlagal je, da odpravimo napako na spletni strani Wikipedije. Hkrati se je strinjal s predlogom, da bi o tem seznanili vse člane lovske organizacije prek spletnih strani LZS in revije

imela je pomembno vlogo pri zaščiti divjadi in ureditvi lovske dejavnosti, kar je dosegla z izdajanjem glasila *Lovec* in s prirejanjem predavanj z različnih področij lovske dejavnosti. Nekateri člani so pionirji varstva nekatere divjadi, kot so divji petelin, poljski zajec in gozdni jereb. Uvajali so prakso tekmovalnega streljanja, ustanovili Zeleni križ, vzpostavili trgovino divjačine in kožuhovine, predstavljali dejavnosti doma in v tujini ter definirali temelje slovenske kinologije.«

Popravek in dopolnitev gesla

V navedenem delu smo geslo

sila pri ustanavljanju slovenske lovske organizacije pa je bil dr.

Ivan Lovrenčič³. Ustanovitelj slovenske lovske organizacije, tega je Ivan Hribar odstopil z mesta predsednika IO NNS. Pred prvo svetovno vojno je bil vodilni predstavnik neoslavizma, v prvi jugoslovanski državi SHS pa veleposlanik v Pragi, pokrajinski namestnik za Slovenijo in nazadnje med letoma 1932–1938 jugoslovanski senator. O sodelovanju z okupatorji aprila leta 1941 ni hotel niti slišati in je ovit v jugoslovansko zastavo skočil v Ljubljano ter storil samomor. Bil je resnično velik domoljub, ki so ga odlikovali izrazita racionalnost, pragmatičnost in zavezanost veri v modernizacijo. Bil je prvi predsednik Slovenskega lovskega kluba (SLK) in Slovenskega lovskega društva (SLD).

³ Dr. Ivan Lovrenčič (1878–1952), pravnik in odvetnik, lovski vizionar in organizator, ustanovni član SLK in od leta 1910 do 1936 tudi predsednik SLD. Pravo je promoviral v Pragi in je leta 1913 odprl samostojno odvetniško pisarno v Ljubljani. Uveljavil je moderna načela lovske organizacije in se zavzemal za strokovni napredek in razvoj lovstva s posebnim poudarkom na lovski stroki, na lovskem založništvu in kinologiji. Njegova velika zasluga je, da so leta 1924 ustanovili Zvezo lovskega društva Kraljevine SHS s sedežem v Beogradu in tudi Jugoslovansko kinološko zvezo v Ljubljani (prim. SBL, 4.zvez., Kocen - Lužar, Ljubljana 1932). Dolga leta je bil njen predsednik, med letoma 1939–1948 pa tudi predsednik FCI. Bil je med soavtorji nove jugoslovanske lovske zakonodaje v Kraljevini Jugoslaviji, odličen kinolog, rejec in vodnik lovskega psov. Tri leta je tudi urejal stanovsko revijo *Lovec* in v njej objavljati najrazličnejše prispevke o lovski in kinološki tematiki, pisal je strokovne in poljudne članke in razprave. O lovstvu je pisal tudi za nekatere časopise. Med okupacijo 1941–1945 je nasprotoval izdaji *Lovskega zbornika* leta 1944 in bil proti javnemu povezovanju lovske organizacije z okupacijskimi oblastmi in tudi z vodstvom takratnega protikomunističnega tabora na Slovenskem (general Rupnik in slovensko domobranstvo).

zlasti še dr. Ivan Lovrenčič, so od vsega začetka poudarjali in izpostavljali slovenski značaj nove organizacije in njeno dolgoročno naravovarstveno usmeritev. To je bila strateška opredelitev, ki je slovenske lovce uvrstila med resnične varuhe narave in skrbne gojitelje divjadi že v časih, ki so bili še zelo naklonjeni divjadi in lovstvu. Dr. Ivan Lovrenčič je brez dlake na jeziku vedno znova opozarjal, da 'mi ne smemo biti samo lovci, ampak tudi zaščitniki narave'. Pri tem je rad uporabil besede grofa S. Tarouca: 'Kein Heger – Kein Jäger' – 'kdor ne goji – naj tudi ne lovi.' Njegovo temeljno izhodišče je bilo, da 'način lova mora biti tak, da ž njim nista spojena le užitek in zabava, ampak tudi varstvo in skrb za divjačino. To leži v interesu vsakega lovca in kdor tega ne prižna, ta naj si ne lasti tega naslova, ker si ga en zasluži, samem saj je lov oni teren, kjer prenehajo vse razlike stanu, bogastva, časti itd., kjer se pozna in upošteva le ena lastnost, lastnost – lovca'. Slovenski lovski klub, kot začetek in predhodnik sodobne lovske organizacije na Slovenskem, je znal pravilno postaviti tudi naloge na področju lovske kulture in izobraževanja, kinologije in založništva. 19. marca 1909 se je Slovenski lovski klub preimenoval v **Slovensko lovsko društvo (SLD)**. To se je zgodilo na občnem zboru, ki je bil v ljubljanskem hotelu Ilirija. Takrat je društvo štelo vsega skupaj 170 članov, od katerih jih je bilo 53 v Ljubljani. Društveni predsednik in ljubljanski župan Ivan Hribar se omenjenega občnega zbora zaradi obveznosti v dunajskem parlamentu ni udeležil, tako da je zborovanje vodil dr. Ivan Lovrenčič. Za predsednika je bil vnovič izvoljen Ivan Hribar, za podpredsednika pa dr. Ivan Lovrenčič.«

Dr. Marjan Toš

Foto: zaslonka štika

Slovenska različica proste enciklopedije Wikipedije je dostopna na spletnem naslovu <https://sl.wikipedia.org>.

Lovec. Tako se ne bodo ponavljale napačne navedbe, saj zlasti mnogi mladi nekritično kopirajo navedbe iz spletne strani Wikipedija in jih uporabljajo za različne seminarске naloge in podobne prispevke. Opozorilo predsednika Bradača je tem bolj korektno tudi zato, ker bi bilo zgodovinsko krivično, da ljubljanskemu županu **Ivanu Hribarju** ne bi priznavali funkcije, ki jo je sprejel v izjemno občutljivem času in kot velika javna in moralna avtoriteta takratnega časa s svojim prispevkom dal lovski organizaciji že na začetku širšo družbeno veljavo. O tem smo podrobneje pisali tudi v daljši razpravi v *Lovcu*, 10/2017.

Wikipedija je na spletnem naslovu https://sl.wikipedia.org/wiki/Lovska_zveza_Slovenije pisala o ustanovitvi lovske organizacije takole: »Občni zbor, kjer so ustanovili prvo slovensko lovsko organizacijo, je potekal 17. oktobra 1907 v Ljubljani, v salonu hotela Ilirija. Prvi predsednik je bil dr. Ivan Lovrenčič, ki dandanes velja za nestorja slovenskih lovcev. Slovenska lovska organizacija je delovala na številnih področjih,

popravili in dopolnili takole: »Med vidnejšimi nosilci narodnega programa na Slovenskem na prelomu 19. in 20. stoletja, ki so bili tudi lovske zavzeti ljudje, je vse bolj zorela pobuda, da bi ustanovili organizacijo, ki bi združevala slovenske lovce v vseh takratnih deželah in tako je bil v Ljubljani 16. oktobra leta 1907 ustanovljen **Slovenski lovski klub**.¹ Njegov prvi predsednik je postal ljubljanski župan **Ivan Hribar**², gonilna

¹ Marjan Toš, Sto let v kraljestvu Zlatoroga, poročilo o razstavi, Pokrajinski muzej Maribor, Maribor 2008; Romana Erhatic Širnik, Lov in lovci skozi čas, Zlatorogova knjižnica XXX, LZS, Ljubljana 2004 in Marjan Toš, Sto let v kraljestvu Zlatoroga, Zlatorogova knjižnica XXXI., LZS, Ljubljana 2007.

² Ivan Hribar (1851–1941), bančnik in politik, velik domoljub, marljiv in strasten politični delavec. Bil je vodilna osebnost slovenske Narodno-napredne stranke – liberalcev in kar šestkrat izvoljen za ljubljanskega župana. Župansko funkcijo je opravljal med letoma 1896–1910 in je najbolj zaslužen za popotresno obnovo Ljubljane. Njegovega šestega županskega mandata leta 1910 cesar Franc Jožef I. ni želel potrditi. Zaradi

Wikipedija [vikipidija] (angleško *Wikipedia*) ali **Wikipedija** je prosta spletna enciklopedija, ki nastaja s sodelovanjem stotisočev prostovoljcev z vsega sveta. Vsebuje geselske članke v 288 različnih jezikih in njihovih različicah, sponzorira pa jo nepridobitna fundacija Wikimedia. Zajema tradicionalne enciklopedične teme, obenem pa služi tudi kot almanah in zbornik. Ustanovitelj Jimmy Wales jo opisuje kot »poskus, da bi ustvarili in ponudili prosto enciklopedijo najvišje mogoče kakovosti prav vsakemu posamezniku v njegovem lastnem jeziku.« Wikipedija je eno od največkrat navedenih spletišč in dnevno doživi okoli 50 milijonov obiskov. Geselske članke lahko spreminja kdorkoli in kadarkoli. Zaradi svoje odprte narave je dovzetna za netočnosti in vandalizem.

Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Wikipedija>

V Zlatorogovi galeriji na ogled razstava V objemu lepot narave

S pomladjo je v Zlatorogovo galerijo na sedežu Lovske zveze Slovenije (LZS) prišla nova razstava. V četrtek, 29. marca 2018, je predsednik LZS mag. Lado Bradač odprl razstavo *V objemu lepot narave* slikarja Jožeta Dolenca, ki ga je z izbranimi besedami predstavila prof. Anita Dolenc, za glasbeno popestritev na dogodka pa so skrbeli Domžalski rogisti.

Dolenc je imel že kot osnovnošolec pozitiven pogled na naravo, živali in okolico, ki so ga obdajali. Vse bolj pa ga je ogrevalo hoteljenje, da bi lepot narave poskusil prenesti na papir ali celo platno. Svoje želje je začel uresničevati, slikovno ustvarjanje in rezultati pa so ga nadvse zadovoljevali. Ščasoma in s spodbudnimi besedami tistih, ki so njegova dela videli, si je želel celo, da bi študiral likovno ustvarjanje. Žal pa njegovi starši in okolica njegove vizije niso podpirali, zato sta želja in strast dobili priložnost šele nekoliko kasneje, ko se je odločil stopiti v smer svobodnega likovnega ustvarjanja. Obiskovati je začel različne seminarje, likovne kolonije in nenazadnje krožke teorije in prakse likovnega slikarstva. Znanje in izkušnje na področju likovnega ustvarjanja je pridobival tudi pri različnih izšolanih umetnikih – akademski slikarki in kiparki Dubi Sambolec, akademskem slikarju in profesorju Bojanu Golji ter profesorici likovne pedagogike Zori Brenčič-Zalokar, če omenimo le nekatere.

Dolenc pri svojem slikanju narave nikoli ne oskruni, njeno lepoto, ki je po njegovem mnenju nepopisna, skuša s čopičem in barvami le prenesti na platno. To počne z nekim posebnim užitkom in sproščenostjo. »V veliko zadovoljstvo mi je, ko se lahko podam v naravo, kjer opazujem vse, kar raste in kar se premika. Manjši del tega sem si od narave 'izposodil' in vam ga ponujam na slikah, ki so pred vami,« je povedal. »Narava se zelo spreminja. Žal, na slabše. Divjad, ki je del narave, to najbolj občuti, lovci pa to seveda vidimo. Lovci, ki smo na nek način ravno tako del narave, lahko zagotovo pridemo do spoznanja, da so pogoji za preživetje divjadi in obstoj narave dobesedno vprašljivi,«

Foto: Janina Žagar

Slikar Jože Dolenc v krogu svoje družine, ki se je udeležila odprtja razstave v Zlatorogovi galeriji.

je dodal. Ob teh ugotovitvah se mu, kot pravi, nehote postavlja vprašanje: »Zakaj takšna ljubezen do narave?« In odgovor: »Ker je moja želja, da vsaj na slikah ohranim njeno lepoto. To pa je

Foto: Janina Žagar

Predsednik LZS mag. Lado Bradač je odprl razstavo V objemu lepot narave slikarja Jožeta Dolenca, ki ga je z izbranimi besedami predstavila prof. Anita Dolenc, za glasbeno popestritev na dogodka pa so skrbeli Domžalski rogisti.

to, kar vam s to razstavo ponujam – izvolite.«

Odprtje razstave so obogatile glasbene točke Domžalskih rogistov, ki delujejo že 27 let, v vseh teh letih pa so imeli že več

kot 970 nastopov doma in tudi v Avstriji, Italiji, na Češkem in Hrvaškem. Z velikim veseljem se odpravijo v tujino, kjer so bili uspešni na številnih tekmovanjih in od koder se skoraj vsako leto vrnejo z znakom *zlati rog*. Tako se bodo v letu 2018 udeležili mednarodnega tekmovanja v Avstriji v maju 2018, Srečanja slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov v Kočevju in letos prvič tudi Evropskega prvenstva lovskih rogistov na Slovaškem. Opravijo tudi zelo veliko družbeno koristnega dela, saj brezplačno sodelujejo v kulturnih programih šol, vrtcev, domov za starostnike ter na pogrebih in memorialih, kjer širijo lovsko kulturo.

Razstava *V objemu lepot narave* bo v Zlatorogovi galeriji na sedežu LZS na Župančičevi 9 v Ljubljani na ogled do konca maja 2018 vsak delovnik med 9. in 13. uro.

Janina Žagar

Ribiški slovar

Konec marca je luč sveta ugledal prvi slovenski ribiški slovar, plod strokovnega dela zaslužnega profesorja dr. Toma Korošca, priznanega jezikoslovca in predanega ribiča. Ker nas je veliko lovcev tudi ribičev, ga predstavljam nekoliko podrobneje.

Besedo prvi sem si drznil uporabiti, ker gre pri tem delu tako po obliki kot vsebini dejansko za slovar v pravem pomenu besede, pri čemer pa nikakor ne želim zmanjšati pomena drugega poglavja *Lovsko-ribiškega slovarja* dr. Janka Lokarja iz leta 1937. Sicer pa moramo ob pogledu na začetke slovenske besede na področju sladkovodnega ribištva

omeniti tudi Alojzija Šuligoja in njegove prispevke za *Ribiško-lovski vestnik* od leta 1934 naprej. V prispevku *Lov z umetno muho ali perjanico* je kot prvi v slovenskem jeziku zapisal navodila o ribiški etiki, lovu z umetno muho in izdelavi umetnih muh. Že takrat je s slovenskimi imeni poimenoval več kot sto umetnih muh. Velika večina imen se je obdržala vse do danes. Verjetno lahko zasluge za izid omenjenih slovenskih besedil pripišemo dejstvu, da so po njegovih navedbah tak način ribolova na slovenskih rekah uporabljali že v drugi polovici devetnajstega stoletja in so ga že takrat zelo cenili in celo obravnavali kot neke vrste umetnost ter tudi zato že opisali v mnogih knjižnih de-

Vir: www.ribiskazveza.si

Ribiški slovar dr. Toma Korošca zajema celotno dostopno gradivo iz vseh pisnih virov slovenskega ribiškega jezika od začetka 20. stoletja do sodobnosti.

lih, predvsem v angleškem in nemškem jeziku.

Na predstavitvi *Ribiškega slovarja* v prostorih Zaveza za ribištvo Republike Slovenije je za založnika, tj. Ribiško zvezo Slovenije (RZS), najprej spregovoril dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS, ki je že pred časom prepoznala pomen takega dela in ga uvrstila med svoje temeljne naloge. Kot je povedal, smo z njegovo izdajo veliko pridobili predvsem kot narod, saj smo se tako postavili ob bok številčnejšim in jezikovno ter ribiško najrazvitejšim narodom in mnoge celo prehiteli.

Dr. Božidar Voljč je to temeljno delo pospremil z izbranimi besedami in poudaril njegov pomen,

Foto: Srečo Žerjav

Dr. Tomo Korošec (drugi z leve) je za posamezna gesla porabil tudi po več let, preden je zbral dovolj podatkov za ustrezno opredelitev pomenov in tehten zapis v slovar.

saj »z ribiškim slovarjem izpričujemo in ohranjamo našo ribiško tradicijo, z besedami v njem pa naš ribiški jezik«. Predstavil je avtorja, prijatelja in »vrstnika«, s katerim sta sodelovala že pri

nastajanju knjige *Muharjenje*. Izredno redka je kombinacija, v kateri se uspešno prepleteta poklicno raziskovalno delo in iskren odnos do slovenskih rek in življenja v njih, ki sta se z lju-

bezni in strokovno natančnostjo v dolgoletnem procesu oblikovala v kakovostno leksikografsko delo. V njegovem predgovoru lahko preberemo: »Besede najbolj opredeljujejo ljudi kot bitja. Za vsako stvar in opravilo potrebujemo besedo, besede ustvarjajo jezike, jeziki rojevajo narodne skupnosti in vzdržujejo njihov obstoj. Naroda brez njemu lastnih besed, brez jezika, ki ga izkazuje in potrjuje, ni. Tudi s slovensko ribiško govorico dokazujemo svojo narodno bit in se z njo zaznamujemo ob vodah, ob katerih smo od pamti-veka doma.«

Nastajanje slovarja je predstavil sam avtor, ki se je kot ribič od prvih otroških poskusov ribolova oblikoval kar skozi šestdeset let. Slovar zajema celotno dostopno gradivo iz vseh pisnih virov slovenskega ribiškega jezika od začetka 20. stoletja do sodobnosti. Pogosto se je tudi ob rekah srečeval z novimi izrazi, včasih so bile že znane besede preoblikovane in veliko je bilo lokalnih poimenovanj. Vse to je v njem budilo strokovno zanimanje. Skrbno jih je zapisoval in se podajal na

raziskovanje vsebin, pomenov in ozadij, ki so jih opredeljevala. Za posamezna gesla je porabil tudi po več let, preden je zbral dovolj podatkov za ustrezno opredelitev pomenov in tehten zapis v slovar. Pregledal in obdelal je tudi vse izraze, ki sta jih v svojih delih opredelila prej navedena avtorja, izjema je le en sam Šuligojev izraz, za katerega nikakor ni uspel najti pomena in zato domneva, da gre morda celo za tiskarskega škrata. Ob takem skrbnem in poglobljenem delu je enojezični razlagalni izrazni slovar nastajal celih štirideset let.

Ribiški slovar obsega 300 strani. V uvodnem delu avtor najprej umesti ribištvo tudi v kulturološki okvir slovenskega prostora in nato na 260 straneh slovarskega dela predstavi kar 1.131 gesel. Delo tudi dokazuje, da je sladkovodno ribištvo vezano na izročilo slovenske duhovne in materialne kulture in je njen sestavni del. Zato tako avtor kot založnik *Ribiškega slovarja* brez vsakega dvoma zaslužita iskrene čestitke.

Srečo Žerjav

Memorial Pohorskega bataljona 2018

LD Šmartno na Pohorju je organizirala tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe v spomin na padec **Pohorskega bataljona**. Tekmovanje je potekalo na sončno, vendar zelo hladno nedeljo 7. januarja 2018, dan pred padcem Pohorskega bataljona, ki je svojo žalostno usodo končal 8. januarja 1943. Tekmovanje je bilo organizirano že sedemintrideset let zapovrstjo pod pokroviteljstvom **Občine Slovenska Bistrica**. Začetki tega strelskega tekmovanja segajo daleč nazaj. Sprva jih je organizirala **LD Polskava**, ki je pobratena z **LD Šmartno na Pohorju**. Ko je LD Polskava ostala brez strelišča, so memorial prenesli v Šmartno na Pohorju.

Tudi letos ni bilo na odprtje nikogar iz občine, pa tudi ne iz zveze borcev, čeprav je tekmovanje pod pokroviteljstvom občine in v spomin na padli bataljon. Pohorski bataljon (uradno 1. bataljon Pohorskega odreda) je bil ustanovljen 11. septembra 1942 v Dobrovljah na Pohorju. Poveljnik bataljona je bil **Rudolf Mede**. Ob nastanku je štel 90 borcev in bork. Od nastanka je

izvedel okoli 105 različnih akcij in je bil velik trn v peti tretjemu rajhu na Štajerskem. Večkrat so ga poskušali uničiti, vendar jim ni uspelo. 6. januarja 1943 so v Mariboru izdali povelje o uničenju ali zajetju Pohorskega bataljona, ki si je na Treh Žeblih v bližini Osankarice še pred bo-

bork. O veličastnosti poslednjega boja so pisali tudi v nemških poročilih. Sedem padlih borcev Pohorskega bataljona je razglašeni za narodne heroje.

V spoštovanju vrednot padlega bataljona se vsako leto tekme, kljub slabemu in mrzlemu vremenu v začetku januarja, udeležijo

Foto: Branko Ačko

Zmagovalci po kategorijah skupaj

žičem uredil tabor, v katerem je nameraval prezimiti. Bataljon je obkolilo 2.000 vojakov različnih struktur nemške vojske in okoli 12. ure 8. januarja 1943 se je začel tragičen boj Pohorskega bataljona, ki je trajal dve uri in pol. Padlo je vseh 69 borcev in

veliko strelcev iz vseh koncev Slovenije.

Tudi letošnja nedelja na dan strelske tekme v spomin na padec bataljona je bila mrzla, vetrovna, vendar sončna. Lovci, ki so prihajali na strelišče neposredno ob lovskem domu LD Šmartno na

Pohorju, so si podajali roke, voščili ob novem letu in si želeli dobrih strelskih uspehov. Tekmovanja se je udeležilo okrog 60 tekmovalcev različnih lovskih druženj in strelskih druženj. Prijavljenih je bilo enajst ekip.

Strelci so streljali v lovskem stavu na deset golobov, ekipe so štele po štiri strelce. Bile so še kategorije pokalno posamezno, veterani (nad 55 let) in superveterani (nad 65 let). Za posamezno in veteransko tekmovanje sta šteli dve seriji po deset golobov.

Rezultati tekme **ekipno** so bili: 1. ekipa Trap Kungota 1, 2. Trap Kungota 2 in 3. LD Laporje.

Posamezno pokalno: po razstreljevanju, saj so vsi trije zadeli dvakrat po deset glinastih golobov, je bil 1. Bogdan Verdev, 2. Nejc Garmot in 3. Tomaž Rogina.

Veterani: 1. A. Marhold, 2. J. Lipoš in 3. D. Vesenjak.

Super veterani: 1. Branko Fidler, 2. Ivan Bezjak in 3. Ivo Pahič.

Strelski referent **Branko Fidler** je s svojimi pomočniki in lovci iz Šmartna na Pohorju zelo dobro organiziral tekmo, na kateri ni manjkalo hrane in pijače. Pokale sta podeljevala starešina **Jože Fric** in Branko Fidler. Vzdružeje je bilo kljub mrzlemu vremenu prijetno.

Branko Ačko

Odperto prvenstvo Koroške lovske zveze v veleslalomu

V olimpijskem koroškem kraju Črna, ki je dal mnoge uspešne olimpijske športnike, je prav v času letošnjih zimskih olimpijskih iger, natančneje v so-

boto, 17. januarja, potekalo odprto lovsko smučarsko tekmovanje **Koroške lovske zveze (KLZ)** v veleslalomu. Na tamkajšnjem smučišču je potekal v organizaciji **Lovskogojitvenega bazena (LGB) Črna** in v izvedbi **črnjanskega smučarskega kluba**. Vodja tekmovanja je bil **Aleš Vrabič**, starešina LD Bistra.

Medtem ko se je lanskega

Foto: Franc Rotar

Lovci smučarji se vedno razveselijo prejetih pokalov. Z njimi so ponosno stopili tudi pred naš objektiv.

Rezultati

Lovke: 1. **Tatjana Delalut** (LD Bistra), 2. **Špela Nabernik** (LD Zeleni vrh).

Lovci do 30 let: 1. **Klemen Pinter** (LD Orlica), 2. **Martin Kurnik** (LD Bistra), 3. **Aljaž Kos**, (LD Bistra).

Lovci od 30 do 40 let: 1. **Aleš Gorza** (LD Bistra), 2. **Rok Krajnc** (LD Pogorevc), 3. **Simon Klavž** (LD Koprivna - Topla).

Lovci od 40 do 50 let: 1. **Franc Kos** (LD Bistra), 2. **Boštjan Gorza** (LD Bistra), 3. **Aleksander Pavlič** (LD Bistra).

Lovci od 50 do 60 let: 1. **Robert Kralj** (LD Tržič), 2. **Milan Kogelnik** (LD Koprivna - Topla) 3. **Andrej Šumah** (LD Velunja - Šoštanj).

Lovci od 60 do 70 let: 1. **Branko Gorza** (LD Bistra), 2. **Anton Hudernik** (LD Janžev Vrh), 3. **Alojz Gostenčnik** (LD Slovenska Bistrica).

Lovci nad 70 let: 1. **Karel Hafner** (LD Bistra).

Ekipno: 1. **LD Bistra**, 2. **LD Mislinja**, 3. **LD Koprivna - Topla**.

V **LD Slovenska Bistrica** smo se odločili za udeležbo na tem veleslalomu. Zjutraj smo se zbrali pred našim lovskim domom, določili šoferja, se vkrcali v avtomobila in se preko Slovenskih Konjic, Vitanja in Slovenj Gradca peljali v Črno na Koroškem. Nekateri smo bili tam prvič, naš starešina pa je skoraj domačin, saj njegove korenine izhajajo iz tamkajšnjih krajev. Vseh pet lovcev naše družine se je odpravilo do brunarice na smučišču, kjer so nam razdelili štartne številke. Organizatorji pa tudi drugi tekmovalci so nas zelo tople sprejeli.

Tekmovalna proga je bila dokaj dolga in za nas, ki nismo vajeni tekmovanja ob količkah, dokaj zahtevna. Tekmovanje je potekalo hitro in brez zapletov. Po končanem tekmovanju so vse povabili v športno dvorano na malico in razglasitev rezultatov. Tam so se začeli lovski prijateljski pogovori in pravo druženje. Zelo smo bili presenečeni nad odprtostjo, prijaznostjo in tudi hudomušnostjo koroških lovcev. Tudi z rezultatom, ki smo ga dosegli z enim tretjim mestom v najštevilčnejši kategoriji in ekipnim četrtim, smo zelo zadovoljni.

Branko Ačko

Foto: Branko Ačko

Ekipa LD Slovenska Bistrica je bila zadovoljna z rezultatom.

tekmovanja udeležilo 55 lovcev smučarjev iz koroških lovskih družin in tudi od drugod, pa se je po letošnji veleslalomski progi, ki jo je postavil nekdanji udeleženec zimskih olimpijskih iger **Aleš Gorza**, član LD Bistra, spustilo le 40 lovcev in dve lovki. Še pred nekaj leti med lovci zelo priljubljeno smučarsko tekmovanje očitno ne privlači več toliko mladih lovcev,

ki so sicer tudi dobri smučarji. »Celotna organizacija lovskega veleslaloma v Črni si zasluži vse pohvale,« je ob podelitvi številnih pokalov poudarila črnjanska županja mag. **Romana Lesjak**, ki je v družbi **Gregorja Vrabiča**, podpredsednika LGB Črna in KLZ ter vodje tekmovanja, tudi podelila pokale.

Franc Rotar

Zlati pohorski jelen na smučišču

LD Šmartno na Pohorju in **Smučarsko-skakalni klub Šmartno na Pohorju** sta na megleno in zasneženo soboto, 3. februarja 2018, organizirala že šesti veleslalom za **zlatega pohorskega jelena**. Lovci iz različnih lovskih družin iz vse Slovenije so se zbrali na smučišču pri Treh Kraljih, da bi se pomerili v veleslalomu. Proga je bila dokaj zahtevna, saj je bil na novo zapadli sneg mehak, vidljivost pa slaba. Proga je po-

tekala po desni strani smučišča Veliki vrh, in to v dveh tekih. Rezultat vsakega tekmovalca je bil seštevek obeh časov. Vzdušje med tekmovalci je bilo dobro kljub sneženju in mrazu, z mnogo

humorja in navijanja. Lovci so tekmovali v lovskih oblačilih.

Tekmovanje je potekalo v različnih starostnih skupinah: modrostni jeleni (nad 60 let), stari jeleni (od 50 do 60 let), starejši

jeleni (od 40 do 50 let), srednje stari jeleni (od 30 do 40 let), mladi jeleni (od 20 do 30 let) in košute (letos se je tekmovanja udeležila samo ena lovka).

Tekmovalce in navijače so

Rezultati

Modrostni jeleni: 1. **Branko Gorza**, 2. **Anton Hudernik**, 3. **Jaka Matijovc**.

Stari jeleni: 1. **Robert Kralj**, 2. **Jože Fric**, 3. **Anton Repnik**.

Starejši jeleni: 1. **Boštjan Gorza**, 2. **Mirko Kramar**, 3. **Matjaž Funtek**.

Srednje stari jeleni: 1. **Rok Kranjc**, 2. **Miha Sernec**, 3. **Uroš Heiberšek**.

Mladi jeleni: 1. **Lovro Matijovc**, 2. **Martin Kurnik**, 3. **Klemen Pinter**.

Košute: 1. **Tanja Delalut**, ki je bila tudi edina predstavnik ženskega spola na tekmovanju.

Ekipne uvrstitve: 1. **LD Bistra**, 2. **LD Luče**, 3. **LD Slovenska Bistrica**.

pozdravili **Dejan Jelenko** iz Šmučarsko-skalnega kluba Šmartno na Pohorju, starešina LD Šmartno na Pohorju **Jože Fric**, podžupan Občine Slovenska Bistrica **Stanislav Mlakar** in predstavnik Lovske zveze Maribor **Božidar Kunej**. Tekmovanja so se udeležile ekipe iz LD Luče, LD Slovenska Bistrica, LD Šmartno na Pohorju, LD Tržič, LD Fram, LD Puščava, LD Oplotnica, LD Kapla, LD Velunja Šoštanj, LD Janžev Vrh, LD Pogorevc, LD Bistra, LD Šentlambert in LD Orlica - Vuhred. Najboljši čas vseh kategorij je dosegel **Robert Kralj** iz kategorije stari jeleni, ki je domov odnesel tudi prehodni pokal.

Branko Ačko

Foto: Branko Ačko

Lovci iz različnih lovskih druženj iz vse Slovenije so se zbrali na smučišču pri Treh Kraljih, da bi se pomerili v veleslalomu.

Peti volilni Občni zbor Koroške lovske zveze: novi predsednik inženir gozdarstva Janez Švab

V kmečki koroški vasici Podgorje, ki je prepoznavna po domači **LD Podgorje** in **Gostišču Kovač**, v katerem **Koroška lovska zveza (KLZ)** že leta organizira svoja večja organizacijska in zaključna družabna srečanja, je 20. februarja 2018 potekal peti volilni občni zbor KLZ. V vseh šestnajstih letih zglednega in uspešnega delovanja tamkajšnje krovne lovske organizacije se ni zgodilo pogosto, da bi se volilnih in rednih letnih občnih zborov udeležili vsi delegati 19 koroških lovskih druženj. Letošnjega, ki ga je tradicionalno uspešno vodil **Marko Kogelnik**, starešina LD Libeliče, so se, začuda, udeležili vsi, pa tudi večina posebej vabljenih gostov. Prišli so dosednji člani upravnega in nadzornega odbora KLZ, kandidata za novega predsednika KLZ, dolgoletna računovodkinja KLZ **Marijana Korat**, koroška člana v upravnem odboru Lovske zveze Slovenije (LZS) **Slavko Žlebnik** in **Miha Mrakič**, slednji je bil tudi predstavnik LZS, predsednik Lovskokinološkega društva Koroške **Jožef Verčko**, predstavnik Zavoda za gozdove, OE Slovenj Gradec, **Zdravko Miklašič** ter starosta zamejskih severnih lovskih rojakov in predsednik Kluba prijateljev Iova Celovec (KPLC) **Mirko Kumer** s sodelavci. Videli smo tudi **Jožeta Temnikarja** in **Zdenka Kupčiča**, predsednika in

Foto: Franc Rotor

Novi predsednik Koroške lovske zveze Janez Švab

praporščaka Združenja slovenskih častnikov Občine Dravograd, ki je pobrateno z lovci, ter predstavnika Zveze vojnih veteranov Dravograd **Franca Praznika**.

Letošnjemu volilnemu občnemu zboru je bila namenjena še poseb-

na pozornost že zaradi izvolitve novega predsednika in organov KLZ ter podelitve lovskih odlikovanj in priznanj. Da je bil tako zgledno pripravljen, ima zagotovo največ zaslug neutrujen strokovni tajnik Praznik, ki že leta »podpira« vse vogale KLZ. Februarsko pomembno lovsko druženje je z ubranim petjem popestril **Lovski oktet Peca - Mežica**. Gotovo bo še dolgo ostal v lepem spominu **Jožefu Pačniku**, članu LD Bukovje, ki je prejel red za lovske zasluge LZS III. stopnje, prejemniku znaka za lovske zasluge LZS **Benjaminu Kramljaku** iz LD Podgorje, **Bojanu Deberšku** iz LD Slovenj Gradec, **Antonu Sadeku** iz LD Strojna in **Vinku Podržanu** iz LD Dravograd, ki so prejeli plaketo KLZ, pa tudi vsem, ki so prejeli znak KLZ: **Mateju Blažunu**, članu LD Golavabuka, **Rudolfu Rogelšek**u, članu LD Slovenj Gradec, **Marijanu Verč-**

kovniku in **Blažu Šrumpflu**, članoma LD Podgorje, in **Ivanu Škerlovniku**, članu LD Orlica. Za dolgoletno uspešno vodenje KLZ in za čezmejno lovsko sodelovanje je bil zahval in priznanj deležen tudi odhajajoči predsednik **Dušan Leskovec**, ki mu je KPLC za dobro čezmejno sodelovanje in povezovanje podelil srebrno plaketo. V imenu dosedanjih organov KLZ mu je **Anton Navodnik** izročil sliko akvarel *Ob Črneškem zalivu*, delo dravograjskega slikarja **F. Frühavfa - Srečka**. Za sodelovanje so se mu zahvalili tudi Mrakič, Miklašič, Verčko, Temnikar in podpisani, saj je bil Leskovec vedno pripravljen za sodelovanje z nami in je bil naša trdna naveza z lovstvom na Koroškem.

Vsi delegati so že pred občnim zborom dobili dobro pripravljena pisna poročila komisij, ki so jih lahko v miru pregledali in ocenili, zato tudi niso imeli pripomb, niti niso želeli o njih razpravljati. Tudi nadzorni odbor KLZ, ki mu je predsedoval Podržan, je v svojem letnem poročilu zapisal pozitivno oceno. Leskovec je KLZ uspešno in povezovalno vodil kar 16 let, njegovo obširno poročilo pa je potrdilo, da koroški lovci niso bili uspešni samo v lanskem lovskem letu, ampak tudi v vseh minulih 16-ih letih samostojnega delovanja, in sicer na področju lovskega izobraževanja, kulture, strelstva in kinologije, kar je javno znano tudi zaradi sprotne poročanja v Lovcu in drugih medijih. Leskovec je med drugim omenil, da večina lovskih druženj in lovev na Koroškem razume, da je lovsko izobraževanje potrebno. Tega se dobro zavedajo tudi v **Lovskega jivitvenem bazenu (LGB) Črna** ter v **LD Muta** in **LD**

Foto: Franc Rotor

Novi člani upravnega in nadzornega odbora z novim predsednikom Koroške lovske zveze Janezom Švabom in članom upravnega odbora Lovske zveze Slovenije Slavkom Žlebnikom

Orlica, ki delujeta v **Pohorsko-Kobanskem LGB**, kjer so lani organizirali tabora za mlade iz OŠ. »Medtem ko smo lahko zadovoljni z uspešno lovsko kulturo, športom, strelstvom in kinologijo, pa nas mora skrbeti upadanje članstva in staranje koroških 'jagrov'. Nezadržno hitro se dviguje povprečna starost, saj se je od lani 54,5 že januarja dvignila za eno leto več. Nekoč nas je bilo že več kot 1.200, danes naše vrste štejejo 1.182 lovcev in lovk. Med mladimi ni zanimanja za članstvo v lovski organizaciji, saj 16. generacija šteje samo 13 lovskih pripravnikov.« je med drugim poudaril odhajajoči predsednik Leskovec in opozoril, da na LZS marsikateri dobri predlogi KLZ

žal niso bili sprejeti, kar sta potrdila tudi Žlebnik in Mrakič.

Na Koroškem imenovanje članov za izvolitev v organe KLZ predhodno poteka in ga usklajujejo v svetih štirih tamkajšnjih LGB. Letošnji delegati so izvolili nove člane v 12-članski upravni odbor KLZ: iz dravogradskega LGB **Andreja Kogelnika** in **Branka Rižnika**, iz LGB Črna **Franca Kosa** ml. in **Marjana Kodruna**, iz mežiškega LGB **Uroša Vrčkovnika** in **Maksa Oserbana**, iz slovenjegraškega LGB mag. **Janeza Zakeršnika**, **Bojana Borovnika**, **Franca Pečovnika** in **Leskovca**, iz Pohorsko-Kobanskega LGB pa **Branka Viherja** in **Jožeta Meha**. V nov nadzorni odbor KLZ so iz-

volili **Jureta Skobirja**, člana LD Mislinja, **Antona Sadeka**, člana LD Strojna, in **Dragotina Vaisa**, člana LD Orlica. V disciplinsko razsodišče II. stopnje pri KLZ pa so izvolili **Jožefa Gregorca**, člana LD Jamnica, **Bena Kotnika**, člana LD Prežihovo in **Jožefa Hajtnika**, člana LD Slovenj Gradec. Za nov štiriletni mandat predsednika KLZ sta se potegovala dva kandidata – **Janez Rotovnik**, starešina LD Peca - Mežica, in **Janez Švab**, prosvetar LD Bistra in predsednik LGB Črna, ki je bil kandidat za predsednika KLZ že pred štirimi leti. Za novega predsednika je bil z enajstimi glasovi izvoljen 60-letni inženir gozdarstva in nekdanji župan črnjanske občine Švab. Rotovnik je prejel osem

glasov. Na marčni ustanovni seji upravnega in nadzornega odbora so imenovali podpredsednika in predsednike komisij KLZ. Tako bo komisijo za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostmi vodil mag. Zakeršnik, komisijo za materialno in finančno poslovanje Pečovnik, komisijo za gojitev divjadi Kos ml., komisijo za lovsko kinologijo Kogelnik, komisijo za organizacijska in pravna vprašanja Viher, komisijo za lovsko strelstvo Rižnik in novo komisijo za delo z mladimi Vrčkovnik. Za podpredsednika KLZ so imenovali Meha, starešino LD Muta, na čelu nadzornega odbora pa bo Skobir.

Franc Rotar

LD Dolič nadaljuje tradicijo lovskih razstav v LGB Slovenj Gradec

LD Dolič je v nedeljo, 18. februarja 2018, odprla razstavo lovskih trofej, uplenjenih v letu 2017 v **Lovsko gojitvenem bazenu (LGB) Slovenj Gradec**, ki povezuje šest lovskih družin: **LD Podgorje**, **LD Gradišče**, **LD Golavabuka**, **LD Slovenj Gradec**, **LD Mislinja** in **LD Dolič**. V LGB Slovenj Gradec, ki vsako leto pripravi razstavo uplenjene trofejne divjadi v prejšnjem letu, je vključenih 416 članov, ki upravljajo z divjadjo v loviščih z obsegom 22.000 ha. Kot trofeje so predstavili srnjačje in jelenje rogovje, gamsje roglje, čekane divjih prašičev in muflonje rogove. Za organizacijo razstave poskrbi lovski klub, ki v tem letu predseduje LGB Slovenj Gradec. Letos je to LD Dolič, ki je razstavo priredila v telovadnici **Osnovne šole Dolič**. Priprava takšne razstave terja veliko dela in organizacije.

Z uvodnim nagovorom in pozdravom starešine LD Dolič **Bojanom Borovnikom**, zvoki lovskih rogov Štajerskih rogistov in pevcev LD Dolič se je ob 9. uri začel kulturni program ob slavnostnem odprtju razstave. V kulturnem programu so sodelovali tudi učenci šole v Doliču z nekaj odigranimi pesmimi in recitali pesmi o živalih. Vse zbrane je ob odprtju razstave pozdravil še predsednik Koroške lovske zveze (KLZ) **Dušan Leskovec**.

Samo Vončina je v nadaljevanju predstavil LGB Slovenj Gradec, analizo odvzema srnjadi, jele-

Strokovno predavanje, ki ga je pripravil doc. dr. Boštjan Pokorny na temo upravljanja prostoživečih parkljarjev.

Zdravko Miklašič, ki je poudaril, da je Pohorsko LUO zelo uspešno pri reševanju škode, nastale zaradi divjadi.

Organizirano je bilo tudi strokovno predavanje, ki ga je pripravil doc. dr. Boštjan Pokorny na temo upravljanja prostoživečih parkljarjev. Izvedeli smo nekaj o zgodovini vrst ter o trenutnem upravljanju doma in v Evropi. Govorili smo tudi o upravljanju divjih prašičev v Sloveniji, katerih odstrel se je lani precej povečal. Na koncu je poudaril še pomembnost zbiranja podatkov v Lisjaku, ki je neprecenljiv vir podatkov. Iz njih lahko razberemo skoraj vse o

Učenci in učiteljice šole v Doliču s svojimi krmilnicami in gnezdilnicami, ki jih je izdelal lovec Štefan Oštir.

njadi, gamsov in divjih prašičev za leto 2017 in pohvalil lovske družine za dosledno izvajanje načrta odstrela in del v lovišču, v zaključku pa je poudaril, da je LGB uspešen pri uresničevanju

letnih lovskoupravljaljskih načrtov. Pohvalo za delo LGB in hkrati za celotno Pohorsko lovskoupravljaljsko območje (LUO) je dodal še predstavnik Zavoda za gozdove RS, OE Slovenj Gradec,

aktivnostih lovskih družin, hkrati pa imamo stalno ažurirane podatke o odvzemu vrst, kar je tudi naša prednost pred drugimi, ki bi se po izteku koncesij za upravljanje z lovišči lahko potegovali zanje.

Po koncu zanimivega predavanja je predsednik KLZ podelil medalje najbolje ocenjenim trofejam v LGB Slovenj Gradec in z zvoki lovskih rogov se je končal kulturni program in razstava je bila odprta za vse. Obiskovalci so si lahko ogledali lovske trofeje in kotiček s prostoživečimi živalmi, ki živijo predvsem na območju LGB Slovenj Gradec. Kot zanimivost so lovci prikazali fotografije svojih aktivnosti in opravljenih

del v lovišču, poseben prostor pa je bil namenjen šakalu. Na ogled sta bila šakalji kožuh in lobanja, ogledati pa si je bilo mogoče tudi nagačenega šakala. Te živali se v zadnjem času pojavljajo tudi na Koroškem.

Razstavo so popestrili likovni izdelki učencev osnovne šole in vrtca v Doliču na temo gozdnih živali. Otroci so si lovsko razstavo ogledali dan po odprtju in z zanimanjem prisluhnili lovcem,

ko so jih poučili o prebivalcih v gozdu in njihovem obnašanju. V zahvalo so lovcom odpeli nekaj lovskih pesmi. Ob zaključku razstave so vsi učenci prejeli gnezdilnice, učiteljice in vzgojiteljice pa ptičje krmilnice, ki jih je izdelal član LD Dolič Štefan Oštir.

Takšne razstave so zanimive za vse, posebno za lovce, ki ob ogledu razstave primerjajo trofeje med lovišči posameznih lovskih

družin, predvsem pa so zanimive za ljudi iz okolice ter šolsko in predšolsko mladino, ki takšne možnosti nimajo vsak dan. Namen prirejanja razstav je prikazati delo in aktivnosti lovcev širši javnosti ter jim pomagati razumeti, da je lov nujen za zagotavljanje primerne številčnosti divjadi in za ohranjanje njenega naravnega okolja.

Tadeja Mlinšek

Bazenska lovška razstava v Podvelki

Lovci Lovskogojitvenega bazena (LGB) Radlje ob Dravi, ki ga sestavljajo LD Janžev vrh, LD Kapla, LD Podvelka, LD Radlje ob Dravi in LD Remšnik ter združuje 286 članov in članic ter pet lovskih pripravnikov, obsega pa 17.116 ha lovni površini, so 25. februarja 2018 v Podvelki pripravili pregledno lovsko razstavo uplenjene divjadi in lovskih trofej za leto 2017. Tokrat je razstavo organizirala LD Podvelka (vsako leto je pregled v drugi lovski družini bazena).

Starešina LD Podvelka in predsednik LGB Radlje ob Dravi Slavko Prah je pozdravil številne zbrane člane LGB Radlje ob Dravi in goste ter v uvodu predstavil LGB Radlje ob Dravi. Povedal je, da analiza pregleda odvzema divjadi iz lovišč v letu 2017, za katero so podatke vzeli iz informacijskega sistema Lisjak, kaže na skupno uresničitev odvzema LGB Radlje ob Dravi v višini 92,12 % pri parkljarjih in uresničitev odvzema v višini 107,18 % pri mali divjadi. Pri tej so dosegli dobre rezultate: pri odvzemu lisic 175,28 %, jazbecu 187,50 %, kuni belici 106 %, najmanjša pa je uresničitev odvzema pri fazanu (33,33 %) in poljskem zajcu (64,28 %).

Načrtovani odstrel 529 osebkov srnjadi je bil uresničen v višini 430 osebkov ali 81,28 %. Skupne naravne in nenaravne izgube so znašale 95 osebkov ali 17,96 %. Skupen odvzem srnjadi v bazenu je bil 525 osebkov ali 99,24 %, kar je popolnoma enako kot v Pohorskem lovskoupravljalnem območju (LUO) in je za 2 % višji kot v letu 2016. Minulo leto so v loviščih bazena uplenili 48 osebkov jelenjadi od načrtovanih 48, kar je 100 %. Naravne in nenaravne izgube jelenjadi so skupaj znašale sedem osebkov. Skupni

Lovci in gostje so si z zanimanjem ogledali pregledno razstavo lovskih trofej iz petih lovskih družin Lovskogojitvenega bazena Radlje ob Dravi.

odvzem jelenjadi v bazenu je bil 55 osebkov ali 114,58 %. Šest osebkov jelenjadi je bilo izločenih tudi v lovskih družinah bazena, kjer ne načrtujejo odvzema jelenjadi. Analiza odvzema jelenjadi za leto 2017 kaže na 13,58 %

večjo uresničitev kot na ravni Pohorskega LUO. Lani je bil načrtovani odvzem 41 gamsov, uplenjenih je bilo 33, skupaj s tremi izgubami je bil načrt pri tej vrsti divjadi uresničen v višini 87,8 %. Tako je bila uresničitev odvzema

gamsov v letu 2017 manjša za 4,6 %. Primerjava s Pohorskim LUO pa kaže za 3,5 % manjši odvzem. Odvzem divjih prašičev so načrtovali s 36 živalmi, uplenili so jih 23, zabeležili pa so eno izgubo; tako je bila uresničitev odvzema 66,66 %.

Predsednik Prah je svoje poročilo sklenil takole: »Naša glavna naloga je gojitev divjadi, ohranjanje čiste narave in zagotavljanje sonaravnega bivanja vsem živim bitjem. Uspešno pa razvijamo tudi druge dejavnosti, kot so lovsko strelstvo, lovška kinologija in lovška kultura. Gojimo tudi dobre odnose z lokalnimi skupnostmi, Lovsko zvezo Maribor (LZM), Lovsko zvezo Slovenije, s posestniki in drugimi lastniki zemljišč in pridelkov, ki jim izrekam zahvalo za pomoč pri gojitvi in ohranjanju divjadi, čeprav jim le-ta velikokrat povzroči tudi škodo. Hvala tudi vsem petim lovskim družinam za opravljeno delo in hvala vsem za današnji obisk.«

V imenu LZM je zbrane pozdravil in nagovoril njen podpredsednik Borut Mithans, ki je med drugim izrekel pohvalo za uspešno opravljeno delo v letu 2017. Lovce je pozdravil tudi podžupan Občine Podvelka Miran Pušnik in v svojem nagovoru med drugim pohvalil vzorno sodelovanje z občino. Kot vsako leto je bilo tudi letos ob razstavi predavanje, tokrat na temo parkljaste divjadi. Predavatelj dr. Boštjan Pokorny je v svojem zanimivem in poučnem predavanju med drugim poudaril, da z obrabo zob pri srnjadi ne moremo zanesljivo oceniti njene starosti, saj na obrabo zob vpliva več dejavnikov.

Program je povezoval domači lovec Alojzij Klančnik, za kulturni del programa pa so poskrbeli rogisti Lovske zveze Maribor in svetovni prvak v igranju diatonične harmonike v letu 2017 Anže Kreuh. Nato sta sledila odprtje razstave in njen ogled.

Mag. Jože Marhl

Predsednik LGB Radlje ob Dravi Slavko Prah je poročal o uresničitvi lovskogospodarskega načrta bazena za leto 2017.

70 let LD Stol

LD Stol je v letu 2017 praznovala 70-letnico svojega delovanja. Okroglo obletnico smo slovesno obeležili 10. septembra 2017 v Završnici, praznovali pa smo jo skupaj s pobrateno **LD Brestanica**, saj je sovpadala s 40-letnico pobratenja s to lovsko družino. Proslave so se poleg lovcev LD Stol udeležili tudi lovci sosednjih lovskih družin, župan Občine Žirovnica **Leopold Pogačar** in drugi gostje. Po slovesnem prihodu praporščakov in poslušanju registov je zbrane nagovoril starešina LD Stol **Edvard Slivnik**. V govoru je povzel zgodovino delovanja LD Stol in poudaril pomen prostovoljnega dela lovcev za obstoj lovske družine. Poudaril je, da je ključni cilj dejavnosti lovcev skrb za naravo in ohranjanje divjadi v njej. »*Lovci ne smemo pozabiti na lovska izročila, lovske šege in običaje in ne na naše predhodnike, predvsem moramo skrbeti za krepitev lovskega tovarštva. Obdržati se toliko let v takšni obliki, krmariti med vsemi zadanimi nalogami in navsezadnje uspešno dočakati takšen jubilej nas vse člane navdaja s ponosom,*« je še dejal.

V letih po ustanovitvi se je število članov z manjšimi nihanji večalo in se ustavilo pri številki 50. Zadnja leta pa se število članov počasi in vztrajno zmanjšuje, tako da nas je le še 28. Lovska družina upravlja z loviščem v velikosti 4.292 ha; od tega je lovne površine 2.673 ha, nelovne pa 1.619 ha. V našem lovišču sta glavni vrsti

Foto: Lojzi Avenik

Člani LD Stol ob 70-letnici

divjadi srnjad in gams, prehodna divjad pa jelenjad in divji prašič. V lovišču živijo še lisica, kuna zlatica, kuna belica, jazbec, divji prašič, zajec, ruševac, sraka, šoja, siva vrana in mlakarica. V 70. letih obstoja smo zgradili 29 visokih prež, devet nizkih prež, 60 solnic in uredili približno 25 km lovskih stez. Starešina je navedel, da se življenjski prostor za divjad v naši LD vse bolj zmanjšuje (zaradi zabavišnih con, hipodroma ter povečanja golf igrišča in kampa Šobec). Vse več je dnevnih in nočnih pohodnikov ter gorskih kolesarjev, zato postaja lov vse zahtevnejši.

S svojim govorom sta nas počastila tudi starešina pobratene LD Brestanica **Franc Stopar**, njihov prejšnji dolgoletni starešina **Franc Slemenšek** in župan Občine Žirovnica **Leopold Pogačar**. Zaželeli so nam uspešno

delovanje tudi v prihodnje, predvsem pa dober pogled. Program je napovedovala in povezovala **Andreja Šmid**. Po premoru je starešina LD Stol podelil odlikovanja, ki jih podeljuje LZS, spominske plakete LD Stol, priznanja in zahvale. Znak za lovske zasluge LZS sta prejela **Ludvik Avguštin** in **Primož Ozebek**. Zlati znak za lovske zasluge LZS so prejeli **Darko Jauh**, **Drago Levstek**, **Milan Lužnik**, **Darko Mulej**, **Drago Mulej**, **Ivan Prskalo** in **Bogdan Tratar**. LD Stol je podelila tudi spominske plakete kolektivu **DOO Breza**, kolektivu gostilne **Lovski dom Stol** in našim zaslužnim lovcem: **Danilu Korošču**, **Miroslavu Kovaču**, **Francu Megliču**, **Juretu Murnu** in **Vasiliju Novaku**. LD Stol je podelila tudi priznanja za 45- in večletno članstvo v LD Stol, in sicer **Vasiliju Novaku**, **Nikolaju**

Ferjanu, **Miranu Kovaču**, **Dragu Pintarju** in **Milanu Lužniku**.

K povezanosti družine so pomembno prispevale: gradnja lovskega doma, obnova lovske kočice na Gojzdcu in postavitve brunarice na Črtenu na isti lokaciji, kjer je stala dotrajana lovska kočica. Starešina je povedal še: »*Če bomo tudi v prihodnje ostali zvesti sebi, če se bomo zavedali, da drug drugega potrebujemo in če bomo obdržali strnjene vrste, gradili*

Foto: Lojzi Avenik

Starešina LD Brestanica Franc Stopar (desno) je predal priznanje starešini LD Stol Edvardu Slivniku (levo) za 70-letnico in 40-letnico pobratenja.

sodelovanje z drugimi v prostoru, bomo ostali in obstali.« Po pogostitvi z lovskim golažem v šotoru smo lovci nadaljevali s proslavljanjem v lovskem domu.

Inž. Edvard Slivnik,
starešina LD Stol

70 let LD Destrnik

LD Destrnik je na dan državnosti, v soboto, 25. junija 2016, s slovesnostjo obeležila 70-letnico svojega obstoja. Slovesnost se je začela ob 14. uri pred lovskim domom v Drstelji s **Pihalno godbo Občine Dornava**. Obeležitev tega jubileja je potekala ob spremljavi bogatega kulturnega programa, v katerem so se vrstili nastopi **lovskih registov**, **Destrniškega okteta**, **Ljudskih pevkv Urbančank in učencev OŠ Destrnik - Trnovska vas**. Ob tej slovesnosti je starešina **Ivan Slukan** povzel kratko zgodovino LD Destrnik.

Že leta 1945 je bilo v Sloveniji 14 lovskih društev, povezanih v Zvezo lovskih društev Slovenije. Leta 1946 so se na predlog okrajnega ljudskega odbora, da bi ustanovili lovske družine, zbrali

Foto: Aleksander Koser

V letu 2017 smo uredili letno kuhinjo, ki naše lovce, lovske goste in prijatelje še bolj pritegne k skupnemu druženju po končanih lovih, posvetih in delovnih akcijah.

na ustanovnem občnem zboru naslednji člani: **Konrad Vela**, **Janez Druzovič**, **Vinko Simonič**, **Anton Simonič**, **Janez Kuhar**,

Karl Grabar, **Anzek Šalamun**, **Anton Kolarič** in farni župnik **Ivan Razbornik**. Tako so ustanovili LD Destrnik in njen prvi

starešina je postal Vela, ki je zbor tudi sklical. Prednostna naloga je bila skrb za varstvo in gojitev divjadi, ohranjanje narave, lovske pravičnost, ohranjanje lovskih šeg in navad ter da bi v svoje vrste pritegnili čim več lovcev iz domače fare, da bi tako preprečili krivolov, ki je bil nekoč zelo razširjen in ki se ga žal nismo uspeli rešiti niti do danes.

Od ustanovnega občnega zbora se je število članov večalo in zdaj se že nekaj let giblje nekje okrog 50 članov. Skrb vzbujajoče je, da že nekaj časa opažamo, da je zanimanje za lov vse manjše. Lov namreč ni samo lov, je tudi skrb za ohranitev narave, ki jo tako brezskrbno uničujemo z raznimi posegi in tako zmanjšujemo prostor za življenje prostoživečim živalim. Prav lovci smo poklicani, da skrbimo za naravo in divjad, ki živi v njej. Z degradacijo narave

pa se zmanjšuje kakovost človekovega bivanja v njej. Vsa skrb in odgovornost pa mladino odvrata od lova. V lovstvu bomo morali v prihodnje narediti več, da bi mladino pritegnili in naše vrste, saj je povprečna starost naših lovcev krepko čez 50 let.

Zdaj LD Destrnik upravlja z divjadjo v lovišču, velikem 3.509 hektarjev, od tega je 3.291 hektarjev lovne površine, ki pa se vedno bolj zmanjšuje. V lovišču upravljamo predvsem s srnjadjo, zajcem in fazanom. Zadnja omenjena skoraj izginila iz našega lovišča zaradi intenzivnega kmetovanja, združevanja kmetijskih površin in s tem uničevanja življenjskega prostora male divjadi. V lovišču je vedno manj grmičevja in podrast, ki nudita idealno zatočišče za malo divjad. Z združevanjem kmetijskih zemljišč je izginila pestrost pridelkov, pojavile so se monokulture, ki v določenih letnih obdobjih ne nudijo ne hrane ne kritja – predvsem pozno jeseni in pozimi, ko se obdelovalni predeli zemljišč spremenijo v brezmejno gole puščave. Še z melioracijskih jarkov in nasipov so izginili protivetrni pasovi drevec in grmičevja. Vedno bolj pa opažamo, da celo protipoplavne nasipe ob reki Pesnici spreminjajo v obdelovalne površine, krčijo nižinska gozdnata mokrišča – črete in jih spreminjajo v obdelovalne površine. Tudi na uporabo fitofarmaceutskih sredstev ne smemo pozabiti, saj so velik krivec za zmanjšanje populacije divjadi ter drugih zavarovanih in ogroženih prostoživečih živali, predvsem zato, ker jih uporabljajo tudi na obdelovalnih površinah, ki segajo v same jarke in kanale v dolini reke Pesnice. Kot večina upravljavcev lovišč se tudi mi srečujemo z neodgovornimi lastniki psov, ki z nenadzorovanim spuščanjem psov v lovišče vznemirjajo, preganjajo in napadajo vse prostoživeče živali, ne samo divjad. V lovišču se pojavlja tudi vse več rekreativcev in motoriziranih rekreativcev, ki jim je sobivanje z rastlinstvom in živalstvom tuje. Lovski družini veliko divjadi vzamejo tudi ceste.

Da bi vsaj malo omilili zmanjšanje številčnosti fazanov, smo uredili oboro, v kateri vsako leto vzgajamo do 300 fazanov, ki jih nato spustimo v naravo. Uredili smo krmišča za zimsko krmljenje fazanov in stalno zalagamo solnice za srnjad. Da bi izboljšali razmere za življenje divjadi, smo kupili gozd pri lovskem domu, ki nam je bil krivično odvzet in smo ga morali zato kupiti dvakrat. Z enakim namenom smo kupili njivo

v Levancjih in gozd v Svetincih. Slednjega si je z novodobno nacionalizacijo prilastila država, ki se na tak način mačehovsko obnaša do upravljavcev lovišč, ki poskušajo ohraniti še tisto nekaj malega življenjskega prostora za divjad in preostale prostoživeče živali. Nerazumljivo je, da je država lastnica divjadi in prostoživečih živali, ki jim sama s svojo kmetijsko politiko zmanjšuje in uničuje življenjski prostor. Zato redno skrbimo, da so pozimi krmišča za malo divjad in solnice za srnjad dobro založene, da tako vsaj malo ublažimo živalim vedno manj primeren življenjski prostor.

Za potrebe druženja in lovske potrebe je družina pridobila potrebno dokumentacijo za gradnjo lovskega doma. Z gradnjo smo začeli v lastni režiji, saj so v naših

spevki občine v obliki kritine in sponzorjev temeljito obnovili dom in gospodarsko poslopje, ki sta nam zdaj v ponos. Tudi pozneje nas **Občina Destrnik** ni pustila na cedilu: pomagala nam je pri ureditvi okolice v obliki nakupa tlakovcev in asfaltne prevleke.

V družini skrbimo za redno izobraževanje svojih članov, udeležujemo se seminarjev, tečajev in drugih oblik izobraževanja, ki jih organizirata **Lovska zveza Slovenije (LZS)** in **Zveza lovskih družin Ptuj - Ormož**. Skrbimo za lovni turizem, ki nam prinaša del dohodka, da lažje prenašamo finančna bremena, ki nam jih nalaga zakonodaja. Dobro sodelujemo z Občino Destrnik in vsemi društvi v občini. Dobre odnose smo razvili s sosednjimi lovskimi družinami in pobrateno **LD Videž - Kozina**. V 70-letni zgodovini LD Destrnik

menu, žal pa je na koncu nevihta prehitro zaključila druženje in zabavo s povabljenimi gosti, občani Občine Destrnik in sosednjih občin ter z ljubitelji narave in lova. Vsa zahvala velja predskupini **Razgaljeni muzikanti** s pevko, ki so se s svojo glasbo in petjem nesebično zoperstavljali slabemu vremenu in zabavali tiste goste, ki jih slabo vreme ni pregnalo, kot je pregnalo težko pričakovani **Ansambel Toneta Rusa** in mnoge njegove oboževalce.

Ob tej priložnosti se LD Destrnik zahvaljuje vsem svojim članom, gostom, nastopajočim, društvenim praporom in darovalcem, ki so omogočili slavnostno obeležitev okroglega jubileja, ter vsem ljubiteljem narave in lova, ki so v 70 letih LD Destrnik kakorkoli s svojim delom in ravnanji pripomogli k ohranjanju narave

Člani LD Destrnik pred svojim lovskim domom ob 70-letnici

vrstah strokovnjaki z različnimi poklici, ki so dom s prostovoljnim delom dokončali in ga 8. junija 1975 predali svojemu namenu. S spremembami zakonodaje o divjadi in lovstvu ter o postopkih po odstrelu smo se leta 1985 odločili za gradnjo gospodarskega poslopja. V njem smo uredili prostor za čiščenje uplenjene divjadi, prostor za hladilno omaro, shrambo in sanitarije. 15. avgusta 2008 je toča uničila streho na domu in gospodarskem poslopiju ter pobila več fazanov v obori. Posledica je bila namakanje podstrešnih sob v domu in prostorov v gospodarskem poslopiju. Zavihali smo rokave ter s prostovoljnim delom, denarnimi prispevki članov, pri-

so neizbrisen pečat pustili starešine: **Konrad Vela, Janko Dokl, Marjan Čeh, Konrad Bezjak** in zadnjih 14 let **Feliks Majerič**.

Ob svojem jubileju je LD Destrnik podelila zahvale zaslužnim članom, sosednjim lovskim družinam in društvom ter Občini Destrnik. Zahvale so prejeli tudi pobratena LD Videž - Kozina in dolgoletni lovski gostje iz sosednje Avstrije. Slovesnosti se je udeležil tudi mag. **Emilijan Trafela**, član Upravnega odbora LZS. Odlikovanja LZS so prejeli nekateri lovci za večletne lovske zasluge.

Prireditve je povezoval **Robert Levstek**, za pogostitev je poskrbela **Restavracija Gastro** s Ptuja. Prireditve je potekala v lepem vre-

in življenjskega prostora za vse prostoživeče živali, tako za divjad kot tudi za zavarovane in ogrožene živalske vrste.

Življenje lovske družine teče naprej, pojavljajo se nove potrebe članov po druženjih. Zato smo v letu 2017 uredili letno kuhinjo, ki naše lovce, lovske goste in prijatelje še bolj pritegne k skupnemu druženju po končanih lovih, posvetih in delovnih akcijah. Še naprej si bomo prizadevali, da bi v prihodnjih letih skupaj z vsemi uporabniki narave zagotovili pogoje za ohranitev biotske pestrosti naše narave ne samo za nas, temveč tudi za vse generacije naših zanamcev.

Marko Burgar, dr. vet. med.

Jože Goltnik, dolgoletni predsednik in častni član LD Vransko, je 5. marca 2018 praznoval 90-letnico rojstva in skoraj 65-letnico aktivnega lovstva.

Rodil se je v Belih Vodah nad Šoštanjem in že kot otroka ga je prevzelo bogastvo gozdov in živalskega sveta. Ta skrivnostni svet ga je navdušil in se mu zadiral v srce za vse življenje, saj si je za poklic izbral prav gozdarstvo. V lovske vrste je stopil že leta 1954 v Gornjem Gradu. Leta 1958 je prevzel gozdarsko službo na Vranskem in se kmalu včlanil v LD Vransko.

Zaradi strokovnosti in aktivno-

sti je takoj dobil funkcije v organih lovske organizacije. Dolga leta je bil predsednik naše lovske družine (1964–1978, 1996–1998), njen tajnik (1984–1988), kinološki referent (1960–1968), predsednik nadzornega odbora (1961–1964) in predsednik disciplinske komisije (1968–1976). Leta 1973 je z izobraževanjem pridobil tudi naziv lovskega mojstra.

V času njegovega predsedovanja smo lovci uredili svojo prvo lovsko kočjo na Orehovcu. Ko jo je lovska družina ob denacionalizaciji izgubila, je prevzel vodstvo gradbenega odbora za izgradnjo novega lovskega doma in s svojo natančnostjo ves čas skrbel za nabavo in točno evidenco potrebnega materiala ter udeležbo članov pri izgradnji doma.

Poleg njegovih zaslug za lovsko družino je treba poudariti tudi njegovo

veliko skrb in zavzetost za delo v lovišču, izboljšanje življenjskih razmer za divjad in ohranitev naravne dediščine. Poleg tega je nesebično prenašal svoje dolgoletne izkušnje v lovstvu na mlajše generacije in bil mentor mnogim mladim lovcem. Kljub zavirljivim letom se še vedno udeležuje sestankov in prireditev v okviru lovske družine in tudi kakšnega skupnega lova se še rad udeleži.

Ker sta gozdarstvo in lovstvo neločljivo povezana, se je treba ob njegovem prazniku spomniti tudi njegovega prispevka na področju urejanja in varovanja gozdov kot našega narodnega

bogastva. Zelo velik je tudi njegov prispevek pri povezovanju hribovskih zaselkov in domačij z dolino.

Za dolgoletno in uspešno delo v lovstvu mu je Lovska zveza Slovenije podelila znak za lovske zasluge in rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje, prejel pa je tudi plaketi Občine Žalec in Občine Vransko.

Ob njegovem osebnem prazniku mu iskreno čestitamo in mu izrekamo zahvalo in priznanje za vse, kar je storil za našo lovsko družino, naravo in lovsko tovarništvo.

Lovci LD Vransko

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnik

Marko Harb, LD Kungota
Rudolf Slavič,
LD Videm ob Ščavnici
Ivan Škalič, LD Velika Polana
Viktor Šuligoj, LD Destnik

85-letnik

Albin Boškin, LD Istra Gračišče
Vincenc Cverle, LD Šentjur
Stanislav Erman,
LD Jelovica, Ribno
Dezider Gergar, LD Dobropolje
Jože Kropec, LD Rogaška Slatina
Srečko Laščak, LD Paljevo
Alojzij Maček, LD Šentjošt
Radoslav Podlesnik,
LD Boč na Kozjaku
Janez Rihar, LD Dobrova
Alojz Selak, LD Otočec
Francišek Štepic,
LD Ivančna Gorica
Alojz Štritoč, LD Stahovica
Ferdinand Troha, LD Predgrad

80-letnik

Radenko Aščerič,
LD Žabnik, Obrov
Vekoslav Vinko Čarman, LD Loka
Alojz Grebenšek, LD Velenje
Jožef Kobal, LD Col
Pavel Koradin, LD Nanos
Rudolf Kostevc, LD Kozje
Franc Lončner, LD Podbrdo
Anton Peršin, LD Rakitna
Marij Tavčar, LD Kras, Dutovlje
Sergij Trebec, LD Videž, Kozina
Milan Vogrinec,
LD Jože Lacko, Ptuj

75-letnik

Janez Bogataj, LD Poljane
Anton Bojc, LD Dolenja vas
Esperij Bordon, LD Marežige
Viktor Čeč, LD Velike Lašče
Erik Anton Černjak, LD Podgorje
Ferdinand Frelih, LD Sorica
Marjan Habič, LD Begunje
Jožef Jurše, LD Puščava
Ivan Kadliček,
LD Smrekovec, Šoštanj
Anton Križanič, LD Čigonca
Gvido Mahnič, LD Šmarje
Marko Marolt, LD Mozirje
Anton Mirnik, LD Grmada, Celje
Bruno Rajšel,
LD Banja Loka, Kostel
Filip Rebernik,
LD Strojna, Ravne na Koroškem

Anton Selinšek, LD Polskava
Anton Serec, LD Murska Sobota
Stanko ml. Slapšak, LD Šentjanž
Igor Stupica, LD Brezovica
Karel Škoflek, LD Vojniki
Vincenc Šramel,
LD Šmarje pri Jelšah
Miroslav Weingerl,
LD Gaj nad Mariborom
Ivan Znidar, LD Gradišče

70-letnik

Marko Avšič, LD Grosuplje
Franc Bakšič, LD Toplice
Andrej Česaček, LD Dolenja vas
Emil Čič, LD Hrenovce
Feliks Črešnar, LD Oplotnica
Franc Gerželj, LD Senožeče
Drago Gregorič,
LD Struge Na Dolenjskem
Stanko Grojzdek,
LD Veliki Podlog
Alojz Hartman, LD Kapla
Bruno Jančar, LD Apače
Stanislav Jošt, LD Kamnica
Miran Kemperle, LD Podbrdo
Ivan Klep, LD Starše
Boris Komac, LD Soča
Janez Kreft, LD Murska Sobota
Tomo Kruhek, LD Slovenj Gradec
Anton Kump, LD Dragatuš
Franc Mele, LD Cerknica
Stanislav Može, LD Senožeče
Stasislav Nared, LD Begunje
Aleksander Obreza,
LD Peca, Mežica
Anton Otoničar, LD Grahovo
Srečko Perko,
LD Dobrava v Slovenskih goricah
Mihael Petančič, LD Pišce
Janez Potočnik,
LD Gornji Grad in LD Ormož
Jože Potočnik, LD Golavabuka
Ivan Ratoša, LD Jezero, Komen
Milan Seršen,
LD Križevci pri Ljutomeru
Danijel Srnc, LD Krka, Goričko
Iztok Starc, LD Rankovci in
LD Bakovci, Lipovci
Marjan Pavel Santelj, LD Bukovje
Sergej Šavron, LD Istra Gračišče
Herman Šiftar, LD Tišina
Janko Šmit, LD Tabor
Boris Štemberger, LD Pivka
Janez Štrumelj, LD Višnja Gora
Ernest Šušlek, LD Moravci
Boris Švara, LD Jezero, Komen
Jožef Trošt, LD Bohinjska Bistrica
Srečko Verdnik,
LD Zeleni vrh, Vuzenica
Željko Vrbič, LD Kranjska Gora

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

Narisal: Milan Semar

OBJAVLJANJE ZAPISOV O JUBILEJIH

Daljšje zapise o jubilejih zaslužnih članov je treba poslati v elektronski obliki, uradni dopis z žigom LD oz. ZLD in podpisom odgovorne osebe pa po navadni pošti ali skenirano po elektronski pošti. Besedilo in uradni dopis morata v uredništvo prispeti najkasneje pet mesecev od dneva jubileja. Zapise objavljamo le za 70-, 75-, 80-, 85-, 90-letnice itn. Zapisi naj obsegajo največ 2.000 znakov (t. j. največ 32 razprtih vrstic), v njih pa navedite:

- ime in priimek jubilaranta,
- ime LD,
- datum rojstva (dan, mesec, leto) in
- najpomembnejše funkcije ter začetno in končno letnico za vsako funkcijo.

Pogoj za objavo je, da je jubilarant vsaj šest let deloval kot član UO oz. IO LD, predsednik NO ali DR, bil član v organih LZS ali ZLD, LUO, OZUL itn. (šest let v posamezni funkciji ali skupaj). Če je jubilarant pooblaščen lovski čuvaj, pa so izpolnjeni pogoji za daljšo objavo, če LD dokaže vsaj 10-letno opravljanje lovskočuvajske službe (tudi v tem primeru obvezno navedite začetno in končno letnico opravljanja te funkcije). Vsi naštetiti podatki morajo biti obvezno usklajeni s podatki, zapisanimi v LIS – Lisjak (zavihek Članstvo).

OBJAVE V RUBRIKI

V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej

V rubriki *V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej* vsak mesec objavljamo kratke čestitke lovcom, ki so starejši od 69 let in ki tisti mesec praznujejo okrogli jubilej (70-, 75-, 80-, 85-, 90-, 95-, 100-letnico itn.). Podatke povzamemo sami iz LIS – Lisjaka.

Uredništvo

Lovca LD Mirna na obisku v OŠ Mirna

Lovca Grega Kraljevski in Stane Smolič sta učencem 1. a razreda OŠ Mirna, katerega razredničarka je Nevenka Strmole, in 1. b razreda, katerega razredničarka je Polonca Gole, 29. januarja letos predstavila lov, lovsko opremo in divjad, ki prebiva v lovišču LD Mirna. Glede na to, da sta otroke obiskala v mrzlem januarju, sta posebej poudarila ukrepe, ki jih lovci opravljajo pozimi.

Otroci so lovsko opremo lahko pogledali od blizu in jo tudi preizkusili. Pri predstavitvi divjadi so zelo sodelovali in »profesorju« lovca Gregi postavili kar nekaj vprašanj, na katera je z lahkoto odgovoril, saj je bil v lanski generaciji lovskih pripravnikov v Zvezi lovskih družin Dolenjske najboljši slušatelj.

Sodelovanje lovske družine z osnovno šolo lahko pomembno pripomore k ozaveščanju najmlajših o divjadi, lovstvu, naravi in skrbi za čisto okolje ter k večji kakovosti odnosov med lovci,

Foto: Stane Smolič

Učenci 1. a in 1. b razreda OŠ Mirna ter lovca LD Mirna: Grega Kraljevski (levo) in Stane Smolič (desno)

učenci in učitelji kot souporabniki prostora. Dogovorili so se, da bodo otroci lovcem vrnili obisk v

idilični okolici lovskega doma LD Mirna. Lovca sta govorila tudi z ravnateljico Anico Marinčič in se

ji zahvalila za dobro sodelovanje v preteklosti.

Stane Smolič

Narisa: Vital Šuligoj

DAMJAK (*Dama dama*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Damjak je ...

- a) tujerodna vrsta,
- b) domorodna vrsta.

Koliko stalnih zob ima damjak?

- a) 28.
- b) 32.

Kakšen je damjak v primerjavi z navadnim jelenom?

- a) Za polovico težji od navadnega jelena.
- b) Za polovico lažji od navadnega jelena.

Koliko telet praviloma poleže košuta?

- a) Eno.
- b) Tri.

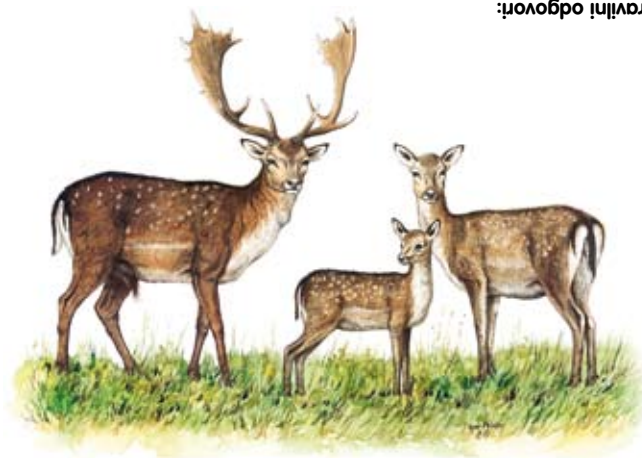
Kako damjaka zaradi posebne oblike rogovja imenujejo v nekaterih drugih jezikih?

- a) Lopatar.
- b) Nima drugega imena.

Damjaki prenašajo zelo veliko živali tudi v ograjenem prostoru.

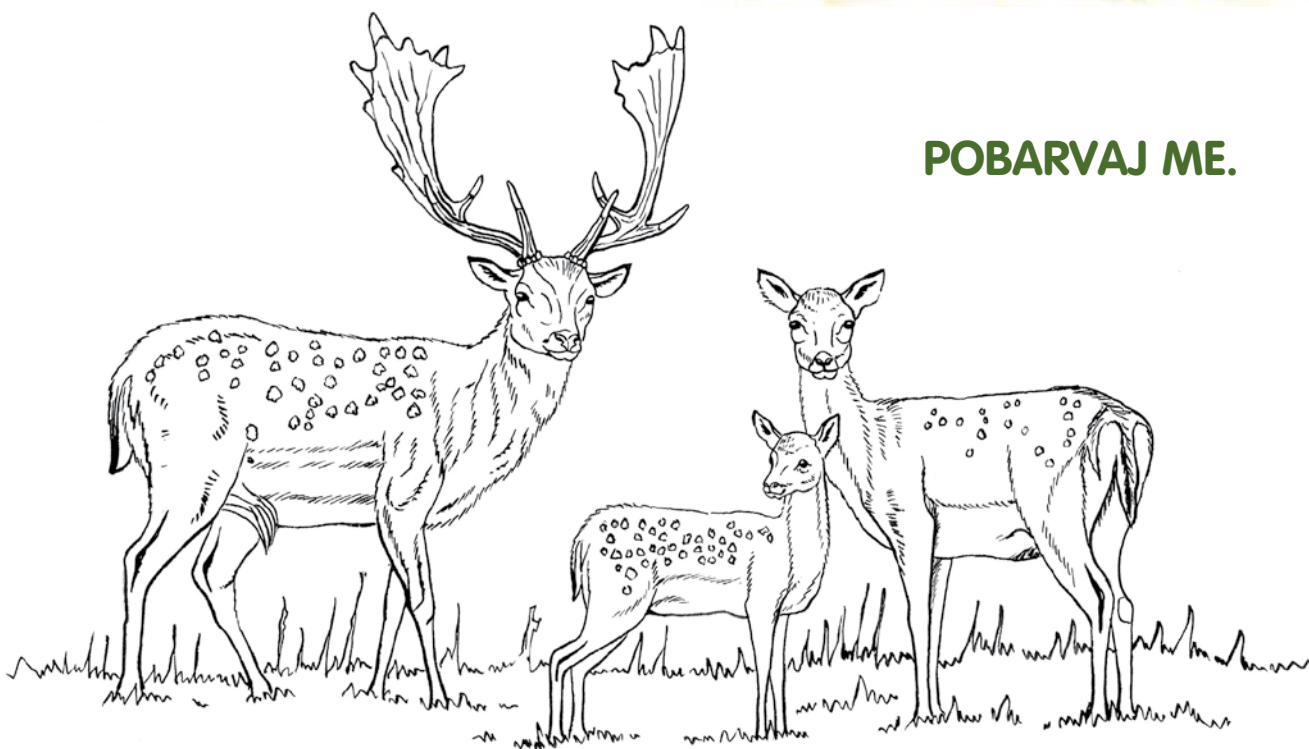
- a) Da.
- b) Ne.

Pravilni odgovori:
a, b, b, a, a, a, a

SPOZNAJ MOJO DRUŽINO.

POBARVAJ ME.

© 2018

Foto: Otan Naglost

Obnova lovskega doma na Golavi

V LD Prebold so se že leta 1951 ukvarjali z idejo o gradnji lovskega doma, ki so ga dogradili leta 1958. Ker je bil glede na številno članstvo kmalu premajhen, smo ga leta 1967 povečali s prizidkom, nato pa leta 1986 povečali na sedanjo velikost. Od dokončanja lovskega doma na Golavi je tako minilo že več kot 30 let, zato so začele nastajati težave zaradi puščanja strehe. Na

kritini se je namreč razrasel mah, stiki med starim in novim delom doma pa niso bili več taki, da bi zagotavljali odtekanje vode v večjih nalivih, prav tako so bile dotrajane obrobe na dimniku. Mah je povzročal zamakanje, tako da je začela nastajati škoda tudi na konstrukciji ostrešja.

Zaradi vsega naštetega smo se odločili, da bomo temeljito obnovili streho na našem domu, kar smo lani tudi storili. Imenovali smo odbor, ki je skrbel za koordinacijo del, izbrali izvajalca

in organizirali delovne akcije. Dogovorili smo se, da bomo celotno strešno kritino zamenjali z novo, zamenjali dotrajani del konstrukcije in vsaj del stropa uredili tako, da bo pohoden. Največ

še precej drugih sponzorjev s posameznimi prispevki v materialu, denarju in delu, za kar se jim ponovno iskreno zahvaljujem. Seveda pa smo največji finančni delež še vedno nosili člani, in

Lovski dom LD Prebold na Golavi pred obnovo

Foto: Anton Savorgnan

Lovski dom LD Prebold na Golavi po obnovi

stroškov smo morali poravnati iz blagajne lovske družine, finančno nam je izdatno pomagala tudi **Občina Prebold**, še posebno pa so se izkazali lastniki gozdov na območju našega lovišča, ki so darovali potreben les. Poleg njih nam je na pomoč priskočilo

sicer predvsem s prostovoljnimi delom.

Ko je bilo ostrešje obnovljeno in streha pokrita, smo se odločili še za obnovo strelovoda. Ob lepi novi strehi smo ugotovili, da je primeren čas za temeljito ureditev celotne zunanje podobe doma. Lotili smo

se pleskanja celotne fasade, lesene in zidanega dela ter polken. Na novo smo prepletkali tudi zunanje mize in klopi. Med obnovo strehe se je skupina lovcev s pomočjo naših družic lotila še temeljitega čiščenja notranjosti doma. Poleg pleskanja sten smo odstranili vse dotrajane trofeje in jih nadomestili

z novimi. Uredili smo tudi arhiv in odstranili vse nepotrebne stvari, ki so se nabrale z leti.

Hkrati je potekal občinski projekt ureditve vodovoda za območje Golave. Ker je nov vodovod potekal čez naše dvorišče, smo poleg priključitve na vodovod poskrbeli za obnovo celotne ka-

nalizacije in vodovoda v lovskem domu. Ker so bili z izkopom za vodovod v zemljo prestavljeni tudi električni vodniki, smo preuredili še naš priklop na elektriko.

Lahko rečemo, da smo z ureditvijo lovskega doma končali zares zahteven projekt. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem,

ki so pripomogli k njegovi uresničitvi. Za naslednje obdobje nas čaka samo še ureditev starega dela doma ter asfaltiranje dvorišča in vsaj dela parkirišča. V bližnji prihodnosti bomo verjetno morali razmišljati tudi o postavitvi čistilne naprave.

Anton Savorgnani

Lovski krst v LD Orlica

V LD Orlica smo si že v letu 2016 obljubili, da bomo nadaljevali s prirejanjem lovskega krsta, ki so gotovo ena najpomembnejših šeg v lovski kulturi, zato smo ga lani ponovno organizirali. Po trenutni zakonodaji lahko že kot pripravnik upleniš določeno vrsto divjadi, pa morda nikoli ne boš postal lovec, zato lovski krst izgublja na svojem pomenu. Leta nazaj ni bilo tako, saj kot pripravnik nisi smel imeti lovske puške, niti ti ni bila dovoljena uplenitev divjadi. Šele po uspešno opravljenem lovskem izpitu je bilo dovoljeno loviti.

Foto: Bogdan Kovač - Danč

Od leve: obtoženi Klemen Pinter (LD Orlica) in njegov zagovornik Dušan Zakeršnik (LD Mislinja)

S trditvami iz zapisa **Branke Vase**, objavljenimi v Lovcu, 1/2018, se v celoti strinjam. Če

želimo, da bo lovski krst potekal tako, da bo novospregitim članom ostal v trajnem spomi-

nu, se moramo za to še posebej pripraviti. Lovski krst je skoraj nemogoče organizirati po končanem lovu, še posebno, če je kršitelj več. Treba je priskrbeti krstne palice, potrdila o lovskem krstu in vprašanja, kar terja precej dela.

V naši lovski družini smo lovski krst izvedli decembra 2017. Kršitelja sta bila **Tomaž Vezovnik** in **Klemen Pinter**. Letos je pri krstu prvič sodeloval nov porotnik **Tadej Jurač**, ki se je zelo vživel v svojo vlogo. Krst je odlično uspel. Ob kozarčku rujnega in odojku, ki se je še kako prilegel, smo posedeli še nekaj časa in se razšli z lepimi vtisi.

Bogdan Kovač - Danč

Lovske trofeje kot pokazatelj premišljenega upravljanja z divjadjo v lovišču

Tudi na Dolenjskem imamo lepe in zanimive trofeje srnjakov. Naša **LD Kostanjevica na Krki** upravlja z divjadjo na približno 4.800 ha lovne površine. Med glavno lovno divjad štejemo predvsem srnjad in divjega prašiča. V predelu Gorjancev, kjer naše lovišče meji na sosednjo Hrvaško, lahko srečamo tudi navadno jelenjad, medveda, volka in risa.

Rezultat, po našem mnenju dobrega in pravilnega upravljanja s

srnjadjo, sta tudi trofeji uplenjenih srnjakov na fotografiji. Lanska uplenitlja omenjenih srnjakov sta naša člana, **brata Tršinar**. Žani je na Gorjancih uplenil šesteraka, ki je bil neuradno ocenjen s 149 CIC točkami, njegov brat **Sandi** pa v nižinskem delu nepravilnega dvanašteraka (!), neuradno ocenjenega s 112 CIC točkami. Obema člani naše lovske družine želimo še veliko »lovskega blaga«. Malo zaskrbljeni pa opažamo poleg že znanega zmanjševanja številčnosti male divjadi tudi zmanjševanje številčnosti srnjadi, kar pripisujemo vse pogostejšim opažanjem šakalov v našem lovišču.

Franc Svetec,
LD Kostanjevica na Krki

Foto: Franc Svetec

Sandi Tršinar je uplenil nepravilnega dvanašteraka (levo), neuradno ocenjenega s 112 CIC točkami, njegov brat **Žani** pa šesteraka (desno), ki je bil neuradno ocenjen s 149 CIC točkami.

Reševanje ujetega srnjaka

Ljudje v želji, da bi si pridelali svojo in čim bolj ekološko hrano, pogosto z ograjami iz različnih materialov ograjujemo travnike, pašnike, njive in vrtičke ter nanje postavljamo razne pripomočke, ki so namenjeni predvsem pridelavi domače zelenjave in vrtnin. Jeseni pridelke pospravimo, ograjo in pripomočke pa pogosto pustimo kar na vrtu ali njivi, pri čemer se ne zavedamo, da so

takšni predmeti lahko nevarnost za prostoživeče živali.

V ponedeljek, 29. januarja 2018, je občanka v zgodnjih jutranjih urah v lovišču **LD Banja Loka - Kostel** sprehajala psa. Bilo je hladno in megleno, a kljub temu prijetno sveže jutro. V nekem trenutku se je pes vidno vznemiril in začel glasno lajati v smeri bližnje njive, ki je bila v tistem letnem času brez svežega pridelka in je bila porasla zgolj z ostanki stebel že davno pobrane koruze. Za kornuznimi stebli je bila napeta gosta

mreža iz umetnega materiala, ki je namenjena pridelavi graha, kumaric in podobnih pridelkov. Kmalu je občanka ugotovila, kaj je vznemirilo psa. V mrežo se je ujel srnjak, ki se kljub naprezanju in potrojeni moči, ki jo je sprožil obupni strah, ni mogel rešiti iz klobčiča, ki se mu je ovil okoli še kosmatega rogovja. O ujeti divjadi je občanka obvestila lokalnega lovca **Jernej Štefanciča**, ki se je nemudoma odpravil na kraj nesreče. Ob njegovem prihodu je bil srnjak že popolnoma izčrpan in je

obnemogel ležal na tleh. O dogodku je obvestil starešino in gospodarja, ki sta mu naročila, naj oceni možnosti za srnjakovo rešitev, saj je odstrel zadnja možnost.

Jernej se z odstrelom ni sprijaznil. Razmislil je o vseh možnostih in ugotovil, da bi bilo srnjaka s pomočjo še kakšnega lovskega tovariša mogoče rešiti iz zanj smrtonosne pasti. Za pomoč je zaprosil lovskega tovariša **Robert Skoka**. Srnjaku sta se počasi in previdno približala, ga pokrila s primerno odejo ter mu tako

onemogočila otepanje in brcanje, zaradi katerega bi bilo reševanje oteženo in bi divjad lahko poškodovala sebe ali njiju. Srnjaka sta tako umirila ter mrežo počasi in z občutkom snela z njegovega rogova. Delo je bilo počasno in naporno, a jima je uspelo. Srnjaka sta previdno ponovno odkrila, se počasi od njega oddaljila in ga zadovoljna opazovala. Nekaj trenutkov je še ležal na kraju, kot da ne bi mogel verjeti, da je končno spet svoboden. Kmalu je ugotovil, da nič ne ovira njegove svobode in je veselo odskakljal proti bližnji

Foto: Jernej Štefančič

Srnjak se je zapletel v mrežo.

goščavi. Za trenutek se je ustavil in se ozrl k njima, kot bi se jima hotel zahvaliti za pomoč, nato pa izginil v goščavi.

V omenjenem primeru je reševanje uspelo. A koliko je še takšnih primerov, ko divjadi ni več mogoče rešiti in je potreben odstrel ali pa divjad opazijo prepozno, ko že podleže zaradi izčrpanosti. In vse to zaradi ovir in pripomočkov, ki jih človek namerno ali iz malomarnosti pusti na prazni kmetijski površini.

Mladen Koritnik

Lovska sreča lovca Mirka Kaučiča

Sreča pri lovu se je nasmehnila lovcu **Mirku Kaučiču** iz Gornjih Ivanjcev, ki je včlanjen v **LD Negova**. Ker se taka sreča, kot se je pripetila Kaučiču, redko zgodi izkušenemu lovcu, je za »mladega« lovca zares velika sreča, če upleni divjega prašiča. Posebno v naših krajih, kjer vsaj do nedavnega ni bilo veliko divjih prašičev. Sreča se mu je nasmehnila, ko je šel v nedeljo, 18. februarja 2018, na lov, in ob 21. uri uplenil divjega prašiča.

Kaučič je kmetovalec z vsem srcem, saj vodi in obdeluje 80 ha veliko kmetijo, na kateri je tudi kmečki turizem, ki ga vodi njegova hči **Alenka**. V lovske vrste se je vključil po naključju: »V zadnjih letih sem opazil, da nam pridelke na njivi uničujejo divji prašiči. Ker jih nisem videl, sem do te ugotovitve prišel s pomočjo sledi, ki so jih puščali na svojih pohodih. Potožil sem lovcom, ti pa so mi svetovali, naj se vključim v njihovo lovsko družino in bom lahko lovil to za naše kraje neobičajno divjad. Tako sem se pred tremi leti včlanil v LD Negova. Moram pa reči, da je bil več kot 50 let lovec tudi moj pokojni oče. Lov je zame sprostitelj.«

Zanimalo nas je, kako je prišel do lovske trofeje, saj, kolikor vedo stari lovci, v LD Negova ni še nikoli nihče uplenil tako težkega divjega prašiča. »Že več časa opazujem, da je v našem revirju trop divjih prašičev, ki kmetom delajo veliko škodo. To zimo, ko smo imeli veliko snega, sem opazoval sledi v snegu. Dober kilometer od naše hiše sem šel po shojeni gazi tropa in na njivi, kjer je bila požeta koruza, naletel na trop, ki je štel 13 prašičev. Osredotočil sem se na črnega merjasca, ki se je zaradi snega dobro videl. Pomeril sem in že je bil moj. Poklical sem prijatelje lovce in domače, da smo ga lahko prepeljali v lovski dom v Negovi, kjer smo ga shranili v hladilnici, dokler nismo dobili potrebnega izvida o trihinelih. Pred tremi leti sem uplenil 82 kg težkega divjega prašiča, ta pa je tehtal 140 kg.«

Kaučič je poskrbel tudi za druženje v lovskem domu. Vsi, ki so prišli, so si lahko ogledali uplenjenega divjega prašiča. Kaučič, ki je po poklicu mesar, je povedal, da je meso divjega prašiča od LD Negova odkupil, iz mesa pa naredil salame, ki jih bodo jedli prijatelji lovci in gostje njihovega kmečkega turizma.

Ludvik Kramberger

Foto: Ludvik Kramberger

Mirko Kaučič, uplenitelj 140 kg težkega divjega prašiča

Skrb za zajčje potomstvo

Še v temi nekega napovedanega sončnega dne v aprilu sem s škornji na nogah in fotografskim aparatom v rokah zakoračil po mokrem zemljišču proti znanim mestom. Oprezajoč za zanimivimi kadri in morebitnimi znaki življenja sem hvaležno stopical med prostranimi polji in travniki, ki so se v daljavi združevali z gozdom. Vesel sem bil za jutro brez dežja,

ki mi je omogočilo vsaj sprehod v popolni tišini in miru. Jutro je napovedalo dan. Svetloba je razkrivala sence. Rosa je puhtela v meglice. Gibal sem se, če sploh, vedno počasneje. Najraje bi bil neviden in neslišen. Počasi sem se vračal proti avtomobilu. Misleč, da sem vsaj pretegnil zaspane in polenjene ude, se mi je pogled ustavil na mladi, v roso odeti pšenici. Sredi njive sem zaslutil nekaj bolj gostega, živega. Čez hip sem gmoto prepoznal kot poljskega

zajca. No, videl sem le njegovi navzgor štrleči in črno obrobljeni konici uhljev. Ni me videl, ker je glavo tiščal v pšenico, s katero si je tešil lakoto. Obmiroval sem. Samo z očmi oprezajoč sem motril okolico in zaznal še en par uhljev. Žal sta se pasla predaleč za fotografiranje. Ostal sem negiben, saj bi se jima izdal že z najmanjšim premikom. Samo opazoval sem. Žal sta z zajčjo eleganco odskakljala v napačno smer. Proti gozdu. Izpostavljenost

na odprtem jih nagsonsko usmeri v kritje. Lačen in naveličan stati pri miru sem se odločil, da bom prišel naslednji dan na isto polje z upanjem, da bom imel morebiti več fotografske sreče.

Prvemu dnevu je sledila noč in svit jutra me je našel nemirnega med mokro pšenico, kjer sta se prejšnji dan mudila dlougouhca. V dvomu, ali mi bo tudi ta dan ponudil le sprehod, se je zamažalo pšenično bilje in proti meni se je pognal dlougouhi poljski

Trije premočeni dolgouhci so res hitro skakali drug za drugim, kot bi bili na dirki, kot bi šlo za življenje ali smrt. Priča sem bil njihovu parjenju.

zajec. Sprašujoč samega sebe, le kaj je vendar zajcu, da tako hiti proti človeku, je za njim pri-skakljal še eden in tik za njim še eden. Torej sem hkrati videl tri premočene dolgouhce, ki so res hitro skakali drug za drugim, kot bi bili na dirki, kot da bi šlo za življenje ali smrt. Mimo mene so švigali, kot da me ne vidijo, iz rosne pšenice na poljsko pot do gozdiča in spet proti meni na plano. Takoj sem doumel, kaj pomeni lovjenje: priča sem bil njihovu parjenju. Verjetno je bil čas parjenja na višku, saj sem nemoteno prožil prožilec fotoaparata in posnel nekaj zanimivih utrinkov iz zajčjega življenja, ne da bi motil zajce. Njihov tek je bil zelo hiter. V taki naglici sem uspel zabeležiti le nekaj prizorov. V bistvu sem jih tudi jaz s

Ko sta prizorišče parjenja zapustila zajec in zajklja, je pritekel tretji dolgouhec. Postavil se je na zadnji nogi in zrl v goščavo, kamor je odhitel par.

Vse foto: Otton Naglost

V zadnjem krogu sta na plano pritekla le dva. Par. Sosednjo preorano njivo sta si izbrala za pravo zajčjo skrb za potomstvo. Njuno parjenje je bilo zelo hitro, na kratko. Pri tem govorimo o sekundah, ko je samica že »odvrgla« samca s sebe.

fotoaparatom le lovil in upal, da bom le kaj zabeležil.

V zadnjem krogu sta na plano pritekla le dva. Par. Sosednjo preorano njivo sta si izbrala za pravo zajčjo skrb za potomstvo. Njuno parjenje je bilo zelo hitro, na kratko. Pri tem govorimo o sekundah, ko je samica že »odvrgla« samca s sebe. Fotoaparat je beležil, kar mi je bilo dano videti. V nekaj sekundah je bilo prizora konec. Zajca sem le še videl v zraku, kako »frči« stran s samice. Vprašal sem se, ali se je že naveličal, ko se je zajklja že umaknila v goščavo. A zajec ji je takoj sledil. Skrbelo me je, kako sem uspel zabeležiti, kar sem videl. Kako je bilo z nastavitvami fotoaparata? Ali bo sploh kaj videti? Sem imel mirno roko? Med preverjanjem je na prizorišče

pritekel tretji dolgouhec. Zamudil je le nekaj dragocenih sekund. Kje se je mudil? Postavil se je na zadnji nogi in zrl v goščavo, kamor je odhitel par. Verjetno počivat. Ni ju bilo več na spregled. Vse je postalo mirno in tiho. Le jaz sem vznemirjeno opazoval na zaslonu fotoaparata, če sem kaj uporabnega shranil pri tako šibki svetlobi. Doslej sem že večkrat opazoval parjenje poljskih zajcev, a vedno od daleč. Tako blizu pa sem te trenutke iz življenja poljskega zajca videl in poskusil fotografsko dokumentirati prvič. Nekaj od mojega fotografskega izkopička zadnjih aprilskih dni vam posredujem.

Oton Naglost,
Fotoklub Diana

Vidra in bober se vračata v lovišče LD Orlica - Vuhred

Zadnja opažanja vidre v potoku Vuhreščica so bila nekje v sredini šestdesetih let. Vidro so redno opažali pod Gostiščem Lovca v Vuhredu, kjer je narejena pregrada potoka – jez za eno prvih malih hidroelektrarn v Sloveniji, ki obratuje še dandanes. Okrog leta 1970 pa je vidra za vedno izginila. Kaj je bil vzrok za njeno izginotje, še vedno ne vemo. V našem lovišču smo jo ponovno opazili okrog leta 2010, ko so poginulo našli na posestvu Kuternik, ki je od potoka Vuhreščica oddaljeno 2 km.

Da z vidrami nimamo sreče, je ponovno dokazal leta 2015 najdeni primer samčka na regionalni cesti Vuhred–Ribnica na Pohorju.

S privolitvijo pristojnih institucij smo ga lahko preparirali in sedaj krasi sobo našega lovskega doma. Po pregledu lobanje smo določili starost, in sicer približno deset let. Zadnja leta vidra pri nas stalno živi, kar dokazuje tudi to, da je bil lani na Barakarjevi domačiji povsem izprazen ribnik z ameriški postrvmi. Po odtisu stopinj, ki so bile vidne okrog ribnika, smo prepoznali vidro.

Bilo je lani decembra, ko mi je prijatelj **Jože Javernik** povedal, da je samo nekaj korakov od reke Drave in od njegove lesene kolibe, ki jo uporablja za ribolov, bober podrl približno 10 cm debelo drevo na višini približno pol metra od tal. V bližini poteka rekonstrukcija mostu čez reko Dravo, a ga prisotnost ljudi ne moti. Na kraj, kjer so ostali znaki bobrove prisotnosti, sem se še večkrat vrnil, a podrti ni bilo več nobeno drevo. Bober podr-

Foto: Bogdan Kovač - Danč

Drevo, ki ga je podrl bober.

ttega drevesa ni odvrlekel, ampak je odstranil vse vejice. Navedena primera vrnitve vidre in bobra v slovenske vodotoke sta nekaj, na

kar smo lahko upravičeno ponosni tudi lovci, in dokazujeta, da je lov-cem za naravo še kako mar.

Bogdan Kovač - Danč

OGLASNO SPOROČILO
Naročnik: Optium, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: strelni daljnogledi Delta Optical Titanium HD

V tem članku bomo predstavili nove lovske strelne daljnogleda poljskega podjetja **Delta Optical**. Pri tem mislim na serijo **Titanium HD**, ki zajema tri modele: **2,5–10 x 50 HD**, **2,5–15 x 50 HD** in **2,5–15 x 56 HD**. Strelni daljnogledi te serije so izdelani na Japonskem. To so doslej optično najbolj dovršeni strelni daljnogledi podjetja Delta Optical.

Strelni daljnogledi omenjene serije imajo klasične lovske kupole, pokrite s pokrovčki. Klike kupol je mogoče dobro občutiti. En klik znaša $\frac{1}{4}$ MOA¹, kar je približno 0,7 cm na 100 m. Ko je strelni daljnogled nastreljen, je kupole zelo enostavno nastaviti nazaj na ničto nastavitvev – treba jih je potegniti navzven, poravnati število 0 s črtico pod kupolo in potisniti kupolo nazaj na svoje mesto. Na tak način si je lažje zapomniti točno nastavitvev ob nastrelitvi. Križ, nameščen v drugo goriščno ravnino (ob spreminjanju povečave se namerilni križ ne spreminja), je na sredini zelo tanek, tako da ne nastane preveliko prekrivanje tarče na nobeni od povečav. Optično je daljnogled zelo kakovosten, kar dokazuje tudi dobra robna ostrina. Delta Optical zagotavlja, da lahko strelni daljnogled prenese 6.500 J energije, kar pomeni, da lahko zdrži odsun zelo močnih kalibrov, tudi .375 H & H in podobnih – za daljnogled v tem cenovnem razredu je to odlično. Cena modela 2,5–10 x 50 HD je 749 €, cena modelov 2,5–15 x 50 HD in 2,5–15 x 56 HD pa 799 €.

Strelni daljnogledi Delta Titanium HD ponujajo tudi osvetlitev namerilnega križa – rdeča pika, ki je ob vključitvi osvetlitve vidna v sredini vidnega polja, je fino nastavljiva, in sicer uporabnik

lahko izbira med enajstimi stopnjami jakosti osvetlitve. Razlog za majhnost in odlično definicijo pike je optično vlakno, vgrajeno v križ – gre za izjemno rešitev na področju strelne optike. Rdečo piko lahko nastavimo tako, da bo zelo močna in primerna za lov v dnevni svetlobi, lahko pa jo nastavimo na eno od nižjih jakosti, primernih za lov v mraku. Med vsako stopnjo osvetlitve je še dodatna stopnja za izključitev svetlosti, kar omogoča, da po potrebi osvetlitev hitro izključimo. Prav tako se lahko hitro vrnemo na nivo svetlosti, ki smo ga izbrali pred izključitvijo. Tudi v mraku je nastavitvev osvetlitve preprosta, saj kupola, ko jo premikamo, na vsaki stopnji, vključno z vmesnimi stopnjami za izključitev, neslišno klikne, kar zlahka občutimo. Strelni daljnogledi so polnjeni z dušikom, kar preprečuje notranje rosenje pri nizkih temperaturah. Paralaksa je nastavljiva, in sicer od 15 metrov do neskončnosti. Kar zadeva nastavljanje paralakse, je odlično, da ob nastavljanju kupola rahlo klikne, ko pridemo do oznake 100 – s to funkcijo so po večini opremljeni le strelni daljnogledi razreda premium. Paralaksa, nastavljena na 100 m, je najprimernejša za lov. Ob pogledu skozi okular opazimo, da pri nobeni povečavi ni tunelskega učinka.

Delta Optical Titanium HD strelni daljnogledi so presenetljivo kakovostni za svojo ceno. Kupec za nekaj manj kot 800 € prejme kakovosten optični izdelek, za katerega velja desetletno jamstvo. Zaradi svetlobne prepustnosti več kot 90 % in fino nastavljivosti, majhne rdeče pike so ti strelni daljnogledi odlična izbira za lov v mraku.

Nakup je mogoče na spletni strani www.optics-trade.eu in v naših prostorih v Slovenski Bistrici. Za več informacij nas pokličite na tel. št. 031/770-520 (Optics-trade).

¹ Ameriški, japonski in mnogi drugi daljnogledi so pogosteje izdelani tako, da imajo »klike« umerjene v kotnih minutah (M. O. A. – Minute of Angle), in sicer $\frac{1}{4}$ MOA ali $\frac{1}{8}$ MOA. Ena kotna minuta na 100 metrov oddaljeni tarči znaša približno 2,9 cm.

Delta Optical, Titanium HD: 2,5–15 x 56 HD

OKUSI NARAVE

Srna s cmoki
iz kopriv
v smetanovi omaki

Za štiri osebe potrebujemo:

Za cmoke iz kopriv:

- ☒ 250 g kopriv (ali špinačo)
- ☒ 200 g skute
- ☒ 100 g pšeničnega zdroba
- ☒ 20 g polnozrnate moke
- ☒ 2 jajci
- ☒ 10 g masla
- ☒ 50 g trdega sira (npr. ementalca)
- ☒ žličko lanenega semena
- ☒ sol

Koprive očistimo, operemo in prevremo v majhni količini slane vode, odcedimo in sesekljamo. V skledi jim dodamo zdrobljeno skuto, jajci, zdrob in sol. Premešamo in počakamo, da se zdrob napoji. Dodamo moko, malo počakamo in oblikujemo štiri cmoke ter jih takoj položimo v vrelo slano vodo in jih kuhamo pet minut. Bodimo pozorni, da voda ne bo skupaj s cmoki premočno vrela, ker se lahko zgodi, da se bodo razpustili. Če se to vseeno zgodi, jih prelijemo skozi cedilo in z njimi ravnamo, kot bi imeli lepe cmoke ☺. Torej ko so skuhami, jih zložimo v namaščen pekač (lahko tudi na peki papir). Potresemo jih s trdim sirom, maslom in lanenim semenom. Pečemo jih v vnaprej ogreti pečici (175–200 °C) približno 10 minut.

O koprivi: Mlade koprive in liste lahko nabiramo vse leto. Kopriva pomaga pri preobčutljivih obolenjih (alergijah), krepi telesno odpornost in je neprecenljive vrednosti v prehrani in kozmetiki.

Za srnine koščke:

- ☒ 500 g srninega mesa
- ☒ 200 g smetane za kuhanje
- ☒ 1,5 dl čiste juhe
- ☒ 2 cl močne pijače (viski, konjak ali žganje)
- ☒ 1 žličko timijana
- ☒ 2 noževi konici muškata oreška
- ☒ 2 noževi konici zdrobljene kumine
- ☒ sol, poper
- ☒ pšenično moko

Koščke mesa rahlo potolčemo, solimo, popramo in povaljamo v moki. Na olju jih hitro opečemo na obeh straneh, prilijemo čisto juho in zmanjšamo temperaturo. Dušimo 15 minut. Dodamo močno pijačo, žličko timijana in smetano. Ko se sestavine malo pokuhajo, dodamo še muškata orešček in kumino. Po okusu dosolimo in popramo ter dušimo do mehkega, navadno zadostuje že 20 minut. Če se omaka med kuho preveč zgosti, jo lahko razredčimo z juho.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Člane LD Škocjan je presenetila žalostna vest, da nas je 24. januarja 2018 po kratkotrajni bolezni zapustil naš član in dober prijatelj **Anton Bobič**. Od njega smo se z

lovskimi častmi poslovili na pokopališču v Škocjanu.

Bobi, kot smo ga klicali, se je rodil 13. februarja 1940 v Gorenjem Gradišču pri Šentjernejem pod obronki Gorjancev v številni kmečki družini kot zadnji od devetih otrok. Otroška in fantovska leta je preživel pri starših, zaposlitev pa si je našel v Novem mestu. Leta 1966 ga je življenjska pot pripeljala v Škocjan, kjer si je ustvaril družino, zgradil svoj dom in od leta 1971 pa do upokojitve delal kot samostojni avtoprevoznik.

Leta 1974 se je včlanil v LD Škocjan. Z njegovim prihodom je družina pridobila vestnega lovca, odličnega strelca in vzornega kinologa. Kot strellec se je udeleževal meddružinskih strelskih tekmovanj v regiji in tudi na republiški ravni, kjer je dosegal odlične rezultate, o čemer pričajo številni osvojeni pokali in medalje tako med posamezniki kot ekipno. Vso lovsko dobo je bil uspešen kinolog, saj je izšolal veliko lovskih psov goničev. Za svoj prispevek kinologiji je bil odlikovan s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge. Z veliko zagnanostjo se je udeleževal vseh del v lovišču. Praktično ni bilo dela, pri katerem ne bi sodeloval. Svoj pečat je pustil tudi pri gradnji lovskih domov. Z veseljem je poprijel za vsako delo in opravljal funkcije v upravnem odboru: bil je kinološki referent (1983–1990) in strelski referent (1981–1983, 1994–2002 in 2004–2006) ter član disciplinske komisije (2014–2018). Za svoje požrtvovalno delo v lovski družini je prejel odlikovanja Lovske zveze Slovenije: znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge III. in II. stopnje.

Narava je bila njegov drugi dom. Bil je ljubitelj lova in ne lovec na trofeje. Veliko mu je pomenilo druženje z lovskimi tovariši, saj je z enakim navdušenjem govoril o lovu, športu, prijateljih in »cvičku«, ki ga je prideloval v svojem vinogradu in prinesel na vsako delovno akcijo. Zadnjemu pogonu je vedno nekaj manjkalo, če ga ni bilo zraven. Veselil se je vsakega uspešnega lova, četudi sam ni bil med uplenitelji in se je Diana nasmehnila le njegovim lovskim tovarišem.

Spoštovani Anton, zahvaljujemo se ti za opravljeno delo, nasvete in trenutke, ki smo jih preživeli skupaj. Ohranili te bomo v najlepšem spominu kot izjemnega človeka in dobrega lovskega prijatelja.

LD Škocjan – D. M.

V petkovem jutru, 26. januarja 2018, se je ustavilo srce dolgoletnemu in častnemu članu LD Starše **Antonu Kirbišu - Tončeku**, kot smo ga klicali.

Tonček se je kot najmlajši otrok številne družine Kirbiševih iz Prepolj rodil 28. maja 1930. Osnovno šolo je začel obiskovati v Staršah, končal pa v Gornjem Milanovcu, saj je bila

Narisal: Milan Samar

njegova družina kot zavedna slovenska družina leta 1941 izseljena v Srbijo. Po vrnitvi v Slovenijo se je vpisal v srednjo šolo in se izučil za logarja.

Njegov poklic ga je povezal z gozdovi in divjadjo v njem. Pri svojem profesionalnem delu je pridobil izkušnje, ki so mu prišle prav tudi pri lovstvu in jih je kasneje prenašal na mlajše. Vedno je zagovarjal načelo, da je lovčeva dolžnost najprej skrb za lovišče in pravilno upravljanje z divjadjo, urejanje okolja kot življenjskega prostora divjadi, nato pa vzpostavljane iskrenih, poštenih odnosov ob upoštevanju visoke ravni lovske

kulture in etike. Vse to je dokazoval med lovci pri opravljanju funkcij v lovski družini.

Vsa leta je bil Tonček v lovski družini zelo dejaven. Opravljal je številne funkcije: bil je član upravnega odbora, blagajnik, tajnik, starešina in član komisije za odlikovanja. Skrbel je za pripravnike in sodeloval pri promociji LD Starše s pripravo lovskih razstav, odprtih vrat lovskega doma, predavanji učencem osnovne šole ali v vrtcih. Imel je velik posluh za varovanje okolja, urejanje življenjskega prostora divjadi, bil je dober in zgleden mentor marsikateremu sedaj uspešnemu lov-

cu. Cenil je slovensko zemljo, okolje, tradicijo. Odnos do tradicije lova in lovskega tovarštva je prenašal na svoja sinova, Branka in Bojana, ter na vnuka Nina, ki so vsi člani lovske družine. Poznali smo ga tudi kot dobrega strelca s puško risanico, saj je vsa leta, starosti navkljub, opravil preizkus puške risanice z odliko. Rad je hodil na skupne love, ker je želel biti med lovskimi tovariši in z njimi izmenjavati lovske poglede.

Leta 2009 je za zasluge v lovski družini na predlog članov postal častni član LD Starše.

Od Lovske zveze Slovenije je prejel znak za lovske zasluge, rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje ter jubilejni znak za 60 let članstva. Dobil je tudi priznanje Lovske zveze Maribor in plaketo z zlatim grbom Občine Starše ter naziv častnega občana Občine Starše.

Zadnja leta ga je bolezen priklenila na domači prag in le v spremstvu sinov ali vnuka je še lahko obiskoval lovišče, kasneje pa mu življenje v domu za starejše tega ni več omogočalo.

Od pokojnega Tončka smo se 31. januarja 2018 poslovili občani, gasilci in lovci. Vihrali so prapori, oglasila se je gasilska sirena in zadonele so puške ob zvoku lovskega roga. Hvala ga bomo ohranili v spominu z željo, da mu bo Diana namenila najboljše stojšče v večnih loviščih.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

LD Starše – M. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jožef Kohek, LD Udenboršt,
* 25. 2. 1947, † 12. 2. 2018.

Anton Žagar, LD Jože Lacko, Ptuj,
* 25. 12. 1931, † 29. 8. 2017.

Anton Povše, LD Dol pri Hrastniku,
* 30. 4. 1954, † 3. 3. 2018.

Boris Dobršek, LD Dol pri Hrastniku,
* 12. 5. 1957, † 5. 3. 2018.

Niko Šuper, LD Log, Sentvid pri Grobelnem,
* 6. 12. 1950, † 25. 1. 2018.

Edvard Omerzu, LD Podčetrtek,
* 6. 9. 1942, † 2. 2. 2018.

Emil Bezgovšek, LD Laško,
* 9. 3. 1929, † 4. 2. 2018.

Boris Stariha, LD Jurklošter,
* 9. 8. 1925, † 11. 2. 2018.

Franc Lesjak, LD Boč,
* 18. 11. 1935, † 7. 3. 2018.

Ivan Grazer, LD Smrekovec,
* 27. 12. 1937, † 5. 3. 2018.

Vlado Topolšek, LD Smrekovec,
* 14. 7. 1931, † 10. 3. 2018.

Sašo Omejc, LD Selca,
* 15. 3. 1957, † 12. 2. 2018.

Cvetko Kenda, LD Planota,
* 23. 5. 1954, † 6. 3. 2018.

Gabriel Jelenko, LD Puščava,
* 23. 3. 1938, † 2. 2. 2018.

Jadran Perkan, LD Trnovo,
* 23. 11. 1936, † 2. 1. 2017.

Stanislav Ludvik, LD Trnovo,
* 14. 10. 1922, † 10. 2. 2017.

Anton Kirm, LD Trnovo,
* 26. 7. 1950, † 1. 10. 2017.

Jože Kuhta, LD Pesnica, Jarenina,
* 2. 10. 1945, † 6. 3. 2018.

Milan Kenda, LD Sabotin,
* 9. 5. 1952, † 21. 1. 2018.

Marjan Sever, LD Padež,
* 30. 10. 1930, † 5. 8. 2017.

Ludvik Smrekar, LD Padež,
* 7. 7. 1949, † 8. 1. 2018.

Jožef Rebec, LD Pivka,
* 29. 7. 1925, † 13. 10. 2017.

Marko Jožef Abram, LD Pivka,
* 15. 11. 1947, † 20. 2. 2018.

Rafael Mavri, LD Porezen, Cerkno,
* 22. 9. 1936, † 5. 3. 2017.

Jožef Obid, LD Porezen, Cerkno,
* 1. 9. 1947, † 16. 2. 2017.

Stane Bodlaj, LD Stahovica,
* 15. 11. 1936, † 29. 3. 2018.

Franc Pulko, LD Žetale,
* 10. 1. 1943, † 15. 11. 2017.

Umrlim časten spomin!

Novosti Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) in Vzrejne komisije DLP

Strokovno povezovanje z nemškimi (matičnimi) ptičarskimi organizacijami

V okviru strokovnega dela **Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP)** smo si zadali nalogo, da bomo oživili strokovno sodelovanje s pasemskimi organizacijami za nemške kratkodlake ptičarje – žimavce. Za pasmo nemški kratkodlaki ptičar smo pripravili prevode pravilnikov za DERBI (spomladanska vzrejna preizkušnja), SOLMS (jesenska vzrejna preizkušnja), AZP (širša poljska preizkušnja za ptičarje, starejše od dveh let) in splošni pravilnik.

Prvi pravilnik določa vse zahteve za pomladanske preizkušnje mladih (do dve leti starih nemških kratkodlakih ptičarjev), drugi pravilnik opredeljuje preizkus mladih psov v jeseni, ko jih preizkušamo v delu v vodi in na polju (pred strelom in po njem), tretji pravilnik pa je namenjen pravilom za AZP, pri katerem sodelujejo starejši nemški kratkodlaki ptičarji do starosti šestih let. Vse omenjene pravilnike in

Foto: Vilko Turk

V Društvu ljubiteljev ptičarjev smo pri pasmi nemški kratkodlaki ptičar pripravili prevode pravilnikov za DERBI (spomladanska vzrejna preizkušnja), SOLMS (jesenska vzrejna preizkušnja), AZP (širša poljska preizkušnja za ptičarje, starejše od dveh let) in splošni pravilnik.

ocenjevalne liste (obrazce) smo obravnavali in sprejeli na delnem zboru sodnikov VII. skupine FCI – ptičarji, obravnavala in potrdila pa jih je tudi Komisija za strokovna vprašanja pri Kinološki zvezi Slovenije (KZS), zato so s tem vsi pravilniki veljavni.

Pri DLP smo se odločili, da bomo te preizkušnje organizirali na ravni našega društva, ker želimo, da izvedba preizkušenj poteka po načelu matične pasemske organizacije in da za te preizkušnje izberemo tudi najboljše terene z

dovolj naravne male divjadi ali vložene iz umetne vzreje. Delo psov bodo ocenjevale tričlanske sodniške skupine tako, kot to določajo pravilniki. Ena sodniška skupina lahko v enem dnevu oceni delo največ šestih psov. Na letošnje preizkušnje smo povabili tudi sodnike iz matične pasemske organizacije – torej iz Nemčije.

DLP je pod okriljem KZS odgovorno za vso strokovno in vzrejno delo ptičarjev, zato želimo na vseh teh področjih slediti standardom za delo in obliko, ki so jih določile

matične pasemske organizacije. Predpisane in korektno opravljene preizkušnje, t.j. pomladanski DERBI, SOLMS in AZP so tudi zahtevani pogoji za vzrejo nemških kratkodlakih ptičarjev v Sloveniji in želimo si, da bi se slovenski vodniki lahko udeležili najzahtevnejših preizkušenj, kot sta IKP (*Internationale Kurzhaar Prüfung*) in KS (*Kllemann Sieger Prüfung*).

Za ocenjevanje dela nemških ostrodlakih ptičarjev – žimavcev veljajo obstoječi pravilniki za PZP (pomladansko vzrejno preizkušnja) in JZP (jesensko vzrejno preizkušnja), ŠPP (širša poljsko preizkušnja), ki smo jih v začetku devetdesetih let v DLP prevedli iz nemških standardov *Jagdgebrauhshund – Ferbanda*. Omenjeni pravilniki še vedno veljajo za pasme nemški žimavec (*Deutsche drahthaar*) in za druge lovsko uporabne pasme ptičarjev. Navezali smo tudi stik in obnovili članstvo v njihovi svetovni Zvezi nemških žimavcev (*Deutsche drahthahar Ferband*). O vseh novostih vas bomo obveščali v glasilu Lovec, reviji Ptičarji in na spletni strani DLP.

Vilko Turk,
predsednik DLP, in
Vojko Pirher,
predsednik Vzrejne komisije DLP

Državna samostojna tekma psov v delu po umetni krvni sledi (CACT SLO) - Pokal Istre

Obalno-Kraško lovsko-kinološko društvo (OK LKD) Koper in Lovska družina Marezige sta 11. novembra 2017 organizirala prvo državno samostojno tekmo v delu lovskih psov po umetni krvni sledi (KS) za **Pokal Istre**. Dolgoletna tradicija lovskih kinologov na območju Istre je, da med seboj sodelujejo, tekmujejo s psi in si pomagajo pri iskanju obstreljene velike divjadi. Že dolgo potekajo tekmovanja za t. i. *Kup Istre*, kjer lahko istrski vodniki primerjajo večšine svojih psov. Na Hrvaškem vsako leto spomladi poteka tekma, na kateri sodelujejo mladi psi ptičarji. Lani oktobra je bila v oktobru državna tekma za *Kup Istre* v Labinu, in sicer posebej za goniče in posebej za ptičarje. Sodelovali sta tudi slovenski ekipi vodnikov z goniči in ptičar-

Foto: Robert Bandelj

Na prvi tekmi za Pokal Istre je sodelovalo šest tekmovalcev s psi. Trije tekmovalni pari so zastopali slovenske vrste, dva sta bila iz Italije in eden s Hrvaške. Čeprav smo razpisali tekmo za pse vseh lovskih pasem, so vodniki tekmovali le s psi pasme bavarski barvar.

ji. Slovenske vrste so zastopali **Marko Mazzolenis** z angleškim poentrom, **Robert Bandelj** z brandl-brakom, **Tatjana Grižon**, **Rado Turk** in **Damijan Goba Mihevc** pa s posavskimi goniči. Tudi sodniški zbor sta dopolnila

naša kinološka sodnika **Oresto Bordon** in **Jurij Rihtaršič**.

V sklopu omenjenih lovskih kinoloških tekem smo v OK LKD Koper želeli kinološko dogajanje nadgraditi še z Državno tekmo lovskih psov po krvni sledi. Vsi

skupaj si namreč prizadevamo za še boljše sodelovanje z našimi kinologi za državno mejo oz. iz kinoloških društev v hrvaški Istri in s tržaškimi kinologi, zato smo k sodelovanju povabili tudi tekmovalce in sodnike iz sosednjih

držav. Na tekmi je sodelovalo šest tekmovalcev s psi. Trije tekmovalni pari so zastopali slovenske vrste, dva sta bila iz Italije in eden s Hrvaške. Čeprav smo razpisali tekmo za pse vseh lovskih pasem, so vodniki tekmovali le s psi pasme bavarski barvar.

Na tekmi so sodili kinološki sodniki **Robert Bandelj** (Slovenija), **Darko Martinović** (Hrvaška) in **Giovanni Battista Benasso** (Italija). Delegat Kinološke zveze Slovenije je bil kinološki sodnik **Vladimir Kobal**. Na tekmi v delu po krvni sledi so se vodniki s

svojimi psi pomerili v sledenju po krvni sledi – brez prisotnosti sodnika. Vodniki so morali poiskati in prinesiti sodnikom pet kontrolnih kartončkov, ki so bili na vsaki sledi. Vodnik in barvar sta izdelovala sled samostojno, kar je še najbolj podobno razmeram pri pravem iskanju ranjene divjadi v lovišču. Rezultati tekme:

1. Aleš Glavina (OK LKD Koper, Slovenija) in **Ajka**: 120 točk, I. n. r. – CACT,

2. Erik Zulianello (Italija) in **Cora spod Malenice**: 110 točk, II. n. r.,

3. Dušan Rihter (OK LKD Koper, Slovenija) in **Don**: 107,5 točke, II. n. r. (psi pasme: bavarski barvar).

Tekmovanje je potekalo v lepem jesenskem vremenu in sproščenem vzdušju. Vsi udeleženci smo bili na koncu enotnega mnenja, da se velja potruditi, da bi taka tekma postala tradicionalna. OK LKD Koper zelo dobro sodeluje z lovskimi družinami s tega območja in z Lovsko zvezo Koper. V društvu imamo več zelo dobrih vzrediteljev in vodnikov, ki tvorno pomagajo pri

delu. Vedno bolj si prizadevamo, da bi organizirali in dobro izpeljali čim več uspešnih lokalnih in državnih tekem psov. Z našimi psi sodelujemo na lokalnih, državnih in tudi mednarodnih tekmovanjih, na katerih naši vodniki dosegajo odlične rezultate. Zahvaljujemo se vsem, ki so kakorkoli pripomogli k dobri organizaciji in izvedbi prireditve ter jih k sodelovanju vabimo tudi v prihodnje.

Robert Bandelj,
OK LKD Koper

Državna tekma za jamarje v obori na divjega prašiča

1 2. novembra lani smo dočakali prvo državno tekmo za jamarje v obori – v delu na divjega prašiča. Organiziral jo je **Klub ljubiteljev psov jamarjev Slovenije**, in sicer v obori v Vranji na Hrvaškem. Po večkratnih vadbah v obori so neustrašni jazbečarji in terierji dobili priložnost, da svoje znanje pokažejo pred sodniki in se pomerijo, kdo od njih lepše in vztrajneje goni divjega prašiča. Njihovo delo sta s preže ocenjevala dva hrvaška mednarodna kinološka sodnika, **Dušan Uljančič** in **Darko Martinović**, ves potek tekme pa je budno spremljal delegat Kinološke zveze Slovenije **Slavko Žlebnik**. Tekme se je udeležilo 14 tekmovalcev iz Slovenije in Hrvaške.

Po uradnem odprtju tekmovanja in žrebu štartnih števil so tekmovalci s psi odšli na preizkus strelomirnosti, ki so ga vsi psi uspešno opravili. Nato je sledil preizkus oziroma tekmovanje psov v obori. Tekmovanje je potekalo približno takole: vsak vodnik s psom na povodcu je pristopil do preže s sodnikom,

Foto: Darja Bandelj

Najboljši jazbečarji na tekmovanju (z leve): Dior, Ajka in Astar

predstavil sebe in psa ter na sodniški znak sprčil psa. Vodnik se je lahko od preže odmaknil približno deset metrov in glasno spodbujal psa le ob spuščanju. Nato se je moral tudi vodnik povzpeti na prvo nadstropje preže in ni smel več imeti stika s psom. Pes je moral po sprčenju temperamentno, z visokim ali nizkim nosom, poiskati prašičev dah, poprijeti sled in ga poiskati. Psa, ki divjega prašiča ni našel v prvih petih minutah ali če je prenehal s preiskovanjem terena ter se je trikrat vrnil k vodniku in ni hotel več ponovno preiskovati

terena, so izločili iz nadaljnjega tekmovanja.

Hitro in natančno izsleditev divjega prašiča omogoča le zelo kakovosten pasji nos/voh. Pes, ki takoj poprime najbolj svežo sled in jo zanesljivo izdela vse do divjega prašiča, dobi najvišjo oceno. Ko je pes pred divjim prašičem, ga mora na mestu glasno in vztrajno oblažavati z zvonkim in prodornim glasom. Sodniki ocenjujejo njegovo ostrost, vztrajnost in način gonje, poslušnost in vodljivost. Posebno pozorno vrednotijo (ocenjuje), kako lahko vodnik na poziv ali poseben znak

odpokliče psa od divjega prašiča. Zavedati se moramo, da mora biti pes res zelo dobro vodljiv, da se odzove na vodnikov poziv, medtem ko »drži« prašiča. Na koncu preizkušnje sta sodnika vsakemu tekmovalnemu vodniku natančno pojasnila oceno, ki jo je prejel njegov pes.

Tekmo je uspešno končalo osem psov, najboljše rezultate pa so dosegli:

terierji:

- 1. Destroyer von Rembrand**, 196 točk, I. n. r.; CACT – SLO (**Matea Kapitanović**, Hrvaška),
- 2. Bette Davis Eyes**, 193 točk, I. n. r.; R – CACT – SLO (**Jernej Markelj**, Slovenija),
- 3. Bora**, 193 točk, I. n. r. (**Marjan Kramarič**, Hrvaška);

jazbečarji:

- 1. Ajka**, 201 točka, I. n. r.; CACT – SLO (**Dušan Rosenfeld**, Slovenija),
- 2. Dior**, 185 točk, I. n. r.; R – CACT – SLO (**Tomaž Trotovšek**, Slovenija),
- 3. Astar**, 184 točk, I. n. r.; (**Andrej Ferlinc**, Slovenija).

Prireditve si bomo zapomnili po prijetnem druženju in dobri volji vseh prisotnih v toplem jesenskem vremenu v Istri.

Darja Bandelj

Štajerec med koprivskimi »jagri«

Starešina, kinolog in kinološki sodnik

Na robu Zgornje Mežiške doline, v objemu Pece in Olševe, kjer dolino Koprivne povezuje reka Meža, je značilno gozdnato in skalno hribovje s številnimi samotnimi trdnimi koroškimi kmetijami. Razgibano območje je zagotovo prepoznavno tudi po koroški **LD Koprivna - Topla**, ki je leta

2017 praznovala že 70 let svojega uspešnega delovanja, pa tudi po tamkajšnjem obširnem, 4.907 ha velikem lovišču, ki se razteza v Občini Črna na Koroškem.

Le malokatera koroška lovška družina ima v svojem lovišču toliko prostoživečih gozdnih živali (jelenjadi, gamsov, muflonov, divjih prašičev in srnjadi) kot koprivskotopliška. V letu 2017 so odstrelili 35 glav jelenjadi in 63 glav srnjadi, 40 gamsov in štiri muflone. Tudi stalno spremljanje stanja gozdnih kur (velikega petelina, ruševca,

gozdnega jereba in belke), planinskega zajca in orla je že od nekdaj stalna skrb koprivskih »jagrov«.

Lovska družina šteje 63 lovcev in eno lovko, ki so večinoma doma v Zgornji Mežiški dolini. Njihova povprečna starost je 53 let. Med njimi je tudi Štajerec **Matjaž Roter**, priznani slovenski lovski kinolog, pedagog, vodnik dveh lovskih psov in dopisnik Lovca. Ob zaključku njegovega štiriletnega usmerjenega in uspešnega vodenja »koprivske jage«, kot radi rečejo tamkaj, je naš sogovornik

brez dlake na jeziku, a z veliko spoštovanja do svojih lovskih tovarišev iz spomina priklical mnoge dogodke iz svojega bogatega in pestrega lovskega življenja.

Matjaž se je rodil v Mariboru kot sin zdaj že pokojnega, prav tako znanega **Rudija**, učitelja, lovca, lovskega kinologa, pedagoga, funkcionarja in uspešnega vodnika številnih lovskih psov. Prav oče Rudi je Matjaža že v zgodnji mladosti navdušil za lovstvo, še posebno lovsko kinologijo. »Prvih pet let svojega življenja

sem preživel v okolici OŠ Sveta Ana v Slovenskih goricah, kamor je bil oče premeščen z OŠ na Javorju pri Črni na Koroškem. V tistem obdobju je bil oče še s petimi lovci iz tega kraja tudi ustanovitelj LD Zgornja Ščavnica, zdaj LD Sveta Ana. V tistem času in kraju sem se spoznaval z naravo in lovom, zlasti pa z lovskimi psi, ki so bili takrat pri vsaki lovski hiši. Tudi potem, ko se je naša družina preselila v Maribor, sem še vedno zahajal na skupne love z očetom in stricem, pokojnim **Viljem Ferlugo** (prvi predsednik LKD Maribor – op. pis.), na katerih sva z bratrancom **Iztokom Ferlugo** kot gonjača celo zaslužila nekaj denarja. Takrat je bilo male divjadi še veliko, zato so bili jesenski lovi zelo privlačni za italijanske lovce,« je svoje prve stike z lovstvom v privlačni štajerski pokljici iz spomina prijetni sogovornik Matjaž in nadaljeval svojo lovsko pripoved. »Kasneje je oče na pobudo svojega bratranca **Jakoba Kordeža** – kmeta Florina iz Tople, postal član v LD Koprivna - Topla, kjer sem ga prav tako redno spremljal na lovu na gamse, srnjad, ruševce in divje peteline. Jelenjadi takrat v Koprivni in Topli skoraj ni bilo. Bil pa sem na skupnem lovu na Peci, ko je bil uplenjen prvi jelen v naši lovski družini. Nato sem več kot deset let svoj prosti čas namenil zgolj alpinizmu in gorskemu reševanju. A strast do lova, predvsem do gorskega lova na gamse, me je ponovno pritegnila k zeleni bratovščini. Leta 1988 sem postal član LD Slovenska Bistrica, pozneje sem se včlanil v LD Pesnica - Jarenina,« je še povedal.

Bilo je leta 1994, ko se je očetu Rudiju po končanem skupnem lovu v bližini njegovega lovskega bivača v Koprivni nenadoma ustavilo srce. Takrat se je Matjaž odločil, da bo nadaljeval očetovo lovsko poslanstvo na Koroškem. »Zaprosil sem za članstvo v LD Koprivna - Topla, a moja prošnja ni bila uslišana. Šele po desetih letih, leta 2005, sem na pobudo naših zdaj že pokojnih članov **Zvoneta Steblovnika** in **Lipija Polanška** ponovno napisal prošnjo za članstvo, ki je bila na moje veselje ustrezno rešena. Od leta 2014 z vso odgovornostjo opravljam tudi naloge starešine,« mi je začetek svojega lovstva na Koroškem z očitnim cmokom v grlu opisoval sogovornik. A Matjaž svojim zdajšnjim lovskim tovarišem tega ni nikoli očitil ali zameril! Dejal je: »Življenje v Zgornji Mežiški dolini je težko, kar se kaže tudi v tamkajšnjem značaju ljudi, saj so do prišlekov dokaj nezaupljivi. A če se jim uspeš približati, jim zlezeš 'pod kožo', postanejo odprti in te sprejmejo. Nekako tako je raslo tudi

Matjaž Roter, starešina LD Koprivna - Topla, je ponosen na svoje koroške sorodstvene in lovske korenine in da je del uspešne slovenske lovske kinologije.

zaupanje med njimi in menoj. Kljub mojim očitnim koroškim koreninam, saj je bila moja babica rojena na Kordeževi kmetiji v Topli pod Peco in je bil moj oče rojen Črnjan, ki si je že leta 1980 v bližini podružnične OŠ v Koprivni postavil svoj lovski bivač, kljub temu da je moj stric Jakob Kordež, dandanes najstarejši član naše lovske družine in da so še nekateri koprivski lovci moji sorodniki (nečaka **Jakob Kordež ml.** in **Gregor Vrabič** ter bratranec **Janez Lesjak**), sem bil za nekatere sprva tujec. Že od nekdaj sem navezan na Koprivno in Toplo. Zato pri bivaku vsako leto organiziram družinsko srečanje za sorodnike, potomce očetovih sester. Najbolj pa me osrečuje, da je od leta 2015 član naše lovske družine tudi moj sin **Jakob**,« mi je še zaupal Matjaž.

Nato sva govorila tudi o njegovem zanimanju za lovsko kinologijo. »V lovsko kinologijo me je pripeljala stalna prisotnost lovskega psa v naši družini. Prvi moj lovski pes je bil resasti jazbečar, sledili sta mu še dve psički, prav tako resasti jazbečarki, a imeli smo tudi pse še nekaj drugih pasem. Morda celo ne bi bil več lovec, če ne bi bil imel lovskega psa, saj me prav njihova lovska strast vedno znova potegne v gozd in na skupne love. Zaradi tega sem se v začetku devetdesetih letih tudi odločil aktivneje vstopiti v kinološke vrste. Najprej kot sodnik za pse jamarje, kasneje pa sem opravil še izpita za šarivce in prinašalce. Žal pa vedno bolj opažam, da se tako v kinologiji kot tudi v lovski organizaciji lovci bistveno več ukvarjamo sami s sabo kot s psi in divjadjo. A vseeno vztrajam in skušam po svojih močeh spremeniti miselnost lovecev, da v tem 'poslu' nismo prvi ljudje, ampak predvsem pristoživeče živali s svojimi potrebami,« je strnil zanimiv lovski klepet Matjaž Roter.

Franz Rotar

Predvidena legla lovskih psov

Resasti jazbečar (SLRJr):

O: 5/I, m: 4/II, 30. 4. 2018,
Primož Žunter,
Okonina 18,
3333 Ljubno ob Savinji.

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 5/I, m: 5/I, 20. 4. 2018,
Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.

Baset (SLRBH):

O: tuj plemenjak, m: 5/BHZ,
28. 3. 2018,
Bernarda Perič,
Cerovec pod Bočem 2c,
3250 Rogaška Slatina.

Beagle (SLRBig):

O: 4/II, m: 5/I, 12. 4. 2018,
Andrej Puželj,
Lipovšica 14, 1317 Sodražica.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 20. 5. 2018,
Alojzij Mijatovič,
Davča 6, 4228 Železniki.

Madžarski kratkodlaki ptičar (SLRMvk):

O: tuj plemenjak, m: 5/JZP,
1. 4. 2018,
Anton Markelj,
Brezje 78 a, 4243 Brezje.

Kinološka zveza Slovenije

Foto: Jarošlav Pop

Baset (SLRBH)

Mali oglasi

Orožje in lovsko optika

Prodaj zračno puško Suhl (120 €) in ruski **dalnogled** 12 x 40 (90 €), ruski **spektiv** ZRT30-60 x (290 €). Tel.: 031/014-448.

Prodaj lovsko repetirko Heym SR 21, kal. 6,5 x 55 SM, z optiko Steiner Nighthunter Extreme 1,6-8 x 42. Tel.: 070/388-460.

Prodaj zelo dobro ohranjeno repetirno risanico Sava - Kranj, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56, s križem A4 (Suhlova montaža). Puška je zelo lahka. Tel.: 031/ 664-269.

Prodaj malo uporabljano bok šibrenico Zafer, kal. 12/12 (76), z menjalnima zadrgama. Tel.: 041/212-993.

Prodaj risanico, kal. 7 mm Rem. Mag., s str. daljnogledom Bushnell. Prodaj tudi kovček za puško. Cena po dogovoru. Tel.: 041/935-613.

Prodaj odlično ohranjeno bok šibrenico Franchi, kal. 12/12. Tel.: 041/512-676 (Nova Gorica).

Prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57R/12, z menjalnimi cevmi 12/12, s strelnim daljnogledom Zeiss 6 x 42 (zasučna montaža) in optično piko; **MK-puško**, kal. 22 R, CZ, s str. daljnogledom; ter **MK-puško**, kal. 22 LR Mag., s str. daljnogledom. Cena za vse tri puške skupaj je 850 €. Tel.: 041/719-093 (Peter Slatnar, Cerklje).

Prodaj risanico Steyr Mannlicher sbs 96, kal. 7 x 64, z originalno montažo montirano optiko Swarovski Habicht 3-12 x 50 in s piko aimpoint 9000 I MDA na isti montaži; **šibrenico** Franchi, kal. 12/12, z injektorji; ter **polavtomatsko šibrenico** Franchi, kal. 12. Tel. 041/808-938.

Prodaj nov gumiran dvogled Barska 10 x 42 in nov širokokotni strelni daljnogled 1,25-4,5 x 26 mm z montažnimi deli. Tel.: 041/238-943.

Prodaj rabljeno kombinirano puško (češko bokarico), kal. 12/7 x 57 R, s str. daljnogledom in ustreznim strelivom. Tel.: 031/292-316 (okolica Pivke).

Prodaj lovsko risanico Mauser, kal. 6,5 x 68, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena: 550 €. Tel.: 041/952-187 (Aleksander).

Prodaj kratko repetirno risanico (»štuc«), kal. 9,3 x 62, s polnim olesjem. Puška je izdelek Puškarstva Meglič. Opremljena je s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 in merki za hitro streljanje. Kupcu priložim 70 nabojev. Cena: 1.350 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj češko kombinirano puško (krogla spodaj), kal. 12/7 x 57 R, in strelni daljnogled Bushnell 6-24 x 50 (nov, z rdečim ali zelenim križem). Tel.: 041/262-024.

Prodaj nove MMS IR-kamere z veliko ločljivostjo in lepimi nočnimi posnetki. Cena: 180 €. Tel.: 041/496-520.

Prodaj boroveljsko bokarico, izdelek F. Sodja, kal. 16/7 x 57 R, z

dolgo in gravirano glavo, z optiko B. Nickel 2,5-9 x E/D/S (zelo lepo ohranjena in natančna); **pištolo** Peter Stahl, kal. .45, na 13 nabojev, odlično ohranjeno, je skoraj nova. Tel.: 041/698-679.

Prodaj dobro ohranjeno Suhlovo tricevko, kal. 16-16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Nickel 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena je 1.350 €. Tel.: 040/983-919.

Lovski psi

Prodaj mladiče pasme nemški ptičar – žimavec, poležene 21. 1. 2018. Tel.: 041/717-464.

Prodaj mladiče pasme nemški ptičar – žimavec, poležene 15. 3. 2018, odličnih delovnih

PRODAMO

Gozdna kočica Veksel v LPN Jelen – Mašun

200 m² z opremo in 3.345 m² zemljišča

Info: 041 624 926
info@nea-invest.si

Cena: 175.000 EUR

staršev. Oče: VUP, m: VUP. Tel.: 041/200-132 (Štefan Hoheger).

Zbiram rezervacije za mladiče resaste jazbečarje, skotene konec aprila. Mladiči so potomci odličnih staršev. Tel.: 051/652-682.

Na voljo za oddajo bodo tri samičke pritlikave resaste jazbečarke, poležene 31. 3. 2018, potomke odličnih staršev z uspešno opravljenimi delovnimi preizkušnjami, tudi UPKS. Tel.: 041/624-833 (Miran Kačič).

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/7770-675-4.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Nudim kakovostno čiščenje orožja na terenu, s preverjenimi sredstvi in po sprejemljivi ceni. Delujem na območju celotne države. Tel.: 040/642-097.

Prodaj rabljena lovsko oblačila: zimski podložen brezrokavnik, bunde, klobuke ... Tel.: 03/5717-446, 031/423-512.

Podarim lovske knjige in revije Lovce. Tel.: 03/5717-446, 031/423-512.

MAJ									
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)					
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec				
1. To	21:38	6:58	5:49	20:10	4:35	21:24			
2. Sr	22:39	7:31	5:47	20:11	4:33	21:26			
3. Če	23:35	8:09	5:46	20:13	4:31	21:28			
4. Pe	----	8:52	5:44	20:14	4:29	21:29			
5. So	0:27	9:40	5:43	20:15	4:28	21:31			
6. Ne	1:12	10:33	5:41	20:16	4:26	21:33			
7. Po	1:53	11:28	5:40	20:18	4:24	21:34			
8. To	2:28	12:28	5:39	20:19	4:22	21:36			
9. Sr	2:59	13:29	5:37	20:20	4:20	21:38			
10. Če	3:28	14:33	5:36	20:21	4:19	21:39			
11. Pe	3:55	15:38	5:35	20:23	4:17	21:41			
12. So	4:22	16:46	5:33	20:24	4:15	21:43			
13. Ne	4:49	17:56	5:32	20:25	4:13	21:44			
14. Po	5:18	19:08	5:31	20:26	4:12	21:46			
15. To	5:51	20:23	5:30	20:28	4:10	21:48			
16. Sr	6:30	21:36	5:28	20:29	4:08	21:49			
17. Če	7:15	22:46	5:27	20:30	4:07	21:51			
18. Pe	8:09	23:49	5:26	20:31	4:05	21:52			
19. So	9:12	----	5:25	20:32	4:04	21:54			
20. Ne	10:20	0:44	5:24	20:33	4:02	21:56			
21. Po	11:31	1:29	5:23	20:35	4:01	21:57			
22. To	12:44	2:07	5:22	20:36	4:00	21:59			
23. Sr	13:54	2:40	5:21	20:37	3:58	22:00			
24. Če	15:03	3:09	5:20	20:38	3:57	22:02			
25. Pe	16:11	3:36	5:19	20:39	3:56	22:03			
26. So	17:17	4:02	5:19	20:40	3:54	22:05			
27. Ne	18:23	4:30	5:18	20:41	3:53	22:06			
28. Po	19:27	4:59	5:17	20:42	3:52	22:07			
29. To	20:29	5:30	5:16	20:43	3:51	22:09			
30. Sr	21:27	6:06	5:16	20:44	3:50	22:10			
31. Če	22:21	6:47	5:15	20:45	3:49	22:11			

Prodaj odrasle fazane, race ter valilna jajca fazanov in rac. Tel.: 041/717-464.

Prodaj nov preparat (trofejo) sulca, dolg 110 cm. Tel.: 051/350-931.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore, za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Lovska zveza Slovenije

Ponovljen javni poziv Lovska kultura 2018

Dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi je 3. maja 2018 na spletni strani www.lovska-zveza.si objavila ponovljen javni poziv Lovska kultura 2018 za dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture.

Pomoč je namenjena organizaciji kulturnih dogodkov (jubilejni koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javne kulturne prireditve), ki jih pripravlja in izvaja kulturna skupina ali posameznik na nepridobiten način in so v interesu lovske organizacije, ter za izvajanje skupnih programov kulturnih skupin na ravni regije.

Celotna vsebina ponovljenega javnega poziva z obrazci za prijavo in merili za dodeljevanje pomoči je dostopna na spletni strani www.lovska-zveza.si (pod rubriko Obvestila) in na sedežu Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana (vsak delovni dan med 9. in 12. uro).

Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu na številki (01) 24-10-916.

Rok za prijavo na ponovljen javni poziv je 31. maj 2018.

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

Lovska zveza Slovenije

Praznik lovske kulture

45. SREČANJE LOVSkih ZBOROV IN REGISTOV

Športna dvorana Kočevje – 26. maj 2018

Ponovno vas vabimo na tradicionalno, letos že 45. srečanje lovskih pevskih zborov in registrov Slovenije, ki ga bosta 26. maja 2018 organizirala Lovska zveza Slovenije in Podjetje UNIVOX, d. o. o., iz Kočevja v sodelovanju z ZLD Kočevje in Lovskim pevskim zborom iz Kočevja.

Osrednja prireditev, ki bo v Športni dvorani Kočevje, se bo začela ob 17. uri in končala z družabnim srečanjem po 21. uri.

Vabljeni vsi lovci in ljubitelji lovskega petja in glasbe lovskih rogov ter drugih oblik slovenskega lovskega kulturnega ustvarjanja.

Milan Tepej,
predsednik Komisije za lovsko kulturo
in odnose z javnostmi LZS

Mag. Lado Bradáč,
predsednik Lovske zveze Slovenije

LD SLOVENJ GRADec

1946

prireja

DOBRODELNO STRELSKO TEKMOVANJE

za LD Paljevo iz Anhovega.

Izkupiček na tekmi bo namenjen LD Paljevo za izgradnjo lovskega doma.

Termin: sobota, 25. maja 2018, z začetkom ob 8. uri.

Kraj: strelišče Žančani (Stari trg 196 a, Slovenj Gradec).

Prijave: do 12. ure.

Pogoji: Tekmovali bodo posamezniki v vseh kategorijah (člani, veterani, superveterani, ženske) in ekipe (3 + 1). Sodelujoči bodo streljali na serijo 15 golobov – lovski stav; ženske: športni stav. Možnost bo večkratnih prijav, za končni rezultat bomo sešteli dve najboljši seriji. Rezultat iz ekipnega dela streljanja ne bo štel za posamezni rezultat. V vseh kategorijah posamezno in ekipno bomo podelili pokale in praktične nagrade. Startnina bo 10 €.

Vzporedno z glavno tekmo bo potekala še tekma z MK-puško sede ob fiksnem kolu, 3 + 10 strelav. Najboljši trije posamezniki bodo prejeli pokale, startnina bo 5 €. Serijo bo mogoče večkrat ponoviti.

Naši lovski prijatelji potrebujejo pomoč, zato upamo, da se boste udeležili tekme v čim večjem številu iz vseh koncev Slovenije!

Informacije: Tomaž Hain (041/815-483).

Vabljeni!

Društvo ljubiteljev ptičarjev vabi na

SPECIALNO RAZSTAVO VII FCI PASEMSKE SKUPINE (CAC-SLO)

Dne 26. maja 2018 v LD Boris Kidrič, Zgornja Hajdina 103e, 2288 Hajdina

PROGRAM RAZSTAVE:
 9.00-10.00 dovoz psov
 10.00-10.15. otvoritev razstave
 10.15-13.00 ocenjevanje psov
 13.30-15.00 best in show program

Specialno razstavo VII skupine FCI sodita sodnika:
 Ivan TRAVEN (slo) nemike kratkodlake ptičarje in nemike žimavce
 Alenka POKORN (slo) preostale pasne

Informacije dobite pri Lidiji Šmigoc na telefonski številki 031 616 283 oz. elektronskem naslovu siviljstvo.smigoc@gmail.com. Prijavnice najdete na spletni strani DLB, www.dlpslo.si. Zadnji rok prijave je 10. maj 2018.

Sable antilopa: odstrel že za 3.500 € na našem safariju v J. Afriki

Južna Afrika: 11-dnevni safari v 6 dneh lova, z odstrelom 6 vrst divjadi, vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za 3.890 €. Termin: 6.-16. 9. Ugodnost za zgodnje prijave: brezplačen odstrel trofejnega gnuja!

Južna Afrika: 5-dnevni safari in odstrel bivola za 9.500 €.

Vojvodina: 1.650 € za odstrel srnjaka s trofejo v teži 500 g.

Nova Zelandija: 3 dni lova in odstrel jelena trofejne vrednosti zlate medalje do 250 CIC-točk za 9.900 €, vključno z letalskim prevozom v N. Zelandijo.

Kanada: 2.990 € za 6-dnevni lov in uplen črnega medveda v juniju.

Rusija: 6 dni lova v jeseni za 1.990 € + odstrel: los 2.500 €, sibirski srnjak 1.100 €. Termin lova naše skupine: 30.9. - 8. 10. 2018

Kozorog v Kirgiziji: 5 dni lova, odstrel 1 kozoroga ne glede na trofejno vrednost za ceno 5.980 €.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

KROJASTVO

**Slavostne
 lovske kroje,
 srajce (tudi
 z dolgimi roka-
 vi), telovnike,
 plašče
 hubertus
 in pelerine
 izdelujemo
 po meri.**

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
 Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808

Pas za puško NIGGELOH

Niggeloh

UGODNO

- ŠIROK IN MEHAK NEOPREN
- HITRO SNEMLJIV
- IZJEMNO LAHEK SAMO 95 g
- IZJEMNA VZDRŽLIVOST
- PREPREČUJE PREMIKANJE PASU ČEZ RAMO
- ABSORBIRA VIBRACIJE Z ZMERNIM RASTEZANJEM

www.medo-sport.si

MEDO šport
 TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Toneta Krleža 2, 1290 GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 87 00, fax: 01/ 787 37 02
 e-mail: medosport@biros.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrduh 24, 8340 ČRNOMELJ, tel. 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

Lovski daljnogled Sanju 8x42 WP/R ali 10x42 WP/R

Povsem vodotesen
 Dobra vidljivost v mraku
 Polnjen z nitrogenom
 Gumirano ohišje
 10-letno jamstvo
 Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA: Beluga, d.o.o., Ljubljana; www.beluga.si
 Tel.: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
 Brdova ulica 13,
 1231 Ljubljana-Crnuče
 tel./fax: 01/426 32 72
 e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
 Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
 Akcijska cena: **190,00 €**
 Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

STEYR MANNLICHER, RGA, Sabatti, Beretta, YILDIZ, ALFA, RUGER

YILDIZ - 10 %
 ROŽNA PROBAJA TUDI NA ORISKE!

puška BD TRAP SP2 M 12/76 Cena: 659,81 €
 NOVA CENA: **593,83 €**

puška TRAP SP2 ME 12/76/71 Eklektor Cena: 903,82 €
 NOVA CENA: **813,43 €**

puška MX TRAP 12/70 Cena: 1.414,38 €
 NOVA CENA: **1.272,76 €**

MEDO šport
 TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Toneta Krleža 2, 1290 GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 87 00, fax: 01/ 787 37 02
 e-mail: medosport@biros.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrduh 24, 8340 ČRNOMELJ, tel. 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
 ovratnice za učenje psa
 ovratnice proti lajanju
 nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
 DOSTOPNE CENE
 EVROPSKI IZDELEK
 3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
 e-mail: info@dogtrace.si

Lovec

LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS

Koptex

Sedež: KOPTEX DOO, Vodovodna pot 11, 5000 NG; 05/33-08-650

Naše poslovalnice: PE NOVA GORICA 05/33-08-660, PE LJ 01/585-17-99,

PE MARIBOR 02/252-47-44, PE M. SOBOTA 02/515-17-28,

PE KRANJ 04/204-24-37, PE KOPER 05/639-10-28

V Aprilu -10% na modele:

PROSTAF 7S 8X42,

PROSTAF 7S 10X42,

ACULON AL11

NOVO!!!

KAMERE ZA NOČNO
OPAZOVANJE DIVJADI

DARK OPS

NITE SITE®

NOVO!!!!

KAHLES

KAHLES HELIA RANGEFINDER

Nikon

VELIKA IZBIRA TEKSTILA

SIGSAUER
when it counts

Smith & Wesson

sako
FINLAND

NOVOST!!

SVETILKE
NEXTORCH

VELIKA IZBIRA
DOLGOCEVNEGA IN
KRATKOCEVNEGA OROŽJA

BERETTA

Aktualne premovlečne repetirke na enem mestu!

MERKEL

Markel Helix

Najhitrejša premovlečna puška

Blaser

Blaser R8

Heym SR30

Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in
brez doplačila levo kopito in zaklep!

SAMO
2,4kg

HAENEL

Haenel Jaeger 9

Lahka, elegantna in natančna
enocevna prelamač!

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, Fox
- Oplačila: Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 64 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

25,80 € 12,90 €

**Kratke majice
z lovskimi motivi**

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

www.avantura.info

FOX BULLETS
~Ammunition~

RAZMIŠLJATE O MENJAVI STRELIVA?

Izberite lovsko strelivo s krogli
Fox Classic hunter.
Na zalogi po vsej Sloveniji.

Objavi svojo trofejo na facebook.com/FoxBulletsEurope

www.foxbullets.eu
info@foxbullets.eu
t: 040 204 230

HÄRKILA

EVROPSKA VODILNA
BLAGOVNA ZNAMKA OBLAČIL,
OBUTVE IN OPREME ZA LOV.

99,95€

279€

189€

159€

199€

299€

NOVO
V
SLOVENIJI

LOKOSTRELSKA TRGOVINA RAVNJAK

Dunajska cesta 61, 1000 Ljubljana

e-naslov: ravnjak@amis.net

tel/faks: +386 1 620 08 57, gsm: +386 41 752 494, +386 40 121 306

www.lokostrelska-trgovina.si

pon-pet: od 10.00 do 13.00 in od 14.00 do 18.00

Ravnjak Archery
www.lokostrelska-trgovina.si